

HOMILIE 2003

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z období roku 2003

2. 9. 2004

ver. 1.0

Výběr homilií za rok 2003 zahrnuje homilie z římskokatolické farnosti Veverská Bítýška. Jde především o nedělní a sváteční kázání v kostele sv. Jakuba Staršího ve Veverské Bítýšce. Texty vznikly přepisem zvukových záznamů jednotlivých kázání bez zásadnějších úprav.

© 2003 Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, P. ThLic. Marek Hlávka, P. ICLic. Karel Orlita,
P. Mgr. Václav Rychlý OPraem

© 2003 Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Obsah

Spasitel přišel i pro nás (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 5. 1. 2003</i>)	5
Jan křtil v Jordánu (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 12. 1. 2003</i>)	7
Jak moc počítáme s Ježíšem? (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 26. 1. 2003</i>)	9
Zapálená svíce (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 2. 2. 2003</i>)	11
Budování vztahů (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 9. 2. 2003</i>)	13
Malomocenství (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 16. 2. 2003</i>)	15
Bůh má zájem o člověka (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 23. 2. 2003</i>)	17
Půst není tělocvik (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 2. 3. 2003</i>)	19
Víra Abraháмова (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 16. 3. 2003</i>)	21
Tržiště v chrámu ducha (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 23. 3. 2003</i>)	23
Bůh je náš Otec (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 30. 3. 2003</i>)	25
Smlouva vepsaná do srdcí (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 6. 4. 2003</i>)	27
Nechat si umýt nohy (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 17. 4. 2003</i>)	29
Jidáš a zrada (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 18. 4. 2003</i>)	31
Ježíš žije! (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 19. 4. 2003</i>)	33
Bůh hledá člověka (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 20. 4. 2003</i>)	35
Pán přišel, aby nám přinesl pokoj (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 27. 4. 2003</i>)	37
Studna (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 11. 5. 2003</i>)	39
Bůh je vinař (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 18. 5. 2003</i>)	41
Posláním kostela je společenství (<i>Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, 27. 5. 2003</i>)	43
Ano Bože, já chci Tvůj dar (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 8. 6. 2003</i>)	45
Náš Bůh není samotář (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 15. 6. 2003</i>)	47
Ježíš na nás čeká v Eucharistii (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 22. 6. 2003</i>)	49
Otevřené oči a srdce na pravém místě (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 5. 7. 2003</i>)	51
Nechme se překvapit dobrem, láskou a obětavostí (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 6. 7. 2003</i>)	53
O sklenicích (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 13. 7. 2003</i>)	55
Odpočinek (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 20. 7. 2003</i>)	57
Jakubova volba (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 27. 7. 2003</i>)	59

Víru je třeba sytit (<i>P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem, 10. 8. 2003</i>)	61
Panna Maria doprovázela Božího Syna (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 17. 8. 2003</i>)	64
Boží slovo není sbírka předpisů (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 31. 8. 2003</i>)	66
Učme se naslouchat (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 7. 9. 2003</i>)	68
Znamení kříže (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 14. 9. 2003</i>)	70
Svatý Václav šel za Ježíšem (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 28. 9. 2003</i>)	72
Opravte můj chrám (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 5. 10. 2003</i>)	74
Podobenství o bohatém muži (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 12. 10. 2003</i>)	77
Pane, ať vidím (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 26. 10. 2003</i>)	79
Bůh nezapomene na nikoho (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 1. 11. 2003</i>)	82
Setkání s ženichem (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 2. 11. 2003</i>)	84
Pramen živé vody (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 9. 11. 2003</i>)	86
Ježíš je cesta (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 23. 11. 2003</i>)	88
Zkusme projevit svou lásku (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 30. 11. 2003</i>)	90
Uslyšet Boží slovo (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 7. 12. 2003</i>)	92
Bůh chtěl mít svět bez hříchu (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 8. 12. 2003</i>)	94
On je mi blízko (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 14. 12. 2003</i>)	96
Sdílejme svoji radost (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 21. 12. 2003</i>)	98
Betlém v našem srdci (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 24. 12. 2003</i>)	100
Bůh zůstal věrný (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 25. 12. 2003</i>)	102
Štěpán je příkladem svatosti (<i>P. ICLic. Karel Orlita, 26. 12. 2003</i>)	104
Bůh nám dal také dar humoru (<i>P. ThLic. Marek Hlávka, 31. 12. 2003</i>)	106
<i>Rejstřík</i>	109

Spasitel přišel i pro nás

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

5.1.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 60,1–6; 2. čtení Ef 3,2–3a.5–6; evangelium Mt 2,1–12

(přepis zvukového záznamu)

Svátek Zjevení Páně, nebo jak se lidově říká, Tří králů, před koncilem byl slaven dokonce ještě víc než samotná Slavnost Narození Páně. Ten dnešní svátek měl větší důležitost než 25. prosince. Ve východních církvích se také na Slavnost Zjevení Páně dřív křtilo. Na Západě se křtilo pouze o Velikonocích, ale na Východě 6. ledna a o Velikonocích. Proč? Proč taková sláva? Proč takový význam? Vlastně na tuto otázku nám odpovídá dnešní druhé čtení, kdy píše apoštol Pavel Efezanům: „V dřívějších dobách to tak lidé nevěděli, ale nyní to bylo odhaleno, že totiž také pohané mají stejná dědická práva.“ Skutečně, když mluví starozákonní proroci, třeba Izaiáš, o Mesiáši, tak říkají, že Mesiáš přijde pro Izrael, pro Židy, pro vyvolený národ. Nikde se tam nemluví o tom, že by Mesiáš přišel pro pohany. Také v evangeliu se vyskytuje jedna pohanská žena, Syrofeničanka, tedy ze Sýrie, a ta žádá po Ježíšovi uzdravení své dcery. A Ježíš jí říká: „Já jsem přišel hledat, co zahynulo mezi dětmi izraelskými.“ A potom je tam ten rozhovor, kdy Ježíš jí dává takový příklad, „že by nebylo správné vzít chleba ze stolu dětí a dát ho psíkům,“ ale ona mu odpovídá, „že i psíci se živí tím, co spadne ze stolu jejich pánů.“ Ježíš potom vyhoví její prosbě a chválí její víru. Takže skutečně tady došlo k jakémusi posunu a až v době Nového zákona bylo zjeveno, poznáno, že Ježíš přišel i pro pohany. A my jsme křesťané z pohanů, naši předkové byli původně pohané. A proto církve původně pohanských zemí si uvědomovali, že toto je veliká slavnost, si uvědomovali, že vlastně ta spása, to původní zaslíbení bylo rozšířeno i na ně. A my si to dnes připomínáme. Je to proto, že ti tři – tři, my nevíme, kolik jich bylo – ale ti mudrci od východu byli pohané. A tím, že Ježíš přijal jejich dary, že přijal jejich poklonu, tak tím vlastně už ukázal a naznačil, že on přišel pro všechny. Tedy i pro nás.

Bratři a sestry, zase na tomto úryvku, který jsme teď četli, je vidět taková ta tragika izraelského národa. Přicházejí lidé a ptají se, kde je ten narozený král. Oni nejen, že to nevědí, ale oni se ulekli. Oni se ulekli, co zas bude. Místo toho, aby se radovali, tak se báli. Potom to jde dál. Když se Herodes ptá, kde se má narodit Mesiáš, oni mu odpovídají, oni to vědí: „No, v Betlémě.“ A ta tragika pokračuje. Nikdo z nich tam nejde. Šli tam zase jenom tady ti cizinci. Ti, kteří šli zdaleka. Bratři a sestry, oni se vlastně nechali předběhnout. Předběhnout lidmi, kteří byli mimo to společenství Izraele, mimo vyvolený národ. Je potřeba, abychom se z těchto chyb skutečně poučili. Protože: i my bychom takhle mohli být předběhnuti těmi, kteří jsou v uvozovkách mimo. Ti, kteří přicházejí zdaleka, často s velkou námahou, hledají to, co my jsme třeba dostali jako dědictví po rodičích – víru. Ale: protože hledají poctivě, hledají upřímně, tak najdou dítě. Setkají se se Spasitelem. I pro nás je ten dnešní svátek takovou pobídkou, abychom jednak usilovali o co nejlepší znalosti v otázce náboženství, ale abychom taky usilovali o to, zavést do praxe to, co známe, to, co víme. Aby to nezůstalo jenom, že to víme. V Jeruzalémě věděli, že se Spasitel narodí v Betlémě, věděli, že to bude teď někdy. Ale nikdo tam nešel a v tom je ta tragika.

Bratři a sestry, radujme se z toho, že víme, že Spasitel přišel i pro nás, že se narodil i pro nás, že máme stejná dědická práva jako Izraelité, ale buďme si vědomi, že vždycky s právem se pojí i nějaká povinnost. A že když tedy přijímáme tato synovská práva, že s tím přijímáme i to, že se

máme chovat jako synové, jako Boží děti. Kéž na to nikdy nezapomeneme a je nám to posilou pro celý nadcházející rok.

Jan křtil v Jordánu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.1.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Svátek Křtu Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 42,1–4.6–7; 2. čtení Sk 10,34–38; evangelium Mk 1,6b–11

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní úryvek z Markova evangelia, to jsou vlastně čtyři verše, přesně čtyři a půl, ale pro evangelistu byly velice důležité. To byl takový rámeček, do kterého on zasadil potom celé Ježíšovo působení. V podstatě ty čtyři a půl verše, to je plné různých narážek na Starý zákon. Začíná to tím, že Jan křtil v Jordánu. Když to takhle slyšíme my, pro nás je to zeměpisný údaj: v Palestině, řeka Jordán, a tím to pro nás končí. Ale pro Židy to bylo místo, kudy Izraelité přišli do svaté země. Vlastně Jozue je tam přivedl na Boží rozkaz přes řeku Jordán, která se zastavila, a oni suchou nohou přešli přes to koryto. Vlastně se tam opakoval zázrak z Egypta, z Rákosového moře. Čili Jordán, to je místo vstupu, nového začátku, nové šance, kterou má celý ten národ. A tedy, když Jan křtí v Jordánu, je to místo velice symbolické, které zase říká: „Člověče, Bůh ti dává novou šanci. Zase, znovu můžeš začít.“ Ježíš přichází z Nazareta v Galilei. V úryvku o prvních apoštolech uslyšíme, kdy Nathanael říká: „Z Nazareta? Co odsud může vzejít dobrého?“ Galilea bylo místo, kde žili v uvozovkách Židé druhé, třetí kategorie, ti pravověrní se na ně dívali svrchu. A z tohoto místa přichází Spasitel, který tam žil minimálně nějakých 25 let. Mezi těmito lidmi, v uvozovkách druhé až třetí kategorie, aby ukázal, že Bůh tyhle kategorie nemá, že Bůh se na člověka dívá úplně jinak. A teď, teď se tenhle Spasitel staví do řady. Obrazně, ale i skutečně řečeno: do fronty hříšníků, do fronty skutečně všelijakých individuí, a pokorně čeká, až na něho přijde řada. Ten, který to vůbec nepotřeboval. Ten, který by měl stát vlastně na druhé straně a mohl by to soudit. Ale on tam stojí mezi nimi. Proč? Aby ukázal, jak je s námi solidární. Aby ukázal, že Bohu nejde o to, aby nás zdtřil, rozšlapal, ale že mu jde o to, aby nás přivedl k sobě. Je to gesto stejně tak hluboké jako třeba umývání nohou apoštolům při poslední večeři. Možná ještě hlubší, protože v tom večeřadle byli apoštolové, ti nejbližší. Tady, tady bylo spoustu lidí, kteří byli tak nějak cizí. A Boží syn se pokořuje před nimi. Bratři a sestry, vzpomeňme si na to, na tuto situaci, když my sami budeme v situaci, kdy na nás bude, abychom udělali tak zvaně první krok. Když bude na nás, abychom odpustili jako první. Abychom udělali gesto dobré vůle vůči někomu, kdo je s námi v nepřátelství, kdo se nechce usmířit, kdo nechce odpustit, kdo se nechce udobřit. Vzpomeňme na Božího syna, který stojí frontu u Jordánu a stojí tam vlastně místo mě, místo každého z nás. No a potom, když ho Jan pokřtil, tak slyšíme, že se nebe rozevřelo. V řeckém originálu je slovo protrhlo. Jestli si vzpomínáte, teď o Vánocích jsme četli slova z knihy proroka Izaiáše: „Hospodine, kéž bys protrhl nebesa a sestoupil na zem.“ To je odezva na tato slova, že se to splnilo. Evangelistova radost z toho, že se naplnilo, co prorokoval prorok, že Bůh otevřel nebesa. Objevuje se slovo a ukazuje se holubice. Holubice je také prastarý obraz, je vždycky obrazem něčeho nového. Objevuje se poprvé při stvoření světa, objevuje se po potopě, kdy se holubice vznášela nad vodami a objevuje se teď. A zase symbolizuje Ducha. A je slyšet slovo. To slovo tady má velký význam, protože u každé svátosti je vždycky důležité slovo. Když zůstaneme u toho křtu, tak je tam to gesto lití vody nebo ponoření toho člověka do vody, ale je tam důležité to slovo. Říká se jméno a potom: „Já tě křtím ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého.“ To slovo tomu totiž dává význam. A Ježíš Kristus je tímto slovem označen za Božího vyvoleného, za Spasitele.

V prvním čtení jsme slyšeli, co ten Spasitel bude dělat. Bylo to z knihy proroka Izaiáše a tomu úryvku se říká Píseň o Božím služebníkovi. Nebudu to teď znovu opakovat. Jenom dvě věci, dvě takové myšlenky. „Ten Boží služebník bude přinášet pokoj.“ Co to je pokoj? To znamená řešit svoje spory nenásilím, snažit se přinášet klid, mír, uklidňovat situaci. Bratři a sestry, kolik lidí ještě dnes si myslí, že se spory mezi lidmi vyřeší násilím: „Já mu to nařídím. Já mu ukážu. Když neposlechne, já mu to nandám.“ Děcka říkají: „Já ti namelu,“ a dospělí používají ještě tvrdší a tvrdší slova. Druhá taková myšlenka tam byla v tom: „Na jeho nauku čekají daleké kraje.“ I v dnešní době je mnoho lidí, kteří nemají jasno, kteří nevědí, kteří mají zmatek. Bratři a sestry, my všichni jsme byli pokřtěni. Slovo křest je od slova Kristus. Taky vlastně, když se říká, že nějaký národ přijal víru v Boha, v Ježíše Krista, tak se říká, že ten národ byl kristianizován. Nám už to zní trošku divně, je to takové starší vyjádření, ale je to tak. Máme se stát podobnými Kristu, tomuto Božímu služebníkovi. Někdy se stane, že přijde někdo nevěřící a řekne: „Ty se máš, ty věříš v Boha, ty máš víru, ty se máš o co opřít. To já to mám těžší.“ Závidí nám naši víru. Ale taky se stává, že my si někdy říkáme: „Ach jo, musím poslouchat Boha, musím poslouchat přikázání, co zas ten Pán Bůh po mně bude chtít. Ten nevěřící, ten se má, ten nemusí poslouchat nikoho.“

Bratři a sestry, pokud vezmeme svou víru vážně, pokud vezmeme vážně svůj křest, tak bude i o nás platit, že jsme byli povoláni, abychom se stali Božími služebníky. A tam byla věta: „Hle, můj služebník, kterého odporuji.“ I nás bude podporovat Bůh a bude nám pomáhat, aby naše víra nám nebyla břemenem, překážkou, ale aby nám byla posilou. Byli jsme pokřtěni, často jako malí, bez nějaké zásluhy, ale děkujeme za to. Děkujeme za to a uvědomme si, že v tom je naše síla, že to je dar, který jsme dostali, a z tohoto můžeme čerpat sílu pro celý svůj život, zvláště pro ty okamžiky, které jsou těžké, pro ty okamžiky, kdy se musíme třeba nějak rozhodovat, kdy to pro nás není pohodlné. Kéž je to tedy vždycky pravda, že žijeme z daru křtu svatého, který jsme na začátku svého života dostali, a kéž i my jednou uslyšíme od Pána Boha: „Služebníku dobrý a věrný, pojď se radovat se svým pánem.“

Jak moc počítáme s Ježíšem?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.1.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

3. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Jon 3,1–5.10; 2. čtení 1 Kor 7,29–31; evangelium Mk 1,14–20

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, Markovo evangelium má dvě takové části. V té první části Pán Ježíš působí, káže, mluví, uzdravuje v Galileji. V druhé části se přesouvá do Judska, hlavně do Jeruzaléma a do jeho okolí. Nejde jenom o to, že je to rozděleno na dvě nějaká místa, ale je to vlastně také myšlenková koncepce. Ježíš začíná kázat v území, které je označováno jako Galilea pohanů. Judsko, Jeruzalém, to má takový posvátný nádech. V Jeruzalémě stál chrám, v něm byla archa úmluvy. Do Jeruzaléma, do chrámu, měl každý zbožný Žid přijít nejméně třikrát za rok. Tedy, když se řeklo Judsko, Jeruzalém: něco takového svátečního povznášejícího. Kdežto Galilea: jejím centrem bylo Genezaretské jezero a kolem toho jezera vesničky a města, kde byli různí řemeslníci, obchodníci, takže to zase znamenalo takový obyčejný život, všední den. Do tohoto všedního dne, do tohoto obyčejného života přichází Boží Syn a tady začíná kázat. Proč? Protože tito lidé jsou otevření, tito lidé jsou vnímaví. A také budeme potom číst, že za Ježíšem šli tisícové zástupy. Kdežto v Judsku, kde měli všechny předpoklady proto, aby mu rozuměli, kde byla ta nejvzdělanější část národa, tam byl vlastně odmítnut. Bratři a sestry, pro Židy byla doba před narozením Mesiáše dobou lidského hříchu a Božího trestu. S okamžikem příchodu Mesiáše se to mění. Přichází doba Božího odpuštění, milosrdenství. Takhle oni to vnímali, takhle to vnímali ti obyčejní lidé, a proto šli za Ježíšem.

My už jsme o tom odpuštění slyšeli v dnešním prvním čtení. Celé to vyprávění o Jonášovi, to je podobenství. To je podobenství ve Starém zákoně. To se nestalo, ale je to podobenství o Božím odpuštění. Ninive bylo hlavní město Asýrie a Asýrie, to byla taková říše zla, říše velice výbojná, která si podrobila mnoho zemí, a říše, která je udržovala v poddanství tím, že ty obyvatele deportovala. Oni byli první, kdo tyto věci dělali v takovém velkém měřítku, kdy vzali jeden národ, celý národ, a přestěhovali ho třeba o tisíc kilometrů vedle. Jak vidíme, tato taktika deportací, udržování lidí v područí, se nezměnila za tisíciletí. A víme, že ve dvacátém století byla dovedena k takové hrůzné dokonalosti. Tady ti Asyřané vzali deset izraelských kmenů a odstěhovali je pryč. A na jejich místo usadili lidi, kteří potom dostali jméno Samařané. Těch deset kmenů se už nikdy nevrátilo z toho vyhnanství. Zůstaly pouze dva kmeny. A přesto Bůh říká: „Já jim odpustím.“ Když už ta Asýrie nebyla u moci, když už její moc opadávala a došlo na obléhání města Ninive, tak to město bylo obléháno dva roky, než ho zničili. A dokonce takhle velkému zlu Bůh říká: „Pokud oni budou litovat, já jim odpustím.“ Jinými slovy Bůh říká: „Nikdo nemá ke mně zavřenou cestu. Pokud si ji někdo nezavře sám, já mu ji nezavřu.“ Ježíš začal svoje veřejné působení slovy: „Naplnil se čas.“ Jinými slovy: „Teď je ta doba příhodná. Teď je ten správný čas.“ Ta doba je příhodná pro každého z nás. „Obrat'te se.“ Co to znamená? Znamená to, že člověk má ve svém životě nějak počítat s Ježíšem, pustit ho do svého života, do své rodiny, do svého zaměstnání, do své školy, do svého podnikání, do své dílny, prostě tam, kde zrovna jsem, tam mám pustit Ježíše. Být Ježíšovým učedníkem, být skutečným křesťanem, to znamená víc než odříkávat naučené modlitby, víc než jít v neděli do kostela, víc než odebrat nějaký katolický časopis. To znamená počítat s Ježíšem.

Víte, my ve svém životě počítáme se vším možným. Počítáme s tím, co kdybych byl nemocný, co kdyby mě vykradli zloději, kdybych vyhořel nebo kdyby přišla velká voda. Ale

počítáme s Ježíšem? Nebo spíš: jak moc s ním počítáme? Mně se před Vánoci stala taková věc: byl jsem ve škole – já nebudu říkat, jestli to byl chlapec nebo děvče, kdo mi řekl to, co teď uslyšíte, to je jedno – když byla ta předvánoční atmosféra, vykládali jsme si o tom, jak budeme slavit Vánoce, co všechno bude na bohoslužbách, apod. A teď jedno to dítě říká: „No, já jsem byl v kostele na podzim, a teď půjdu podruhé. To stačí.“ Tak mi moje pedagogické sebevědomí padlo kamsi dolů, ale pak jsem si uvědomil, že to dítě opakuje, co někde slyšelo, – to bylo malé dítě – že jenom reprodukuje, co převzalo od nás dospělých. Jak moc počítáme s Ježíšem? Má tam někde místo? Zůstalo mu tam nějaké místo? Bratři a sestry, Ježíš potom, co promluvil, si volí učedníky. Bůh to mohl zařídit tak, že by nás vůbec nebylo potřeba. Bůh to mohl udělat tak, že by se bez nás obešel. Ale on to dělá schválně, on říká: „Já tě potřebuju, já s tebou počítám.“ A co říkáme my? My často říkáme jeden druhému: „A já tě nechci ani vidět, já už tě mám dost, jdi pryč, s tebou já dělat nebudu, s takovým člověkem já spolupracovat nebudu.“ A Boží Syn na to říká: „A já budu. A já s ním počítám a já ho tam chci mít.“ Bratři a sestry, z každým z nás takhle Boží Syn počítá, kolem každého z nás takhle jde. Jde kolem nás v našem životě a říká: „Pojď za mnou.“ My prožíváme stejný život jako ti Galilejci, ten všední den, všední život plný starostí, které se neustále opakují. A do toho přichází Ježíš a říká: „Pojď za mnou.“ To neznamená, že by se v našem životě změnil ty starosti, ty věci, ten koloběh, ale znamená to, že se může a má změnit náš postoj k tomuto. Že to budeme vidět jinak. Že to budeme vidět z pohledu Ježíše, nejenom z pohledu tohoto světa, který pomíjí, jak to říká svatý Pavel v dnešním druhém čtení, ale že to budeme vidět z toho pohledu světa Božího, trvale, z toho pohledu, kdy Bůh říká: „Já s tebou počítám a počítám se všemi. Neodepsal jsem tebe a ty neodepisuj ty druhé.“

Zapálená svíce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

2.2.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Svátek Uvedení Páně do chrámu

příslušné slovo Boží: 1. čtení Mal 3,1–4; 2. čtení Žid 2,14–18; evangelium Lk 2,22–40

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, ten dnešní svátek, to je taková ozvěna, dozvuk Vánoc. Ústřední místo při té dnešní oslavě má světlo. O světle se tu mluví, mluví o něm Simeon. My jsme drželi v rukou svíčky. Pokud se nad tím zamyslíme, tak zjistíme, že v kostele během církevního roku má hořící svíčka své pevné a nezastupitelné místo. Církev ráda používá symboliku světla. Živého světla. Je to proto, že my potřebujeme živé světlo ke své existenci. Pro náš život nestačí žárovka nebo nějaká výbojka nebo něco podobného. Naše tělo potřebuje živé, skutečné světlo a teplo ze Slunce. A za pomoci tohoto živého světla v kostele nám církev chce připomenout, že pro náš duchovní život potřebujeme Boha. Že mu potřebujeme být blízko. A tak při každé mši svaté musí hořet na oltáři nebo v jeho blízkosti alespoň jedna svíce. A je dobré, když je těch skutečných svící v kostele víc. Každý nový církevní rok začínáme adventem. Na věnci jsou svíce. Na Vánoce na vánoční stromy dáváme svíce. Dneska, bohužel, víc ty elektrické, ale dřív tam byly ty opravdové. Středem velikonoční vigilie je slavnost velikonoční svíce – paškálu, bývá to největší svíce v kostele. Při křtu zapalují rodiče křestní svíci pro své dítě, a s touhle svící potom to dítě jde k prvnímu svatému přijímání. A ještě bychom našli další příklady, kdy se v kostele zapaluje svíce nebo nějaká lampa nebo něco podobného. Ten dnešní svátek nám zase staví před oči svíci. Živé světlo.

Na začátku jsme si zapalovali svíce. A v tom byla myšlenka dnešního dne. Přijmout světlo a dát ho dál. Přijmout světlo, nechat ho zasvítit ve svém životě, a pomoci dalším, aby i v jejich životě bylo světlo. Vy starší, kteří si ještě pamatujete pana kardinála Tomáška, tak třeba i víte, že on měl několik takových svých výroků, kterými byl znám. A jedním z těch výroků bylo toto: „Každý, kdo chce druhé zapálit, musí sám hořet.“ A je to stoprocentně pravda. Když je někdo takový neslaný, nemastný, tak nikoho nezíská, nikoho nepřesvědčí. Víme dobře, že když někdo je nadšený pro nějakou věc, tak o něm říkáme: „Ten člověk je pro to zapálený, ten člověk pro to žije.“ Bratři a sestry, zrovna tak i my, jestli chceme někoho získat pro víru, tak jí musíme hořet. Musí být z našeho života zřejmé, že naše víra není kdesi na okraji: až až udělám všechno, až se postarám, až až, tak možná tam zbyde nějaké místo na Ježíše. Kolem nás je spousta takových míst, která označujeme, že jsou to tmavá místa. To je to, co nás zlobí, třeba i štve, kvůli čemu se rozčilujeme nebo kvůli čemu jsme nešťastní. Ale i tady je to celkem jednoduché a jasné. Lidová moudrost říká, že než nadávat na tmu, tak účinnější je zapálit třeba malé světýlko. A o to jde. Čím víc bude malých světýlek, tak budou větší, a jednou z toho bude velké světlo. Možná jste si všimli takové zajímavé věci: když se zapaluje jedna svíce od druhé, tak v okamžiku, kdy se ta druhá rozhoří, tak na té první se zvětší plamen, dost podstatně. Je to chvilinka. Zkuste to někdy, je to velice pučné, je to takový detail, ale velice zajímavý. A zase: ten detail vystihuje to, co se děje v našem životě. Že když někdo se snaží dělat dobro, tak z jeho života se nic neztratí, on není nijak ochuzen, ale naopak je obohacen. Začíná to tím, že má ve svém srdci takový dobrý pocit, jak se říká: teplo u srdce. Něco ho tam hřeje. A potom, potom ho také hřeje to, že se snažil, že o něco usiloval a že vidí to malé světýlko, které svítí. Často je ta námaha veliká, často se nám zdá úsilí, které jsme vynaložili, příliš velké na to, že to světýlko je malé. Ale když je opravdová tma, tak i jedno světýlko od jedné svíce dokáže osvítit velký prostor.

Bratři a sestry, co tedy máme udělat s těmi svíčkami, které teď byly požehnány na začátku mše svaté? Jak už jsem říkal, bylo by chybou někde je schovat doma do skříně, přidat je k těm, které tam už jsou. Naopak, je potřeba tu svíčku postavit na nějaký svícen a tu svíčku se svícem dát na místo, kde bude vidět. Kdekoli doma, ale aby byla vidět. A pak tu svíčku zapalovat. Naši předkové tuhle svíčku zapalovali v okamžiku, kdy se hnala nějaká bouře, kdy přicházela nějaká katastrofa, něco, co nemohli třeba odvrátit nebo změnit. A tak zapalovali tuhle svíčku a modlili se u ní. Víte, svíčka, to byla vždycky dost drahá záležitost, svíce nebyly nikdy levné. A vlastně ty peníze, které oni do toho investovali, to byla taková oběť. A potom ji zapalovali, když jim bylo zle. My jsme, bohužel, v polovině minulého století přestali zapalovat svíčky a začali zpívat píseň: „Poručíme větru, dešti.“ Ti, kteří zapalovali hromničku, byli označeni za tmáře a zpátečníky, a tak to bylo dost dlouho. Pak jsme písničku přestali zpívat, protože víme, že neporučíme větru, dešti. Ale je potřeba, abychom se obraceli na toho, který tomu poručit může. Bratři a sestry, tu svíčku máme a můžeme zapalovat tenkrát, když je nám zle, kdy cítíme, že potřebujeme pomoc. Nejde o nějakou magii, že zapálím svíčku a mám vystaráno. Člověk se má u toho pomodlit. Ale také máme tu svíčku zapalovat tehdy, když je nám dobře. Třeba, když se sejdeme k nějakému slavnostnímu jídlu, ať už třeba je to nějaký církevní svátek nebo je to svátek naší rodiny, kdy někdo slaví narozeniny, jmeniny nebo podobně. Kdykoli vlastně zapálíme tu svíčku, tak říkáme: „Pane Bože, my Tě zveme mezi nás, my dnes něco slavíme a my chceme, abys byl mezi námi, abys Ty byl uprostřed nás. My Ti děkujeme za to, že se nám něco povedlo, my to nechceme slavit sami, ale chceme to slavit s Tebou, děláme Ti místo, zveme Tě a prosíme Tě: přijď mezi nás.“ Bratři a sestry, smyslem je, aby ta svíčka se používala, aby shořela. Abychom na to místo do toho svícnu potom za rok dali další, novou svíčku. Tolik k té symbolice světla.

Ten dnešní svátek má ještě jednu takovou myšlenku, která je velice silná, a sice: Ježíše, Spasitele, v chrámu vítá Simeon a prorokyně Anna. Obyčejní lidé. Obyčejní podle lidských měřítek. Ti hlavní, ti neobyčejní: velekněz, velerada, všichni ti, kteří byli to vele, kteří si tak nechávali říkat, kde byli? To nevíme, ale nebyli tam. Ten dnešní svátek nám připomíná a ukazuje, že k Bohu máme přístup všichni, i ti nejobyčejnější. I ti nejobyčejnější jsou před Bohem třeba vele. Bůh se dívá a soudí jinak než lidé. Pro něho není nic nějaká funkce, nějaký rod, urozený původ, vlivní strýčci, apod. Pro něho je důležité, jestli ten člověk k Bohu chce přijít. Simeon a Anna chtěli, přáli si vidět Mesiáše, a Bůh jim to splnil. Bratři a sestry, Bůh plní i naše přání. Nebojme se mu je přednést. A hlavně prosme o to, abychom byli velcí před Bohem. Potom bude všechno v pořádku. Prosme o to, abychom byli jako Simeon a Anna, abychom nepřehlédli našeho Spasitele, který k nám přichází třeba v obyčejné podobě, v tom, čemu říkáme všední den.

Budování vztahů

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

9.2.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

5. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Job 7,1–4.6–7; 2. čtení 1 Kor 9,16–19.22–23; evangelium Mk 1,29–39

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, celkem přesně víme, kde se událo to, co jsme slyšeli v dnešním evangeliu. Bylo to v Kafarnau, které leželo kousek od břehu Genezaretského jezera. Na svou dobu to bylo poměrně výstavné město, spíš městečko, a lidem, kteří v něm žili, se dařilo dobře. Většinou to byli rybáři nebo řemeslníci. To město se podařilo z velké části vykopat a celkem se podařilo i určit, kde by asi měl ležet dům Šimona, pozdějšího Petra, prvního papeže. Nad rozvalinami tohoto domu je postavený kostel. Je skutečně postavený nad tímto domem, ale je postavený velice pěkně a trochu zvláštně. Jak? V těch rozvalinách je umístěno několik sloupů a ten kostel je na sloupech, takže je skutečně nad tím domem. Ten kostel má tvar lodi, trochu stylizované lodi, aby tím bylo vyjádřeno, že Šimon Petr byl rybář a byl povolán k tomu, aby se stal rybářem lidí. Je to stavba poměrně nedávná, moderní, a vlastně tomu místu dává takový nový význam. Je to tam velice pěkně zakomponováno a je to velice působivé. Vůbec ta událost, o které jsme slyšeli teď v evangeliu, je velice pěkná.

Přišli do Šimonova domu. Mohli by se začít bavit s Místrem, mohli by mu začít ukazovat ten dům, mohli by se začít chlubit, ale oni udělali něco jiného. Oni mu hned pověděli o tom, že tchýně je nemocná. To evangelium mluví o velice pěkných vztazích, které panovaly v té rodině. Takovým prubířským kamenem zpravidla bývá právě ten vztah k tchýni, ať už zeť – tchýně, snacha – tchýně. Každý z nás určitě zná několik anekdot nebo několik poznámek na tyto vztahy. Nebudu tady nic takového říkat, ale to dnešní evangelium je vlastně protipól. Hned mu o ní pověděli. Možná ani nečekali, že on ji uzdraví, možná je to ani nenapadlo. Ale byl tam někdo, kdo měl problém, a oni to tedy Mistrovi řekli. Řekli to Mistrovi proto, že tam byl vztah. Bratři a sestry, vůbec to dnešní evangelium je o vztazích. Protože Ježíš napřed uzdravoval v synagoze, potom uzdravoval v domě Šimonově, a když se to rozkřiklo, tak se k tomu domu seběhlo celé město, a přišli tam všichni ti, kteří cítili, že něco potřebují, že jim něco chybí. A on se jich všech ujal, protože k nim měl vztah. Co to je vztah? Vztah, to je něco živého, něco dynamického, protože my jsme živí. Když si někdo koupí třeba knihu, tak si ji dá doma do poličky, a ta kniha tam je. A je tam tak dlouho, dokud ji ten člověk zas někam neodnese. Sama ta kniha nikam nepůjde. A ten člověk má jistotu: „Já jsem si to tady dal.“ A když mu to třeba děcka nepřemístí, tak to tam bude. Ale vztah? Vztah, to není něco, co bych mohl zamčít do skříně a říci: „Mám to. Vybudoval jsem to. Mám to hotové.“ Ne. Protože my jsme živí, tak ten vztah je živý, ten vztah se neustále pohybuje a to ve dvou směrech. Buď ten vztah roste, prohlubuje se, ti lidé mají k sobě blíž a blíž, nebo: naopak se ten vztah rozvolňuje, ti lidé mají k sobě dál a dál. A v okamžiku, kdy si člověk řekne: „Tak, je to hotové, už se o to nemusím starat,“ tak je to na nejlepší cestě, aby se to rozbilo, aby to přestalo fungovat. Všichni víme, jak je těžké budovat vztahy, to trvá, někdy měsíce, někdy třeba roky, než se ten vztah mezi dvěma osobami vybuduje. Vybudovat vztahy je těžké, zničit vztahy je velice snadné, to se dá během dvou tří hodin rozbourat práce, která trvala několik let, a může to přijít vniveč.

Bratři a sestry, je to náš takový celoživotní úkol: budovat vztahy. Ježíš přišel právě kvůli tomuto. Když se dobře podíváme do evangelia, zjistíme, že je to Bůh, kdo je aktivní v budování

vztahů k člověku. Nebudeme rozebírat Starý zákon, i tam bychom toho našli mnoho, ale začneme Novým zákonem. První zvěstování, zvěstování Ježíšova narození: anděl je od Boha poslán. Samotné Ježíšovo narození: andělé jsou posláni, aby to řekli pastýřům. Dovídají se to mudrci od východu, kteří jdou za hvězdou. Dovídá se to Simeon a prorokyně Anna, že se setkají v chrámě se Spasitelem. A zase: Ježíš přichází do Kafarna, jde do synagogy, jde do Šimonova domu. Je to Bůh, který je aktivní, je to Bůh, který se uchází o člověka. A dělá to jenom a jenom proto, aby nás pobídl, abychom to nevzdávali, abychom tento svůj celoživotní úkol přijali. Je to těžký úkol, protože ne vždycky si můžeme vybrat ty lidi, se kterými ten vztah máme budovat. Kolem nás je spousta lidí, kteří tam prostě jsou, a my je musíme přijmout. Oni jsou nám třeba někdy i obtížní, říkáme, že nám lezou na nervy, že nás štvou apod. Já ještě, když jsem byl mladý kaplan, tak jsem na toto téma mluvil s jedním dnes už starým knězem, velice moudrým knězem, a on říkal: „Nic si z toho nedělej, že tě někdo štve. To bude celý život. Až tě nic a nikdo nebude štvát, tak to budeš v nebi.“ A je to skutečně tak, bratři a sestry. Ale to neznamená, že bychom to měli vzdát, že bychom od toho měli utéct. Za Ježíšem přišli všichni, kteří cítili, že jim něco chybí, že něco potřebují. On nikomu z nich neřekl: „Ty jsi obtížný, ty se mně nelíbíš, ty mě štveš. Já pro Tebe nic neudělám, běž pryč.“ Ti, kteří přišli, byli vyslyšeni. A byli šťastni, že na ně někdo měl čas, že s nimi někdo promluvil, že jim někdo pomohl. A Ježíš se tam stal velice oblíbený. Šimon a jeho druhové ho hledají druhý den a říkají: „Zůstaň tady. My se o tebe budeme starat, my jsme šťastní, že tě máme mezi sebou.“ Vlastně mu nabízejí takový pohodlný život. A Ježíš říká: „To nejde. Já musím jít dál. Protože nestačí, že to víte vy v Kafarnau, ale musí to vědět i další, že stojí za to budovat vztahy. Že jde o to, nikdy to nevzdát, i když je to mnohdy velice obtížné.“

Bratři a sestry, je to náš životní úkol, ke kterému jsme byli povoláni. Je možné, že ten úkol třeba někdy nebudeme zvládat, že pod tím budeme padat, ale nesmíme to nikdy vzdát. Celé evangelium je o budování vztahů mezi lidmi a o budování vztahů mezi Bohem a člověkem. Je to takový návod. Tak vždycky, když bychom třeba od toho chtěli utéct, když bychom toho chtěli nechat, vezměme si evangelium do ruky a přečteme si třeba to dnešní. A prosme Ježíše, prosme Šimona Petra, aby se za nás přimlouval, abychom dokázali kolem sebe vybudovat tak pěkné vztahy, jako je měl on ve své rodině. Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Malomocenství

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

16.2.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

6. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Lv 13,1–2.44–46; 2. čtení 1 Kor 10,31–11,1; evangelium Mk 1,40–45

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, malomocenství bývá nazýváno metlou Orientu. Je to vlastně nejhorší nemoc, jakou oni znali, jaká tam byla. Vpodstatě nevěděli, co s tím. Ale poznali, že je to nemoc nakažlivá a že člověka uchrání před tím, aby se nakazil, to, čemu my říkáme karanténa. A tak vlastně, jestliže se u někoho objevilo něco, co by třeba i vzdáleně mohlo připomínat malomocenství, okamžitě už ho posílali pryč. Ono, že má někdo nějaký flek na kůži, to ještě nemusí být malomocenství. Ale oni už preventivně dopředu tyto lidi posílali pryč. V prvním čtení jsme slyšeli, jak to bylo, když putovali Izraelité po poušti. Ten dotyčný musel být mimo tábor. Když byli už v Palestině, ve Svaté zemi, tak ti dotyční byli mimo město. Nikdo se k nim nesměl přiblížit. V pozdějších dobách to ještě o něco „vylepšili“, že rozdali těmto nemocným zvonky. A oni nejenže museli křičet: „Nečistý! Nečistý!“ ale ještě museli zvonit. Vpodstatě ten, kdo byl odsouzen do takovéto karantény, byl odsouzen k smrti. Ta nemoc je sama o sobě hrozná, jak víme, vlastně člověku se nakonec rozpadne celé tělo, ale k tomu přibyl ještě hrozný úděl těch, kteří jsou úplně vyřazeni ze společnosti, kteří nemají nárok na nějakou pomoc, na nějaké slitování. V okamžiku totiž, kdy se někdo dotkl toho malomocného, sám byl dán do karantény, a zase musel čekat, jak to s ním dopadne. Ta nemoc je sama o sobě hrozná, a oni, protože si to neuměli vysvětlit, tak k tomu přidali ještě něco, co je mnohem horšího. A sice: oni si řekli: „Když je ta nemoc tak hrozná, tak ten člověk určitě musel udělat něco hrozného. To musí být velký hříšník, toho určitě Pán Bůh trestá.“ Můžete namítnout: „Vždyť to není pravda.“ A my to víme. Ano, pravda to není. Nemoc je následkem prvotního hříchu a nemoci přicházejí na lidi bez jakéhokoli rozdílu, ať je člověk hříšný nebo spravedlivý, ať žije dobře nebo špatně. Nemoc tady s tímto nemá co dělat. Jsme lidé a jako na takové na nás prostě přicházejí nemoci. Ale jsme dál než tady tito starozákonní lidé, kteří považovali malomocenství za Boží trest? Prožíváme teď chřipkovou epidemii a mnoho z nás ulehlo. A takový člověk, který náraz se musí zastavit, tak se mu honí hlavou různé myšlenky a říká si: „Proč zrovna já? Proč jsem to dostal já? Proč ne ten druhý? Co jsem udělal tak zlého, že jsem onemocněl já?“ Tahle myšlenková úvaha nevede nikam. A je dost zcestná. Dnešní evangelium nám ukazuje něco jiného. Ukazuje nám, že Bůh neopouští člověka, když je člověk nemocný. Že sám Bůh nepovažuje tu nemoc, byť by byla sebehorší, sebevážnější, za nějaký trest. Ale: že Bůh je takovému nemocnému člověku blízko. První věta je tam, že on ho prosil: „Chceš-li, můžu tě očistit.“ Ježíš měl s ním soucit. Tady to slovíčko, které je přeloženo jako soucit, by šlo ale v řeckém originálu přeložit trochu jinak. Tady to není, protože se zdá, jako by to vypadlo z kontextu. Tam se dokonce totiž může říct, že se Ježíš rozzlobil. Na koho? Na toho nemocného? Určitě ne, toho uzdravil. Ale Ježíš se skutečně rozzlobil na ty kolem toho nemocného. Na ty, kteří ho odsoudili, kteří ho nechali bez pomoci, kteří řekli: „Jsi v karanténě, nechod mezi nás zdravý,“ kteří se na něho vykašlali. Na tyhle se Ježíš rozzlobil. K tomu nemocnému se zachoval skutečně velice soucitně. Vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci. Buď čistý.“ Dotkl se ho. Tím naprosto přestoupil Mojžíšův zákon, bylo zakázáno se jich dotýkat. On se ho dotkl, aby ukázal, že mu chce být blízko. A potom řekl: „Chci. Buď čistý.“ To slovíčko „chci“ tam má velký význam. Stačilo by říct: „Buď čistý,“ jak to Ježíš většinou říká. Ale on říká to „chci“, aby dokázal, že Bůh chce naše uzdravení, že Bůh není

ten, který by měl radost z našich nemocí a z našich trápení, že Bůh je ten, který nám nabízí uzdravení.

Bratři a sestry, každá nemoc je takovou příležitostí, aby se člověk zastavil, zamyslel. Jak jsem říkal, zpravidla člověk, který onemocní, tak do té doby měl spoustu práce, spoustu starostí, chodil, běhal, sháněl, zařizoval, staral se. A naráz: nic z toho třeba nemůže dělat a musí ležet. Jak využít tenhle čas? Je potřeba si odpočnout, nabrat síly, něco pěkného si přečíst. Ale je také velice užitečné jednak zhodnotit svůj život: kudy jsem šel, jak jsem šel, ale je také velice dobré naplánovat svůj další život: co bych chtěl dělat, bude-li to možné, jak bych chtěl jít, kterou cestou, a prosit Pána, aby mi dal sílu uskutečnit to, co jsem si předsevzal. Malomocenství v našich zemích, díky Bohu, není. Ale jak napovídá název té nemoci, tak něco podobného se i u nás vyskytuje, všude mezi lidmi na celém světě. Ta nemoc říká, že ten člověk nemá něco ve své moci, nebo že je málo mocný nebo ne mocný. Prostě něco mu nefunguje. A v našem životě toho třeba taky noho nefunguje. Teď mám na mysli to, co jsme slyšeli v druhém čtení. „Nebudte pohoršením ani Židům, ani pohanům, ani církevní obci. Já se také snažím o to, abych ve všem pamatoval na druhé a nehledím na to, co je prospěšné mně, ale na to, co prospívá všem, aby tak mohli dojít spásy.“ V okamžiku, kdy jsme pohoršením, jsme málo mocní. V okamžiku, kdy hledíme na svůj prospěch, jsme málo mocní. Jsme nemocní, něco tady nefunguje. V okamžiku, kdy žalujeme a donášíme na druhé, jsme málo mocní. V okamžiku, kdy prosazují svou vůli a chci, aby bylo po mém, protože: „Já chci!“ tak jsme málo mocní. Bratři a sestry, že třeba mezi nevěřícími toho mnoho nefunguje, to není naše omluva. Ale je skutečně pohoršení, když to nefunguje mezi námi. Protože právem se od nás čeká víc. Víc jsme dostali, víc víme. Všelijaké ty zákulisní tahy, řeči, pomlouvání, polopravdy, všechno to je pohoršení a ukazuje to, že jsme málo mocní, že se nemáme ve své moci, že tady něco není v pořádku. Bratři a sestry, pokud v tom budeme žít dál, pokud se tomu nebudeme bránit, tak nás to přemůže. Tak nás to přemůže a náš život tím bude celý poznamenán. Ono je jedno, kdy s tím skončíme, ale je potřeba chtít s tím skoncovat. A tak děkujeme Pánu Ježíši za to, že nám ukazuje cestu, že on nám říká: „Chci, abys byl čistý, abys nebyl nemocný, aby ses měl ve své moci, abys mohl řídit svůj život.“ Říká: „Já ti k tomu pomůžu. Ale ty člověče musíš chtít.“

Bůh má zájem o člověka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.2.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

7. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 43,18–19.21–22.24b–25; 2. čtení 2 Kor 1,18–22; evangelium Mk 2,1–12

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, ten dnešní evangelní úryvek pojednává o velice známém zázraku, dobře se to vykládá, vypravuje, děti se o tom rády učí v náboženství, ale tady jde o něco jiného. Tady se teprve objevují Ježíšovi nepřátelé. Od tohoto okamžiku, od této rozmluvy se znalci zákona, Ježíš začíná mít nepřátele. A začíná je mít právě proto, co o sobě říká. O to tam šlo. Ten úryvek má spojitost s tím, co následuje. Říká se tomu pět kontroverzí, pět takových střetů, které má právě Ježíš se znalci zákona a s farizeji. Ten dnešní, to byl první střet. Ježíš tím ukazuje, že tady začíná něco nového, že prostě končí to, čemu se říkalo Stará smlouva, a že bude platit úplně něco nového; to, čemu se říká Nová smlouva nebo my říkáme Nový zákon. V čem je to nové? Je to nové v tom, že Bůh odpouští člověku, že Bůh přichází, aby se ujal člověka. Ježíš začal svoje působení tím, že začal mluvit, učit. Potom k tomu přidal zázraky, a nakonec řekl, že on má moc odpouštět hříchy. Takže první reakce lidí byla: „No, to je nějaký učitel.“ On začal dělat zázraky a oni si řekli: „No, on bude asi něco víc, možná nějaký prorok.“ Ale odpouštět hříchy? Jak jsme to dnes slyšeli: vždyť to může jenom Bůh. Ježíš řekl, to co řekl, schválně před těmi znalci zákona. Kdo to byli? Co to bylo za skupinu lidí? Oni to Písmo svaté, to, čemu my říkáme Starý zákon, oni ho opisovali. Tenkrát nebyl knihtisk, takže když bylo potřeba novou knihu, tak někdo musel sednout a opsat to. V tehdejší době existovaly celé dílny, takové malé továrny, na opisování knih. Samozřejmě Židé, pokud šlo o Písmo, Mojžíšův zákon, tak tomu věnovali zvláštní pozornost a nemohl to dělat kdekdo. Byli to lidé zvlášť pro tento úkol vybraní a školení. A oni to skutečně znali, doslova z paměti. A oni si měli vzpomenout na to, že v knize Daniel se používá titul Syn člověka, ten titul, který si pro sebe vyhradil Pán Ježíš. A v té knize Danielově se mluví o tom, že ten Syn člověka byl přiveden k starci velikého věku, a ten stařec velikého věku mu dal moc. Tím starcem se myslí samozřejmě Bůh. Jinými slovy, Ježíš říká těm zákoníkům: „Já jsem si to nevymyslel, já jsem si tu moc nepřisvojil, ale ona mi byla dána. Nikým jiným, ale samotným Bohem. Já si tady nic nevymyslím, já si tady na nic nehraji. Já pouze plním úkol, který mi byl svěřen.“ A oni to nějak nechtěli pochopit. Ne, že by nemohli, ale nechtěli pochopit. Že to šlo pochopit, to jsme mohli poznat už na samém začátku toho dnešního úryvku. Přišel domů, rozkřiklo se to, a přišlo tolik lidí, že se nevešli ani do toho domu. Tak seděli kolem toho domu; přede dveřmi, u okna, aby aspoň slyšeli, aby slyšeli to, co říká. On mluvil právě o tom odpuštění, o tom, že Bůh má zájem o člověka.

Bratři a sestry, tady se naskytá taková otázka, u jakých dveří sedím já? Do jakého domu chci vstoupit? Jakému učení naslouchám? Každý z nás je před takovými pomyslnými dveřmi, někdy jsou to dveře virtuální, někdy skutečné. Chtěli bychom vstoupit do nějakého světa. Ale stojí to za to? Má to význam? Je mnoho lidí, kteří se dneska tlačí u dveří, které slibují nějakou zábavu, ať už jsou to dveře stadiónů nebo dveře různých klubů a jiných podniků. Ti lidé tam ale hledají zapomenutí, oni chtějí utéct ze své životní situace a zapomenout na všechny těžkosti, na všechny prohry, na všechna zklamání. A tyhle podniky jim to umožňují na určitý čas, na pár hodin. Pak ten člověk zase těmi dveřmi vyjde a padne to na něho a zavalí ho to znovu jako balvan. A člověk zjistí, že je v tom ještě trochu víc namočený a že je v tom ještě hlouběji, než byl předtím. Protože

nic takového toho člověka nemůže naplnit, uspokojit, nic takového z toho člověka nesejme tíhu toho zklamání, balvan toho, že jsem něco zkazil. To může udělat jenom Ježíš.

Bratři a sestry, zamysleme se nad tím, před jakými dveřmi stojíme a kam chceme vstoupit, jestli jsme ochotni se kvůli Ježíšovi někde tlačit. Jsme ochotni se tlačit kvůli různým věcem, ale jsme ochotni to udělat kvůli Ježíšovi? Ježíš celou tady tu epizodu ukončuje tím, že toho nemocného uzdravuje. A všimněme si: on něco řekne, a pak se to stane. To je potvrzení toho, že on si tu moc nepřisvojil, že mu byla dána. V Písmu svatém je to tak vždycky. Bůh řekl a stalo se. Tak je popisováno stvoření světa v první knize Mojžíšově. „Bůh řekl: ‚Bud’ světlo!‘ A stalo se, bylo světlo.“ A tak můžeme pokračovat. „Ježíš řekl: ‚Vstaň, vezmi své lehátko a jdi domů.‘ On se zvedl a šel domů.“ To je potvrzení toho, že všichni ti lidé, kteří se tam tlačili, že mohou být uspokojeni, že jim Ježíš může dát to, co oni čekají, to, co potřebují, že to může dát každému z nás. Ti, kteří byli v tom domě a kolem toho domu, oni to tak nějak cítili, podvědomě. Poznali: „Tomuhle člověku,“ oni nevěděli přesně, kdo to je, „tomuhle člověku na nás záleží. On má o nás zájem a on nám může dát to, co my hledáme.“ Bratři a sestry, my to máme v mnohém ulehčené, my už víme, že to nebyl jenom člověk, my už máme ujasněnou spoustu dalších věcí, ale i my musíme udělat to rozhodnutí. Zůstanu u těchto dveří a nebo půjdu někam dál? Zůstanu tady u něho, který plní to, co slíbil, na jehož slovo je spolehnutí? A nebo půjdu někam jinam, kde se mluví mnoho slov, spoustu velkých slov, spoustu slibů, ale všechno to jde do prázdna?

Ještě bych chtěl připomenout jednu myšlenku, která ani tak moc nesouvisí s tím, co jsem říkal doteď, ale je tam také velice důležitá a je důležitá pro naši životní situaci. „Když Ježíš viděl víru těch čtyř, kteří ho tam nesli, řekl ochrnulému...“ Je to zajímavé, že se nedívá a neptá se toho ochrnulého: „Věříš, že to mohu udělat? Jak jsi na tom?“ Ale viděl víru těch čtyř, tak říká... Na co teď narážím? Narážím na to, co bolí vlastně většinu rodin u nás. A to, že část rodiny je věřící a část nevěřící. Část rodiny se hlásí k víře a část rodiny se vzdaluje od víry. A ti věřící se často ptají a říkají si: „Co můžu pro ně udělat? Já bych je rád přivedl do kostela, oni nechtějí. Já bych je rád přesvědčil, oni nechtějí. Co mohu udělat?“ Tady vidíme odpověď. Často si říkáme: „Není to marné, to moje snažení?“ Není. „Když Ježíš viděl jejich víru, řekl ochrnulému...“ Bratři a sestry, berme to i jako povzbuzení, povzbuzení pro nás, abychom vytrvali v tom být skutečně dobrým příkladem, abychom byli těmi, kteří druhé třeba i přinášejí k Ježíšovi, abychom byli těmi, kteří zprostředkovávají to setkání. Protože Ježíš, když uvidí naši víru, bude jednat.

Půst není tělocvik

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

2.3.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

8. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Oz 2,14b.15b.19–20; 2. čtení 2 Kor 3,1b–6; evangelium Mk 2,18–22

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, událost dnešního evangelia, o postu, a o všem tom, co z toho udělali farizejové, by se dala označit jako bouře ve sklenici vody. Vypadá to, že Ježíš něco porušil. „Jak to, že se tvoji učedníci nepostí, když všichni ostatní ano?“ Ale je v tom háček. Ten půst byl dobrovolný. Židé mají půst předepsaný povinně pouze jednou za rok. Je to v tzv. Den smíření, hebrejsky „jom kipur“. „Jom“ je den a to „kipur“ znamená smíření. A to je na podzim. Tento půst mají předepsaný z Mojžíšova zákona. Všechno ostatní je pouze lidské podání, které bylo napsáno s tím, že je to dobrovolné. A farizejové se tedy většinou postili v úterý a ve čtvrtek. Takže to bylo dobrovolné. No jo, ale když je to teda dobrovolné, tak to samozřejmě znamená, že člověk taky může říct: „Ne, já to dělat nebudu.“ Proto je to dobrovolné. Známe to velice dobře z minulosti, kdy některé akce byly označovány jako tzv. dobrovolně povinné. A běda tomu, kdo tam nešel, kdo se nezúčastnil. Ale Ježíš tohle nedělá, Ježíš nepředepisuje dobrovolně povinné akce. Když je něco dobrovolné, tak člověk má právo říct: „Ne, já se toho nezúčastním.“ A Ježíš brání před farizeji tuto svobodu, tuto možnost. On celou tu debatu potom otáčí na otázku po smyslu postu, k čemu ten půst je, a vytýká jim, že ten jejich půst je vlastně takovým tělocvikem, takovým předváděním se. Jak vidíme, všichni to věděli, bylo to známé, že oni se postí, a lidé si říkali: „Oni jsou teda fakt dobří, dvakrát za týden nic nejíst, pít jenom vodu, jíst chleba nejvýš, teda fakt jako, na nich něco bude, oni jsou fakt dobří.“ A oni se tím taky náležitě chlubili, budovali si takhle svou pozici, své postavení. Ale je to úplně zcestné. Je to něco takového, jako když má jogín svoje cvičení. Jóga to jsou cviky, které mají tomu člověku pomoci k tomu, aby ovládal své tělo a svého ducha. Ale tím to nekončí. Ten jogín věří, že tím cvičením se dostane k Bohu, svým úsilím, svou námahou, svým cvičením se propracuje k Bohu, že se setká s Bohem. My jako křesťané říkáme přesný opak. My říkáme to, že Bůh přichází k nám bez toho, že bychom museli cvičit, bez toho, že bychom museli „trénovat“. Bůh přichází k nám, protože chce. To samozřejmě nevylučuje to, že my se snažíme jít k němu. Ale než nás vůbec napadlo, že my bychom mohli jít k němu, on už jde k nám. Smysl postu a postní doby, kterou začneme prožívat od příští středy, spočívá v tom, že se máme zase přiblížit k Bohu, upevnit svůj vztah k Bohu. Nemá jít o nějaké cvičení, nemá jít o to, abychom si dokázali, jak jsme dobří. Ale má jít o to, abychom si připomněli, co všechno jsme dostali od Boha a abychom si uvědomili, že jsme na něm životně závislí.

Začalo to tak, že když Izraelité šli z Egypta přes poušť do zaslíbené země, tak si uvědomovali, že dostali od Boha všechno; vodu, manu, křepelky – jídlo, pití, že jsou na něm životně závislí, že bez jeho pomoci by tu poušť nepřešli. Když přišli do Palestiny, tak k tomu ještě přibylo to, že dostali darem zemi. Nedostali tu zem vlastní šikovností, silou svého vojska, ale darem. A za tohle měli děkovat; i tím postem. Postit se znamená odříct si něco příjemného, něco, co je mi milé, sám sobě způsobit nějakou újmu, třeba malou. Může to být v jídle, v zábavě, v čemkoli, těch možností je mnoho, ale smyslem není cvičit se, něco trénovat, dokazovat si, jak jsem dobrý. Smyslem je připomenout si, že to všechno dostávám od Boha a že to není samozřejmé. Že to není samozřejmé, že žijeme v klidu, v míru, v krásné zemi, že máme

svobodu, že tu není válka, že máme kde bydlet, že máme co jíst. Židé, když přišli do zaslíbené země, tak si to chvíli pamatovali. Pak na to zapoměli a šlo to dolů, jak na takové houpačce. A potom? Potom Bůh podnikl takovou záchrannou akci. Napřed k nim posílal proroky, ale oni na to nedbali. Tak zasáhl velice razantně. Poslal babylónského krále, zničili Jeruzalém, zbořili chrám, krále jeruzalémského zabili a obyvatelstvo odvedli do zajetí. V tom zajetí byli 70 let a během té doby jim došlo, co všechno ztratili, o co všechno přišli, kam spadli. A tam k nim mluví prorok Ozeáš a říká: „Budu k nim mluvit jako ke své snoubence. Jako když byli na poušti.“ Jinými slovy, Bůh je přivedl do toho stavu nejistoty, aby oni si uvědomili, že ho potřebují. Zakýval s nimi, hrozně s nimi otrásl, ale jenom proto, že před tím byli hlouzí. A on říká, že to bude jako na začátku, protože snoubenec, snoubenka, ten vztah je na začátku mezi mužem a ženou. On říká: „Bude to, jako když šli na té poušti. Začneme znovu. Já budu hledat je, já k nim budu přicházet, a oni budou hledat mě, budou přicházet ke mně.“

A v tom je velikost a krása postní doby, toho, že zase začínáme znovu, s Pánem Bohem, že on nám dává tu možnost. Nejde o nějaký tělocvik, nejde o to znepríjemnit si život. Půjde o to, obnovit svůj vztah k Bohu, k tomu Bohu, který mě hledá. V době postní půjde o to, objevit to důležité. Apoštol Pavel v dnešním druhém čtení řekl: „Litera zabíjí, ale duch oživuje.“ Ježíš říká: „Nové víno do nových měchů.“ To jsou vlastně takové výzvy, které se dobře pamatují, které pronikají do mysli a do srdce člověka. Půjde tam o to, abychom se soustředili na to důležité. Ti farizejové se soustředili na podřadné, nedůležité věci. Oni sice zachovávali něco, co si sami vymysleli, ale to, co zachovávat měli, na to nedbali. V tom byla ta chyba. Bratři a sestry, ve středu začneme dobu postní. Vezměme ji jako příležitost, jako možnost podívat se na svůj vztah k Bohu, na to, jaký je a jaký by měl být. Nebojme se toho, protože Bůh k nám chce mluvit jako ke své snoubence, jako ke své snoubence, která u něho našla milost, jako k té, kterou hledá, jako ke své snoubence, o kterou se uchází. Bůh se uchází o každého z nás, nenechejme ho čekat.

Víra Abrahámová

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

16.3.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Gn 22,1–2.9a.10–13.15–18; 2. čtení Řím 8,31b–34; evangelium Mk 9,1–9

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, vrátíme se dnes k prvnímu čtení, vrátíme se k Abrahámovi. Co se mu to stalo, co se mu to přihodilo, že ho Bůh zkoušel? Musíme se vrátit na úplný začátek, kdy Bůh říká Abrahámovi, tenkrát ještě Abramovi: „Vyjdi ze svého města, ze svého příbuzenstva, vezmi svůj majetek a jdi do země, kterou ti ukážu.“ Abram, pozdější Abrahám, to udělá. Nemá nic, nic než tenhle Boží hlas, než tuto výzvu. On tomu věří, a proto je nazýván Otec víry. Přestěhuje se, přijde do země Kanaan, a Bůh mu říká: „Já ti tuhle zemi dám. Napořád. Dám ji tvému potomstvu.“ Jenže on nemá syna, ale on věří, věří dál. A narodí se mu syn. A teď se stane věc, kterou by možná nikdo z nás nečekal. Abrahám začne být spokojený, jistý sám sebou. Má zemi, má syna, dědice. Všechno se tedy splnilo. A je to takovým paradoxem, ale bylo to tak, že Izák, dědic, se stal jakousi pomyslnou zdi mezi Abrahámem a Bohem. Překážkou. Cosi se tam postavilo, v tomto případě kdosi. A pak: Bůh podniká takovou záchranou cestu pro Abraháma. Volá: „Abraháme!“ a on říká: „Tady jsem.“ Ale z toho kontextu vyplývá, že to neříká moc radostně, že je to asi takovým stylem: „No tak dobře, co mám dělat, tak jsem teda tady. Co zas budeš chtít?“ A Bůh říká: „Vezmi svého syna, kterého miluješ,“ – a tam by šlo doplnit slovo: „kterého příliš miluješ,“ – „a jdi na jednu z hor, kterou ti ukážu.“ Zase neví kam. Ale protože věří, vezme syna, vezme dříví, oheň, nůž, a jde. A tři dny takhle chodí po horách, než přišli na to místo, které mu Bůh označil. Tři dny. Určitě mu nebylo lehké. My to můžeme přirovnat třeba k tomu, když jdeme k lékaři pro výsledky nějakých vyšetření, a teď nevíme, co bude. Bude tam něco, bude to v pořádku, je to vážné, není to vážné? Nebo když jdeme na nějaký úřad. Nebo třeba když mladý muž jede na vojnu. Co to bude? Jak to bude? Takhle nějak bylo Abrahámovi, ale protože věřil, tak šel. Kdyby nevěřil, tak by se na něco vymluvil a zůstal by doma. Už to vypadá, že on svého syna ztratí, ale Bůh na něho znovu zavolá a on znovu říká: „Tady jsem.“ Ale je to úplně jiné „tady jsem“ než na začátku. Na začátku to bylo takové otrávené, jako by ho to obtěžovalo, ale teď je to „tady jsem“ plné radosti: „Tak tys na mě, Bože, nezapomněl, tys šel celou tu cestu se mnou.“ A Bůh říká: „Já nechci, abys zabil svého syna. Táhle v křoví je beran, který se tam chytil za rohy.“

Bratři a sestry, Bůh nikdy nechtěl po Izraelitech lidské oběti a oni je také nikdy nepřinášeli. Aní po nás Bůh nechce, abychom my někoho zabili nebo abychom zabili sami sebe. Ale Bůh po nás chce, abychom si nestavěli takové zdi mezi námi a jím. Nechce, abychom si budovali falešná božstva, falešné jistoty: „Já už teď všechno mám, tak o co tu jde?“ Bratři a sestry, v jediném případě nebyl, obrazně řečeno, beran chycený za rohy v trní. V případě Ježíše Krista. Tam nedošlo k této výměně. Ježíš skutečně zemřel. Celé to první čtení, to je předobraz Velikonoc, Izák je předobrazem Ježíše Krista. Ta cesta na horu Moria, to je Velký pátek. A potom ta cesta dolů, to je Velikonoční neděle, to je předobraz Vzkříšení, ta radost, kdy oni se vraceli spolu a kdy Abrahám vydal svědectví a říkal: „To je ta hora, kde Bůh vidí, kde se Bůh stará“. A on se stará, on se stará o každého z nás. Tak jako volal „Abraháme, Abraháme!“ tak volá na každého z nás naším jménem. Ptá se: „Nepostavil sis nějakou modlu, nějakého svého bůžka? Není mezi

tebou a mnou něco nebo někdo?“ A potom, podle potřeby podniká záchranné akce v náš prospěch.

Bratři a sestry, Bůh po nás chce, abychom s ním žili na 100%. Náš problém je, že my na to zapomínáme a že slevujeme a říkáme: „Tak tohle ti dám a tohle si nechám. Tohle přece, Pane Bože, nemůžeš chtít.“ Může to chtít, on to totiž nám nechce vzít, ale chce abychom si uvědomili, že každá osoba, každý vztah má své místo. Jako nevzal Abrahámovi Izáka, tak ani nám nic nevezme, vždycky tam bude ten beran chycený za rohy v trní. Ale chce a přeje si, abychom nic a nikoho nemilovali příliš, abychom z nikoho a ničeho nedělali modlu, abychom nebudovali zdi mezi námi a Bohem. A když se něco takového stane, on přichází, aby zachránil i nás. Ne aby nás trestal, ne aby nám ublížil, ale aby nám ukázal, jak to má být. Bratři a sestry, on je s námi, i když jdeme na tu horu, on je s námi, když procházíme zkouškou a neseme těžké břemeno, tak jako Abrahám s Izákem nesli dříví. On je s námi, i když my to třeba nevidíme. On nás vidí a on nás vyslyší, on nás neopustí. Volá na nás, jako volal na Abraháma, a my máme říct: „Tady jsem.“ Ale záleží na nás, a jenom na nás, jakým způsobem to řekneme a jestli ho vůbec budeme chtít slyšet.

Tržiště v chrámu ducha

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.3.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ex 20,1–17; 2. čtení 1 Kor 1,22–25; evangelium Jan 2,13–25

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, v prvním čtení jsme slyšeli o Desateru. Desatero, to je takový návod, jak žít. Když bychom to chtěli přirovnat k něčemu z našeho života, tak můžeme říct, že Desatero se podobá patníkům u silnice. Patníky u silnice vymezují, ukazují tomu, kdo po silnici jde nebo jede, odkud kam ta silnice sahá, odkud kam je to bezpečné a kde začíná příkop, kam už se jít nedá. Je to tak schválně, Desatero není nějaký propracovaný systém doslova promyšlený, není to žádný právní zákon, ale je to nabídka. Víte, i ten nejdokonalejší zákon v sobě zpravidla má nějakou mezeru, nějakou díru. A když si člověk dá práci, ať už víc nebo míň, tak tam tu mezeru objeví, a vždycky to, když bude chtít, přelstí, obejde, najde si tu svoji uličku. Desatero je schválně takovou nabídkou, aby člověk neměl pocit, že mu někdo, jak se říká, šlape za krk, že ho někdo dusí v jeho životě, že nemá dostatečný prostor pro svůj svobodný vlastní život. Je to tedy nabídka. Proč o tom mluvím? Chci se dostat k dnešnímu evangeliu, kdy to, co Ježíš udělal, se opíralo o první přikázání Desatera. To první přikázání je takové nesmlouvavé: nebudeš mít jiného boha, budeš věřit pouze v Hospodina, na něho budeš spoléhat, jemu se budeš klanět.

Ten dnešní evangelní úryvek ukazuje, že se v židovství stalo něco zvláštního, něco, co bylo pro tu víru v Boha velice nebezpečné. A sice: ze začátku to vypadalo velice dobře, ale nějak se to zvrtilo. Židé měli jeden jediný chrám v Jeruzalémě, do něho se chodili modlit, tam přinášeli oběti. A naráz někdo řekl: „No jo, ale to nebude správné, když každý bude přinášet třeba svého beránka, svoje holoubata. Co když tam bude nějaká vada na těch zvířatech a Hospodinu se to nebude líbit? Tak my obstaráme, aby tam byli ti správní beránci, ta správná holoubata, bezvadná, zvlášť chovaná zvířata pro tento obětní účel. A my jim je tam prodáme.“ V chrámu se taky vybírali peníze. A zas oni řekli: „No jo, ale tohle je chrám Hospodina a na těch penězích je obraz římského císaře a to je pohan, to tady přece nemůžeme mít takové peníze, to nejsou ty správné peníze. Tak my jim je vyměníme. Samozřejmě za nějaký poplatek.“ A už jsme u toho, co se stalo. Ono je to od začátku špatné, tohle uvažování, protože tohle uvažování je proti, pouze proti, negativní. „My jsme proti těmhle penězům, proti těmhle beránkům, proti těmhle holubům, proti těmhle lidem.“ Jestliže se náboženství začne takhle redukovat, že jsem proti někomu, tak je to vždycky špatně. Ježíš Kristus přišel, aby nám řekl, že Bůh je pro nás, že Bůh je s námi, se všemi lidmi bez rozdílu, ať už v něho věří nebo nevěří. On nechává své slunce vycházet na dobré i špatné, Bůh je pro všechny lidi. A tak Ježíš, když začal svoje veřejné působení, tak o prvních velikonocích ty směnárníky, prodavače vyhnal z chrámu poprvé. O tom mluví evangelisté Matouš a Marek. A v podstatě za tři roky to zopakoval znovu. Musel to udělat znovu, protože oni to poprvé vzali, že je tady někdo, kdo jim kazí jejich obchod, jejich existenci. Oni vlastně neposlouchali, co říká, řekli si: „Je to nějaký blázen, někdo, kdo se chce zviditelnit.“ Tak když odešel, tak se tam nastěhovali zpátky. Je to takový obraz o nás samých, kdy třeba i víme o tom, že máme nějakou chybu, ale pak nad tím mávneme rukou a ono se to tam zase pomaličku vrátí. A tak Ježíš to udělal znovu, Ježíš si udělal bič z provazů a vyhnal je. A vlastně i jeho slova, to jsou taková šlehnutí bičem. Všimněme si, že on neposílá pryč ty lidi, ale říká jim: „Jděte pryč s tímhle, s těmi věcmi, s tím harampádím, s těmi krabicemi, s těmi penězi, s těmi klecemi, s těmi stoly. Nechoďte sem jako obchodníci, jako trhovci, ale přijďte sem jako věřící, jako poutníci.“

Samozřejmě, někdo z nich určitě řekl: „On nás vyhodil.“ Ale to není úplně přesně, on vyházel ty jejich věci, ty jejich krámy, to tržiště. O ty lidi mu šlo, aby tam zůstali nebo aby tam přišli znovu, ale jinak.

A zrovna tak mu jde, bratři a sestry, o nás. O nás nechce naštvat, on nás nechce vyhodit, ale on nás chce upozornit na to, že takovým největším nepřítelem evangelia nejsou ti, kteří nechodí do kostela, kteří se nemodlí, kteří říkají: „Já v Boha nevěřím.“ Ale největším nepřítelem evangelia může být právě někdo, kdo je jaksi uvnitř, kdo ze sebe dělá i třeba často takového horlivého, ale: dělá to třeba ze zjištěných důvodů nebo tam dělá to, že mění Boží přikázání, že se z domu Božího stává tržnice. A teď mám na mysli to, co apoštol nazývá „chrámem Ducha svatého“, to co má být v každém z nás. V každém z nás má být prostor pro setkání s Bohem, prostor, který nosíme v sobě. Ale je tam? Je to místo na setkání s Bohem, anebo je to zaskládané různými bednami, krabicemi, stolky a já nevím čím. Bratři a sestry, nikdo z nás si nemůže být jistý a nemůže říct: „Já to mám v pohodě, já nedělám tržnici z domu Otcova.“ Naopak, měli bychom o tom přemýšlet. Kdy třeba to může nastat, kdy dělám z domu Otcova tržnici? Třeba tenkrát, když kritizuji chyby druhých, když se nad tím pohoršuji a nejsem ochoten si přiznat, že i já jsem chybující. Třeba tenkrát, když nejsem ochotný odpustit, když třeba deset dvacet let vzpomínám na to, co se kdysi stalo a jak mně bylo ukřivděno. Tenkrát dělám z doma Otcova tržnici. Z Otcova domu dělám tržnici tenkrát, když chci s Bohem obchodovat: „No, třeba po smrti bude nějaký ten soud, tak se musím zajistit, musím si to tam vyžehlit, abych nebyl potom překvapený, jak se říká, aby se mně nikdo nedostal na kobytku.“ Tenkrát dělám z domu Otcova tržnici. Bratři a sestry, bylo by toho ještě víc, ale tady už začíná prostor, abychom přemýšleli každý z nás, kde nás, jak se říká, bota tlačí.

Nakonec bych chtěl jenom připomenout to, že Ježíšovi nešlo o to, aby z chrámu vyhnal lidi, ale šlo mu o to, aby z chrámu bylo odstraněno harampádí a haraburdí, které tam nepatřilo. Aby bylo odstraněno to, co bránilo v přístupu k Bohu. A zrovna tak to máme udělat my v této době postní. Z chrámu ducha, ze svého srdce máme odstranit různé nánosy, různé věci, které se tam nějakým způsobem dostaly a které nám brání v tom, abychom viděli Boží dobrotu, abychom viděli Boha Otce, který je pro nás, který je s námi, i když my jsme chybující, i když jsme slabí. Přeji nám všem, abychom s pomocí Boží uviděli ty nánosy, to harampádí, haraburdí, které je v nás, a abychom ho s pomocí Boží dokázali odstranit.

Bůh je náš Otec

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
30.3.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie*

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení 2 Kron 36,14–16.19–23; 2. čtení Ef 2,4–10; evangelium Jan 3,14–21

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, možná vás někdy napadla takováto otázka: musel Pán Ježíš umřít na kříži, abychom byli zachráněni? Bylo to nezbytně nutné? Ježíš říká Nikodémovi, že musí být vyvýšen syn člověka. Takže na první pohled by se zdálo, že to bylo nezbytně nutné. Ale když budeme dál zkoumat Písma, a potom hlavně celou dogmatiku, tak zjistíme, že to nutné nebylo. Úplně by stačilo to, že se Pán Ježíš narodil jako člověk, protože tím se připodobnil nám lidem. On se tím vlastně skutečně velice ponížil. Ke své božské důstojnosti přijal důstojnost lidskou, ale tím šel dolů. A to by úplně stačilo pro to, abychom byli zachráněni. Ale: on nechtěl zůstat u toho minima, u toho nejmenšího, on chtěl dát, dát úplně všechno. V těchto dnech se konávají v kostelích pobožnosti křížové cesty. A ta pobožnost nám dobře ukazuje, čeho všeho se Ježíš vzdal, a zjistíme, že na konci té křížové cesty se vzdal úplně všeho. Napřed se vzdal své svobody, nechal se nespravedlivě odsoudit, nechal se ztlouct, zpolíčkovat, poplivovali ho, zbičovali ho, doslova mu rozbili tělo, vzdal se svých šatů, a dokonce, dokonce se vzdal i toho, že neměl ani místo na zemi, kde by zemřel, visel mezi nebem a zemí. Bratři a sestry, pro nás to má být taková pobídka, když my máme něco dát. Abychom si na toto vzpomněli a potom uvážili, jak budeme dávat. Ono je to s námi často totiž tak, že když dáváme, tak říkáme: „Tohle dám, ale tohle si nechám.“ To, co dám, bývá často jenom malá část, a to, co si chci nechat, bývá ten velký zbytek. Ježíš dal úplně všechno a my teď stojíme před další otázkou: proč? Proč to udělal? Nad tímhle už přemýšlelo spoustu lidí. Odpověď je velice krátká, ale ne jednoduchá. Krátká v tom, že se může říct: protože nás miloval. Už jsme to slyšeli mnohokrát, a často nám to zní jako fráze a říkáme si: „Vždyť to znám.“ Ale zamysleme se nad tím, jak nás miloval a jak nás miluje. Boží syn přišel proto, aby ti, kdo v něho uvěří, byli zachráněni, spaseni. Aby jim dal všechny možnosti, všechny prostředky, aby ukázal, jak to udělat, aby řekl, že Bůh je naším Otcem. A to je to. Teď už se dostáváme do toho vztahu, už se nám osvětluje, odkud se bere tady ta jeho láska. Papež Pavel VI. dokonce říká, že Bůh je nám zároveň otcem i matkou. Tady už to můžeme pochopit zase o něco víc. Uvedme si takový příklad, který se stává velice často. Dítě, třeba i dospělé, něco provede. Všichni ho odsuzují a říkají: „To je darebák, on se fláká, nepracuje pořádně, nestará se pořádně o sebe, o svou rodinu.“ Ale když takové dospělé dítě, dospělý syn třeba, přijde za svou matkou a poprosí ji, aby ho nějak podržela, podpořila, ona to udělá, protože je to její dítě. A udělá to ne jednou, ale udělá to vždycky, protože je to její syn. Ona ho nemůže zavrhnout.

Bratři a sestry, a stejně tak s námi jedná Bůh. On nás nechce zavrhnout. Jestli někdo někoho zavrhuje, tak jsme to my lidé, a říkáme: „To je špatný člověk, toho jsem odepsal, odepsala, s tím už nechci mít nic společného.“ Ale ne Bůh. V nás pořád je taková představa, že Bůh někoho odhání, posílá pryč. Ale jsme to my lidé, kteří jdeme pryč, jsme to my lidé, kteří se otáčíme k Bohu zády. Bratři a sestry, jak se budou blížít Velikonoce, tak bude před námi čím dál tím zřetelněji vystupovat Kristův kříž. Nejvíce to potom bude na Velký pátek. V každé rodině se najde kříž, každá křesťanská rodina, ne-li každý den, tak aspoň čas od času se schází u kříže k modlitbě. A ten kříž nám připomíná to, co jsme dnes četli. Že Boží syn nemohl být nikým a

ničím donucen, aby byl na ten kříž přibit, ale on to udělal, protože chtěl, protože mu na nás záleželo. Není v tom žádná matematická logika, není v tom počítání stylu: „Co z toho budu mít? Vyplatí se mi to? Budou mi za to vděční? Budou mě za to oslavovat?“ Nic takového tam není. Je tam jediné ta logika, že nás má rád, že mě má rád, že mu na mně záleží. Když se na to budeme takto dívat, tak to aspoň trochu pochopíme. Když se na to budeme takto dívat, tak nalezneme aspoň trochu sílu k následování, k následování toho Ježíše, který přišel ne aby soudil, ale aby pomáhal, toho Ježíše, který nepřišel, aby rozkazoval, ale aby zval, toho Ježíše, který přišel nám říct, že Bůh je náš Otec.

Smlouva vepsaná do srdcí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

6.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

5. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Jer 31,31–34; 2. čtení Žid 5,7–9; evangelium Jan 12,20–33

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, chtěl bych se společně s vámi zamyslet nad dnešním prvním čtením, kdy prorok Jeremiáš z pověření Božího říká, že se blíží dny, kdy sjedná s Izraelovým a Judovým domem novou smlouvu. Že to bude smlouva, která nebude vepsána do nějakého kamene nebo na nějaký papír, ale bude vepsána do srdcí. Ten text, který jsme slyšeli, působí takovým útěšným dojmem, také je tato pasáž vykladateli nazývána jako kniha útěchy. Jsou to dvě kapitoly z Knihy proroka Jeremiáše, 30. a 31. Ale jinak je ta kniha plná proroctví, které v podstatě ohlašuje zkázu. Ne proto, že by Bůh byl zlý, ale proto, že Izraelité ho neposlouchali, nebrali ho vážně. Abychom dobře pochopili, co Bůh ústy proroka Jeremiáše říká v tom, co jsme dnes četli, chtěl bych vám aspoň trošičku přiblížit, jaký byl život proroka Jeremiáše.

O některých prorocích nevíme skoro nic, naopak o Jeremiášovi toho víme hodně. První věc: on byl prorokem více než 40 let, asi nejdéle ze všech proroků. A skoro celých těch 40 let to, co říkal, čím byl pověřen říkat, bylo negativní, varující. U nás je pořád nějak to, že prorok je ten, kdo zná budoucnost. On ji neznal. Hebrejsky se prorok nazývá „nebiím“, to znamená vidoucí. Prorok je ten, který vidí, kam ti lidi jdou, kam je dovede jejich jednání, jejich myšlení, jejich skutky. A on viděl, že to nedopadne dobře. A on to měl říkat. A říkal to 40 let. Lidsky to bylo pro něho velice deprimující. Vemte si, kolik on měl nepřátel právě pro toto, že říkal pravdu a že to říkal ve chvílích, kdy oni to nechtěli slyšet. Byl ve vězení, ukládali mu o život. Ze začátku to tak nevypadalo. Začal prorokovat za krále Joziáše. Ten král nebyl tak nějak nic moc, byl takový vlašný, ale za jeho vlády našli v jeruzalémském chrámu staré svitky. A to byl takový impuls k obnově, k takové reformě, něco asi jako u nás po roce 1989. Byla to doba plná očekávání, nadějí, že to bude lepší. Doba, ve které žil Jeremiáš, byla plná také politických zvratů. Skončila vláda Asýrie a byla taková naděje, že z asyrského zajetí se vrátí 10 izraelských kmenů a bude obnovena severní izraelská říše. Moc si od toho slibovali, ale nestalo se. Nakonec byl král Joziáš zabit a skončila i ta reforma. A pak už se to tam střídalo, chvíli Egyptané, a potom už se tam objevili Babylóňané. Babylóňané oblehli Jeruzalém a král se vzdal, kapituloval, byl odveden do zajetí. Místo něho tam babylónský král ustanovil takového, řekli bychom svého vazala, měl sice královskou hodnost, ale musel poslouchat. Jmenoval se Sidkiáš. Tady ten Sidkiáš ze začátku poslouchal, ale potom dal na radu odbojné šlechty a spojil se s Egyptany proti Babylóňanům. A Jeremiáš říká: „Nedělejte to. To přinese zkázu celému národu.“ A v ten moment šlo Jeremiášovi o život, protože řekli, že je lživý prorok a že musí zemřít. A přitáhli Babylóňané podruhé. Během deseti let dobývali Jeruzalém dvakrát. To druhé dobývání trvalo rok a půl a Jeruzalém byl zničen. A Jeremiáš říká králi: „Vzdej se. Budeš ušetřen. Zachráníš chrám, zachráníš národ, město.“ Nenašel k tomu sílu. Král byl zabit, většina obyvatelstva odvedena do zajetí. Zůstalo tam něco málo lidí. A to něco málo, jejich vůdcové, se ptali Jeremiáše: „Co máme dělat? Máme tady zůstat nebo jít do Egypta?“ A on jim říká: „Vy mě stejně neposlechnete, když se budu ptát Hospodina.“ Oni svatosvatě slibovali, jak ho poslechnou. On se ptal Hospodina, Hospodin odpověděl a řekl, že mají zůstat. Oni se sebrali, přinutili Jeremiáše a násilím ho odvedli do Egypta. A tam v nějaké válce, to už se neví kde a kdy, zemřeli a s nimi i Jeremiáš.

Bratři a sestry, a tady v té době tragédie, v té době, kdy si Izraelité mysleli, že Bůh s nimi zrušil smlouvu, tu, kterou uzavřel Mojžíš s Bohem na Sinaji, že je zrušena, že Bůh na ně zapomněl, tak Jeremiáš říká to, co jsme četli dnes. Ne, Hospodin to nezrušil, ale Hospodin to naopak ještě vylepší. Bude to nová smlouva. V čem to bude nové? Člověk ji nebude moci pošlapat, zničit. Bůh člověku odpustí. A bude to smlouva, která bude vepsána do srdcí. To je taková paralela s tou smlouvou na Sinaji, která byla napsána do dvou desek. Jak víme, Mojžíš dostal od Boha dvě desky Desatera. To bylo napsáno na kameni, někde tedy mimo ty lidi. My už nepíšeme na kámen, ale na papír, a všichni asi znáte přísloví, které říká, že papír unese všechno. Tak to je. Kdyby na tom papíře byla napsána sebekrásnější slova, sebevzletnější, kdyby se lidé podle toho neřídili, nebude to k ničemu. A proto se tady mluví o smlouvě vepsané do srdcí. Nepůjde o nějaké papíry, krásné dokumenty, ceremonie, ale půjde o to, že člověk si uvědomí, že bez Boha je nic, že bez Boha je tady jenom zkáza, zánik, zmar, spáleniště, sbořeniště. Člověk si má uvědomit s touto novou smlouvou, že ho Bůh nenutí, že ta smlouva není uzavírána pod nějakým diktátem: „Musíš! A běda ti, jestli ne.“ Že ta nová smlouva ze strany Boží, že to je něco jako podaná ruka. A Bůh říká člověku: „Chceš? Já na tebe čekám. Já na tebe čekám, kdybys byl nevím jak dole, kdyby to v tobě a kolem tebe bylo nevím jak zničené. Já na tebe čekám. Já se na tebe nenaštvu, já tě nikdy neodmítnu.“

Bratři a sestry, letos celou dobu postní jsme mluvili o smlouvě. A dneska, dneska to tak nějak končí. Příští neděle už je Květná, jak se lidově říká, pašijová. Dneska to končí a vrcholí tady tím, že jsme vyzváni, abychom uzavřeli s Bohem novou smlouvu. Tam nepůjde o to, že se to bude dělat hromadně. Ale každý z nás by si měl vzpomenout na všechno to dobré, co jsme dostali od Boha, od Hospodina. A každý z nás by měl říct: „Bože, já ti děkuju. Já ti děkuju, že ty se mnou počítáš, a já ve svém dalším životě chci počítat s tebou, Bože.“

Nechat si umýt nohy

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
17.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie*

Zelený čtvrtek

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ex 12,1–8.11–14; 2. čtení 1 Kor 11,23–26; evangelium Jan 13,1–15

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, na Zelený čtvrtek si připomínáme hodně událostí. Připomínáme si ustanovení svátosti kněžství, ustanovení eucharistie, oběti mše svaté, připomínáme si Ježíšovo bdění v Getsemanské zahradě, jeho zatčení a takový ten první soud, který proběhl před veleradou a před Anášem a Kaifášem. Bratři a sestry, připomínáme si tady ale ještě jednu důležitou věc. A sice: je to ustanovení Církve, protože všechny svátosti se udělují v Církvi. A je velice zvláštní, že Pán Ježíš ustanovil Církev právě tím, že apoštolům umyl nohy. Oni to ještě tak nechápali a nevěděli. Ta Církev se totiž projevila až o Letnicích. Až o Letnicích oni dostali odvahu říct: „My patříme k Ježíšovi.“ Až na ně sestoupil Duch svatý, tak otevřeli dveře. Do té doby se schovávali. A co teda Ježíš udělal tak převratného? Pro všechny Židy velikonoční večere, to byl největší svátek v celém roce, na to se připravovali, na to se chystali. Samozřejmě si také na to brali ty nejlepší šaty. Ta večere měla svůj předepsaný rituál, každý věděl, co tam má dělat. A když přišli do večeřadla, tak u jeho dveří byl otrok, který jim umyl nohy. A teď to Ježíš opakuje. Ježíš sám sebe staví do role otroka. On to dělá naprosto záměrně, on ví, že už má málo času, a tak všechno, co dělá a co říká, má hluboký význam. Takže Ježíš si sundal sváteční šaty a vzal si takový pracovní oděv. My bychom dnes řekli montérky. A dělal práci, kterou dělal ten nejposlednější otrok. On také byl potom zrazen za 30 stříbrných a to byla cena, za kterou bylo možné koupit si otroka. A zemřel ukřižováním, což byla smrt uprchlých otroků, které chytli. Ale v tuhle chvíli Ježíš bere umyvadlo a kleká si před každého z apoštolů a umývá jim nohy. Kdy si klekáme? My si klekáme před svatostánkem, před Bohem, když adorujeme, když se klaníme. Boží Syn si kleká před člověkem. Jsme ochotni vůbec si to nějak připustit?

Bratři a sestry, biblisté se prou, jestli Jidáš, který zradil Pána Ježíše, byl ještě ve večeřadle v okamžiku, kdy bylo, my bychom dnes řekli, svaté přijímání. Jestli Jidáš přijal Tělo a Krev Páně. To nevíme jistě a asi to nikdy s jistotou nezjistíme. Ale co víme jistě, že i Jidášovi Pán Ježíš umyl nohy. Teď by asi bylo dobré udělat si chvíli pauzu, aby se každý z nás mohl zamyslet nad tím, jestli bych byl ochoten komukoliv, koho znám, umýt nohy. Anebo jestli by se ve mně neozvalo: „Tomu ne, tomu nikdy.“ Byl bych ochoten umýt nohy i tomu, kterého označuji za svého nepřítele? Tomu, o kterém říkám, že mi ublížil? Že Jidáš ublížil Ježíšovi, je beze sporu. Ježíš to udělal. Udělal to proto, aby nám dal příklad. „Dal jsem vám příklad, co jsem udělal já, máte dělat i vy.“ Mohli bychom říct: „Takže co máme dělat?“ Nechat si umýt nohy. K tomu je potřeba určitá pokora. Těm apoštolům určitě bylo všelijak, snad možná i trapně, protože jejich rabbi, ten, který vždycky znal každou odpověď, ten, kterého se mohli ptát, ten, který byl vzorem, teď tam klečí. Určitě se dívali jeden na druhého, červenali, bledli, krčili rameny a nevěděli, jestli to přijmout, odmítnout... A tak promluvil Petr, který mluví dost často za ně: „Ne, nebudeš.“ Na jednu stranu to vypadá jako výraz toho: „Já nechci, aby ses, Pane, ponižil.“ Ale na druhou stranu je v tom velký kus pýchy. A tak Ježíš mu to poodhaluje, říká: „Jestli chceš patřit ke mně, tak to musíš přijmout.“ A Petr jde do druhého extrému: „Tak teda celý.“ A Ježíš znovu vysvětluje, dělá takovou narážku, která znamená křest: „Jestliže je někdo vykoupaný, stačí mu nohy umýt.“ To

vykoupaní, tím se myslí svátost křtu. A co je teda to „nechat si umýt nohy“? To znamená přijmout odpuštění.

Bratři a sestry, tady jde o takový okamžik, který má dvě fáze. Nechat si nohy umýt a druhým nohy umývat. Nebo se to dá říct jinak: přijmout odpuštění a odpustit druhým. Nebo se to dá říct ještě jinak: nechat si pomoci a pomáhat druhým. Anebo: nádech, výdech. Když nadechnu, přijímám. Když vydechnu, vydávám. A takhle to má, bratři a sestry, fungovat v Církvi. Když by to tak fungovalo na 100%, byla by Církev naprosto ideální a bez chybičky, a lidé by se tam asi jenom hrnuli. Ale protože si Pán Ježíš do Církve vybral nás, chybující lidi, tak to má své chyby. Ale jde o to, abychom to nevzdali. A jako člověk, který žije, dýchá, tak my jako křesťané se máme vracet tady k tomuto: nechat si nohy umýt a umývat je. Nechat si posloužit, přijmout pomoc, a posloužit druhým. Takové krásné svědectví tady o tomto se zachovalo z úst Matky Terezy. Ona jednou řekla: „Když se dotýkám těch páchnoucích ubožáků, vím, že se dotýkám těla Kristova, stejně jako když ho dostávám ve svatém přijímání v podobě chleba. Toto přesvědčení mi dává odvahu v této činnosti, protože jinak bych ji nemohla dělat.“

Bratři a sestry, co si máme odnést z této bohoslužby? Z této bohoslužby si máme odnést takové poznání, co Bůh je ochoten udělat pro člověka. On je ochoten si před nás kleknout. Tak moc o nás stojí. Na druhou stranu si máme uvědomit, před kým já bych byl ochotný si kleknout, kam až já bych byl ochotný zajít ve vztahu k druhým lidem. A máme prosit o tu velkorysost, kterou měl Ježíš. Nechat si nohy umýt a umývat je. Pomoc a přijmout pomoc. Odpustit a nechat si odpustit. To, co udělal Ježíš, bylo takové podobenství. Podobenství se zpravidla vypravuje, ale Ježíš v tuhle chvíli nic neříkal, protože věděl, že by to těžko chápali, ale vzal zástěru a umyvadlo a obešel je. Oni to třeba nepochopili všechno hned, ale určitě o tom uvažovali. My to třeba taky nepochopíme úplně do hloubky, ale je důležité, abychom o tom začali uvažovat. A musíme začít v té fázi nechat si nohy umýt. Abychom byli dobrými křesťany, musíme přijmout Boží obdarování, Boží odpuštění, všechno, co on nám nabízí. A potom? Potom si to nemáme nechat pro sebe, ale máme to dát dál. Kéž se nám to s Boží pomocí daří.

Jidáš a zrada

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
18.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie*

Velký pátek

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 52,13–53,12; 2. čtení Žid 4,14–16;5,7–9; evangelium Jan 18,1–19,42

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, v centru dnešní liturgie je kříž. Všechno se to obrací ke Kristovu kříži. Ale já bych se teď chtěl vrátit na začátek pašijí podle Jana, jak jsme je teď vyslechli. Tam se mluvilo o tom, že Ježíš byl zrazen. Kým že to byl Ježíš zrazen? Všichni přece řeknou: „No, to je jasné. Jidášem! To všichni víme.“ Když bychom hledali v knihovnách, tak zjistíme, že o tomto člověku toho bylo napsáno spousty, spousty, mnoho papíru, byly napsány na toto téma. A přesto: kolik toho víme o tomto člověku, proč to udělal? Všechny ty spisy, nebo většina z nich, nešetří kritikou nad jeho hlavou, odsuzují ho velice tvrdě. A přitom si ti spisovatelé neuvědomují, že tím odsuzují sami sebe. Zpravidla toho nevíme, nebo lidé to nevědí, mnoho o tomto člověku. Dokonce ani neznají jeho správné jméno. On se jmenoval Juda, Juda z Keriotu. Keriot bylo město. Hebrejsky se to řekne Juda iš Keriot. A z toho bylo zkomoleno to Jidáš Iškariotský. Bratři a sestry, jak už jsem říkal, mnoho lidí ho odsuzuje a dávají mu různé přídomky, různé nelichotivé tituly. Ale co o tomto člověku řekl Ježíš? V okamžiku, kdy ho Jidáš políbil, aby ho zradil, mu Ježíš říká příteli. „Příteli, políbením zrazuješ Syna člověka?“ Byla to hrozná zrada, i ten způsob byl hrozný. Polibkem, který je přece symbolem lásky, něhy, náklonnosti, on zrazuje svého Pána. Ale to byla jenom první zrada.

Když bychom hodnotili postavy, které vystupují v pašijích, tak zjistíme, že i ostatní zrazovali. Zradil velekněz. Jeho hlavní úlohou bylo vést vyvolený národ k Bohu, očekávat Mesiáše. On byl první, který to měl poznat, a on měl říct: „Ano, to je on. Na toho čekáme.“ Ale on to nevěděl nebo nechtěl vědět. Zkrátka a dobře, zradil. Zradil svůj úřad, svůj úkol, svoje poslání. Další, kdo zradil, byl Pilát. Pilát tam byl poslán, aby dbal na právo a pořádek. Římané si hrozně zakládali na tom, že oni jsou právní stát a že se tam neděje žádné bezpráví. A proč to Pilát zradil? No protože mu vyhrožovali, že si na něho budou stěžovat. Že si budou stěžovat, že špatně vybírá daně. Tam šlo o peníze. Že si budou stěžovat, že si toho moc nechává a že odvádí císaři málo, že by měl odvádět víc. Ona to asi byla pravda, oni se asi v ten moment trefili a proto se ten Pilát tak zalekl. A tak to zabalil. „O jednoho potulného kazatele víc nebo míň, vždyť je to jedno.“ A tak zradil své poslání, svůj úřad prokurátora, ochránce práv. Ale ještě někdo zradil. Zradili apoštolové. A oni zradili Jidáše. Abychom to dobře pochopili, musíme se vrátit do večeradla. Pán Ježíš říká Jidášovi: „Co chceš udělat, udělej rychle.“ Jidáš se zvedá a odchází pryč. Oni nevěděli, ti ostatní, kam jde, co jde dělat. Ale nikdo z nich se nezeptal: „Co je? Nemám jít s tebou? Nepotřebuješ nějak pomoci?“ Na Jidášovi to muselo být vidět, že se v něm něco děje, že tady něco není v pořádku, že je ten člověk nějaký nalomený. Ale oni zůstali, obrazně i doslova, v teple a v klidu večeradla. A Jidáš odchází sám do tmy. Odchází, aby dokončil svou zradu, ale přitom byl zrazen ostatními jedenácti. Apoštol Jan říká, že do Jidášova srdce vstoupil zlý duch. Ale zlo může vstoupit někam jenom tenkrát, když tam není dobro. Zlo nebo nenávisť může vstoupit do srdce člověka jenom tenkrát, když tam nebude láska. Čí láska chyběla Jidášovi? Kristova? Ne, Kristus mu říká přítel. Ale chyběla mu láska těch ostatních jedenácti, jeho spolubratrů. Tak jde a dokoná svůj záměr.

Bratři a sestry, můžeme se nechat unést svými city a říkat, jak ten Jidáš byl špatný, jak byl zlý. „Co to provedl?“ Ale uvědomme si, že pak odsuzujeme sami sebe. Jsme to my, kteří zrazujeme, ať už svého Pána, anebo své spolubratry a spolusestry. Kolikrát bylo jednodušší zůstat sedět, nic neříkat. Kolikrát bylo potřeba, abych se zeptal a řekl: „Co je ti? Nepotřebuješ mou pomoc? Nemám jít s tebou?“ Ale nějak se mi nechtělo a tak jsem zůstal sedět. A potom už třeba bylo pozdě. Bratři a sestry, i dnes náš Pán čeká, jestli budeme ochotni jít z tepla, bezpečí, do zimy, do tmy. Jestli budeme ochotni se zvednout a říct tomu druhému, který je na nějaké šikmé ploše: „Počkej, já půjdu s tebou.“ Náš Pán čeká, jestli budeme ochotni jednat jinak, jestli budeme ochotni napodobit jeho, toho, který hledá každou ztracenou ovci. Toho, který i tenkrát, když my ho zapřeme a zradíme, nám řekne: „Příteli.“

Ježíš žije!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení Gn 1,1–2,2; 2. čtení Gn 22,1–18; 3. čtení Ex 14,15–15,1; 4. čtení Iz 54,5–14; 5. čtení Iz 55,1–11; 6. čtení Bar 3,9–15.32–4,4; 7. čtení Ex 36,16–17a.18–28; epištola Řím 6,3–11; evangelium Mk 16,1–8

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, obřad vigilie Vzkříšení, na kterém jsme právě přítomni, prodělal velké změny, hlavně v minulém století. Vy starší určitě ještě pamatujete, že velká část obřadů se konala na Bílou sobotu ráno. Potom, zhruba v polovině minulého století, papež Pius XII. provedl takovou reformu, a všechny ty obřady byly přesunuty na večer, nebo resp. mají se konat v noci. Má to svůj důvod, já jsem to tady zmiňoval už o Vánocích. Křesťané dvakrát za rok bdí. O veliké noci Narození a o veliké noci Zmrtvýchvstání. Ty dřívější obřady byly takové jasné. Kněz v jeden určitý moment vstal a buď řekl nebo zazpíval slova: „Vstal’ jest v této chvíle!“ a nálada těch obřadů se úplně změnila. Předtím to bylo takové smutné, bez varhan, potom se ozvaly varhany, rozsvítla se světla, prostě všechno se to proměnilo. A dneska se mnozí lidé ptají, kdy teda vlastně byl ten Pán Ježíš vzkříšen, nebo kdy to v tom obřadu si připomínáme jeho vzkříšení. Bratři a sestry, ten obřad je postaven dneska úplně jinak. Jsou to de facto čtyři na sobě nezávislé obřady, nebo můžeme říct, liturgické úkony. První je slavnost světla: svíce, oheň, chvalozpěv. Potom je slavnost slova, Božího slova, četli jsme Starý, Nový zákon. A teď se nacházíme na vrcholu této slavnosti slova, protože jsme právě slyšeli slova evangelia. Za chvíli bude následovat bohoslužba, v jejímž centru bude voda. A nakonec to bude eucharistie, proměnění chleba, vína. Čtyřikrát si připomínáme v podstatě to stejné. Že Ježíš žije. Že jeho místo není mezi mrtvými, ale že je mezi živými. A Církev pro toto vyjádření této radosti, nebo skutečnosti, zvolila čtyři symboly, které jsou nám velice blízké.

Světlo. Jaké to je, když nemáme světlo, asi všichni víme. Minimálně z toho, když nejde elektrický proud. Anebo někdo z nás třeba i zažil, že jsme v noci bloudili v lese a neviděli na cestu. Je to špatné, když není světlo. Ale když nemá člověk světlo ve své duši, ve svém srdci, a když neví, co s životem, kam má jít, co má dělat, to je snad ještě horší. Slovo. Slovem můžeme buď mnoho pomoci, anebo mnoho ublížit. Můžeme někomu dodat chuť do života, anebo ho můžeme zranit. Můžeme ho postrčit dopředu, anebo můžeme toho člověka zašlapat. Každý z nás určitě někdy potřeboval slyšet slovo toho druhého, každý z nás určitě někdy potřeboval slyšet nějakou radu, povzbuzení, slova pochopení, podpory. Voda. Kde není voda, je poušť. Kde není voda, je to mrtvé. A naopak, kde je voda, tam je život. Každý den musíme pít, každý den musíme přicházet k nějakému zdroji, kde získáme vodu, abychom mohli žít. A stejně tak je to s naší duší. Musíme hledat zdroje pro život duše, pro život ducha. A eucharistie? Proměna. Proměna toho základního, co my zase používáme ke svému životu. Chleba – spojení s Ježíšem. Je to vlastně připomenutí toho, že jsme nasměrováni k němu. Každou eucharistií se k němu hlásíme, každou eucharistií říkáme: „Ježíši, já jdu k tobě.“

Na Zelený čtvrtek jsem tady říkal, že Ježíš tím, že umyl apoštolům nohy, že to bylo takové podobenství. Ale ne podobenství vyprávěné slovy, ale uskutečněné, podobenství skutkem, nějakým dějem. A to stejné teď prožíváme my. O velikonoční vigilií, o Slavnosti Zmrtvýchvstání, čtyřikrát takovými čtyřmi symboly, symbolickými úkony, si připomínáme to, že Ježíš žije. Vrcholí to tím, kdy slavíme mši svatou a Pán Ježíš k nám už nepřichází pod žádným

symbolem, ale přichází k nám živý, Ježíš přítomný v proměněném chlebě a v proměněném víně. Bratři a sestry, pozvěme ho k sobě a řekněme mu: „Ježíši, já vím, že to všechno, co mi dáváš, potřebuji, a že bez toho by můj život neměl cenu.“

Bůh hledá člověka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 10,34a.37–43; 2. čtení Kol 3,1–4; evangelium Lk 24,13–35

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnes, o slavnosti Zmrtvýchvstání Páně, je na výběr několik evangelií. Já jsem schválně zvolil Lukášovo evangelium o tom, jak Ježíš doprovází učedníky jdoucí do Emauz, protože se to nečte příliš často, a je to škoda. Je to krásné evangelium, které vypráví o tom, co Ježíš dělá první den po svém zmrtvýchvstání. Je to o tom, jak Ježíš v praxi naplňuje podobenství, které sám kdysi řekl, o pastýři, který, i když má 100 ovcí a jedna se ztratí, tak nechá těch 99 a jde hledat tu ztracenou. Ježíš se přidává ke dvěma učedníkům, kteří doslova utíkají z Jeruzaléma. Cesta do Emauz, to je útěk. Oni si říkají: „Co kdyby se dál zatýkalo, co když přijde další vlna pronásledování? Tak buďme raději někde, jak se říká, za větrem, trošku dál.“ Oni vědí, že se v Jeruzalémě dějí velké a podivuhodné věci, ale to jim nebrání v tom, aby utekli. Cesta do Emauz, to je takový náš výmysl, takový náš produkt. Každý z nás má nějaké svoje Emauzy, kam se schovává, nebo za co se schovává. A teď se dostáváme k prvnímu momentu, který je pro mnohé lidi určitě překvapující. Nejsme to my, kdo hledá Boha, ale je to Bůh, který hledá nás na naší cestě do Emauz. Přidává se k nám, je velice jemný, ostýchavý.

Kdyby to bylo po lidsku, po našem, tak by ten Bůh přišel, zastavil je a řekl: „Co to vidím? Kam jdete? Máte být v Jeruzalémě a ne se vracet.“ Ne, on se k nim přidá a chvíli mlčí, chvíli čeká, co oni. Oni spolu hovořili o Bohu, o tom všem, co se stalo. Nechyběly jim informace, tak jako informace nechybí nám. My známe fakta, co všechno se stalo. Ale oni si to neuměli dobře vysvětlit. A zrovna tak si to často i my vysvětlujeme po lidsku. Zkrátka a dobře, nemáme správný obraz o Bohu. Máme plná ústa Boha, ale nemáme ho ve svém srdci. Ježíš se jich zeptal, Ježíš je iniciativní, nenechává je v tom plácet, ale zeptal se: „Co se stalo? O čem to spolu rozmlouváte?“ A oni? Oni Ježíšovi začnou vyprávět, co všechno Ježíš zažil a prožil. Oni mu zvěstují jeho vlastní život, to, u čeho oni nebyli, protože byli schovaní. Ale oni mu to zvěstují jako velkou novinu. A s námi to v modlitbě bývá často podobně. My vyprávíme Bohu o tom, co Bůh udělal. Místo toho, abychom Bohu vyprávěli sami o sobě, o svém životě, tak mu vyprávíme jeho skutky a jeho život. Ale co je na tom postoji emauzských učedníků nejhorší je to, že oni jsou smutní. Bůh nás zachránil, Bůh zachránil i je, a oni jsou z toho smutní. Uvědomme si, že oni věděli, co se stalo ráno. „Některé naše ženy nás sice překvapily, byly ráno u hrobu, tělo nenašly.“ Byli tam i další, kteří shledali, že je to tak, a přesto tyhle dva učedníky to neodradilo od cesty do Emauz.

Co zastaví nás? Co ještě Bůh bude muset udělat, abychom my se zastavili, abychom se otočili a nešli do svých Emauz. My si to umíme často krásně zdůvodnit: „Mám práci, zábavu, sport. Musím se rozvíjet, svoji osobnost.“ Ale když je to bez Boha, je to k ničemu. My jsme na tom jako oni. My jsme taky informováni, víme, co se stalo s Ježíšem, víme, že vstal z mrtvých. Teoreticky to všechno máme zmáknuté, uspořádané, ale nežijeme podle toho. A v tom je ten problém. Ale je tady Bůh, který hledá člověka. A Ježíš s nimi došel až do Emauz, Ježíš s nimi došel až k cíli této cesty, která nevede nikam. K cíli této slepé uličky. Dá se to říct ještě jinak: Ježíš doprovází člověka neustále a je ochoten doprovázet nás doslova až k branám pekla. Nezůstali hluší k tomu, co jim Ježíš říkal, pohnulo se to v nich. A tak řekli: „Nechod' dál. Zůstaň.“ On by se sám k nim nepozval, protože Bůh není vtíravý. Bůh nám dal svobodu a my

sami se máme rozhodnout, jestli ano nebo ne, jestli ho chci nebo ne. A oni mu říkají: „Zůstaň, už se připozdívá.“ To byla první rozumná věc, kterou udělali ten den. A on zůstal. Zůstal a přijal jejich pozvání. A na toto jejich pozvání začal dělat velké věci. Ježíš s nimi slavil mši svatou, eucharistii. Je to Ježíšova druhá eucharistie, první byla na Zelený čtvrtek a druhá v neděli. A teď se podívejme na ty, kteří jsou tam přítomní. Na Zelený čtvrtek apoštolové, kteří utečou, kteří ho zapřou, a v neděli dva učedníci, kteří utíkají. To nejsou rozhodně vzory, to nejsou žádné pilíře církve, ale Ježíš s nimi slaví eucharistii. Oni Ježíšovi stojí za to. Oni byli u svatého přijímání, ti dva.

Bratři a sestry, takovéhohlehle Boha by si nikdo nevymyslel. Když lidé vymyslí nějakou modlu, nějakého bůžka, tak budou říkat: „On je silný, je potřeba se ho bát, je potřeba se před ním mít na pozoru.“ Ale takovéhohlehle Boha, který hledá člověka, který se snižuje na naši úroveň, na úroveň nás slabých, chybujících, takový Bůh se musel zjevit, ukázat, my bychom ho nenašli. Pokud my pozveme Boha do svého života, i v našem životě začne dělat velké věci. Ti dva se zvedli, otočili a ještě ten večer šli do Jeruzaléma. Tam se setkali s Církví, stali se z nich křesťané a přestali být emauzskými učedníky. To stejné se, bratři a sestry, čeká od nás. Nechme zapálit svoje srdce Božím slovem, nechme se oslovit tím, co Bůh pro nás dělá v našem životě. Přiznejme si, že hledá každého z nás. Udělejme obrátku, zastavme se ve svých Emauzích, otočme se a pojďme do Jeruzaléma, protože tam se dějí velké věci.

Pán přišel, aby nám přinesl pokoj

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.4.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

2. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 4,32–35; 2. čtení 1 Jan 5,1–6; evangelium Jan 20,19–31

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, velice takovou silnou myšlenkou dnešního evangelia už je samotný Ježíšův pozdrav: „Pokoj vám.“ Vlastně každý pozdrav vyjadřuje něco, co ten člověk, který přichází, chce sdělit tomu, kterého zdraví, tam, kam přichází. Když si k tomu uvědomíme, že hned druhá věta říká, že ti učedníci ze strachu před Židy měli dveře zavřeny, tak to znamená, že byli plni nepokoje, neklidu, že se báli, že se trásli. A do toho on přichází s tím svým pokojem, s tím přáním pokoje. Je to vlastně takový Ježíšův odkaz, nebo můžeme říct, je to hlavní myšlenka, kterou on po svém zmrtvýchvstání říká velice často. Říká ji jedenácti apoštolům, snaží se přinést pokoj učedníkům jdoucím do Emauz, a vůbec v těch zjeveních se tady toto objevuje velice často. Je to přání, které máme zapotřebí i my, i my máme zapotřebí pokoj, a i my si máme uvědomit teď o Velikonocích, kdo nám ho může dát, kde ten pokoj je. Svým způsobem nepokoj měl v sobě i Tomáš, Tomáš, který byl zaměřený podobně jako my. Chtěl mít jistotu, zkušenost, chtěl to zažít. Takhle nějak podobně myslí většina dnešních lidí, vlastně celé 20. století bylo zaměřeno na techniku. Technika je spojena vždycky s experimentem, se zkušeností, aby se něco vyzkoušelo. Tomáš tou svou tvrdohlavostí nám tak nějak pomohl. On vlastně říká: „Moje ruka je pro mě jistější než vaše oči.“ Deset lidí mu říká: „My jsme někoho viděli. Ježíše.“ Deset lidí, to je dvacet očí. A Tomáš říká: „Ne, ne, kdyby dvacet lidí, tak až já si šáhnu, až moje ruka.“ A jak je to u nás? 20. století je také známé tím, že se začaly dělat různé statistiky, výpočty. A tak v těch statistikách je také dokázáno, že pouze 2% věcí, které známe, známe z vlastní zkušenosti, že jsme si to mohli ověřit z vlastního nějakého pokusu, nějakého experimentu. A 98% skutečností, informací a toho, co nás obklopuje, máme ze slyšení, že nám je někdo zprostředkoval, a my tomu člověku věříme. Pouze 2% máme z vlastního a 98 z víry. Ti, kteří nám to říkají, to jsou naši učitelé, vědci, různí, já nevím, novináři, komentátoři, vychovatelé, apod. Ale nic to nemění prostě na tom faktu, že většinu těch informací a skutečností, které nás obklopují, si nemůžeme sami ověřit, a věříme tomu. A tady, tady stojíme u informace, kdy deset spolehlivých lidí říká Tomášovi: „My jsme něco viděli.“ A Tomáš říká: „Ne, až já se přesvědčím.“

Bratři a sestry, s námi je to velice podobné. My, stejně jako Tomáš, zapomínáme, že jsou věci, které si nelze ověřit nějakým experimentem, že vlastně cesta toho pokusu platí pouze ve vědě a technice. Ale neplatí to v mezilidských vztazích, neplatí to v lásce, neplatí to v důvěře, ve víře. Tady je to prostě nějak jinak. Tyhle věci není možné nějak nahmatat, není možné je změřit, zvážit, a přesto tady ty věci existují. Bratři a sestry, víra je zde proto, že ne všechno lze dokázat, že ne všechno lze vysvětlit pouze rozumem. Věřit, to znamená důvěřovat v Boží moudrost a lásku. Moudrost a lásku nenalezneme, ale nalezneme její projevy, projevy Boží moudrosti a lásky. Je to úplně stejné jako s lidskou láskou. Tu lidé zkoušeli všelijak definovat, popsat, a nepodařilo se to. Ale všichni víme, jak vypadá člověk, který je zamilovaný, který má rád, známe projevy lásky. A stejně tak je to tady, s vírou. Pán Ježíš řekl svým apoštolům: „Jděte a učte.“ To znamená, že ti, kteří poslouchají to učení, přijímají víru ze slyšení. O tom potom dál mluví sv. Pavel: „Ne z vidění.“ Jinými slovy, my máme slyšet a uvěřit. Ježíš nás chválí, říká: „Blahoslavení ti, kteří neviděli a uvěřili.“ Nejde jenom o to, že tito, kteří uvěřili, by získali nějaké informace, nějaké znalosti, ale jde o to, že ti, kteří uvěřili, začali podle toho žít, začali se

podle toho chovat. To je ono. Věřící, to není ten člověk, který by znal třeba i celý katechismus zezadu dopředu a zepředu dozadu. Ale věřící je ten, kdo se to snaží uvádět do svého života.

Bratři a sestry, my máme rádi pohyb, činy. K radosti nevede to, když budeme o té radosti debatovat, diskutovat. Může se sejít i vědecká skupina, která se bude bavit o tom, co to je radost, ale tu radost nezažijí, protože oni o tom budou pouze suše teoreticky mluvit. Ale zažít radost, to je něco úplně jiného. To znamená třeba někoho obdarovat nebo být obdarován. A stejně tak je to s vírou. Víru je potřeba žít, zažít. Je potřeba zažít to, co zažili apoštolové. Oni měli obrovskou radost z toho, že on přišel. Nakonec tu radost měl i Tomáš. On měl tu výhodu, že si mohl sáhnout. Ale díky tomu, že ten Tomáš byl nevěřící, by dneska jsme byli pochváleni od Pána Ježíše, protože říká: „Vy jste sice neviděli, ale uvěřili.“ Máme udělat to, co udělal ten Tomáš, říct nakonec: „Pán můj a Bůh můj.“ Ale máme udělat ještě i něco navíc. Máme víru žít. Nemáme o tom jenom nějak teoreticky uvažovat, ale máme se to snažit převést do konkrétního, praktického života. Máme být těmi svědky, na které bude spolehnouti, a máme lidem, kteří jsou kolem nás, prokazovat stejnou službu, jakou prokázali apoštolové Tomášovi, když říkali: „Viděli jsme Pána, on přišel, aby nám přinesl pokoj, on přišel, aby byl s námi, aby nám pomohl.“ Buďme tedy těmi, na jejichž slovo je spolehnouti, buďme těmi, kteří dokáží světu, který často hledá a bloudí, zvěstovat pokoj, říct mu, kde je pokoj, zvěstovat mu, kde je záchrana. Buďme těmi, kteří žijí ze své víry a ukazují na Ježíše.

Studna

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.5.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 4,8–12; 2. čtení 1 Jan 3,1–2; evangelium Jan 10,11–18

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, asi v celých lidských dějinách se velice výrazně objevuje myšlenka: „Starej se sám o sebe. Hlavně, aby ses ty měl dobře, a co je s těmi ostatními, to ti může být jedno.“ V Bibli se to objevuje už na prvních stránkách, kdy se Bůh ptá Kaina: „Kaine, kde je tvůj bratr?“ A Kain říká: „Copak jsem strážcem svého bratra?“ Potom to pokračuje, kdy ve Starém zákoně se mluví o pastýřích Izraele. Těmi pastýři Izraele, kteří jsou voláni k odpovědnosti a jimž proroci vytýkají, že páslí sami sebe a nestarali se o lid, který jim byl svěřený, nejsou kněží, ale jsou to političtí představitelé, kteří nechali tu zem dojít k rozkladu, k rozkladu vnitřnímu i vnějšímu. A prorok je napomíná. Pán Ježíš si ten titul pastýř bere pro sebe. A říká o sobě, že on je jediný pastýř, ten nejlepší. Že on bude takový pastýř, který se bude starat o člověka po všech stránkách. Rozhodně Ježíšova řeč musela překvapit, protože i v Ježíšově době bylo rozšířené „ať se každý stará sám o sebe, ať si každý pomůže jak umí.“ A Ježíš říká: „Ne, já jsem nepřišel proto, abych pomohl sám sobě, ale já jsem přišel, abych pomohl vám. Já z toho nebudu nic mít, ale vy z toho budete mít. Vy se z toho budete mít dobře.“

Bratři a sestry, i my žijeme v době, kdy je opět v popředí ta myšlenka vlastního prospěchu, vlastního užitku. Projevuje se to třeba tím, že lidé nemají jeden na druhého čas. Jak všichni víte, tady v kapli u hradu Veveří bývá hodně svateb. A většinou jsou to snoubenci z Brna. A často tak nějak víře vzdálení nebo vlažní. Oni ze začátku, když jim řeknu, že bude potřeba, aby přišli nejmíň třikrát, tak na to třeba tak koukají, moc se jim nechce. Ale hodně často, když se rozházíme naposledy, já jim říkám: „Tak, teď se uvidíme o té svatbě,“ tak oni říkají: „A to už nic nebude? To už nemáme chodit?“ Oni zažili totiž to, že na ně měl někdo naráz čas. Že někdo byl ochotný s nimi mluvit, že někdo byl ochotný jim naslouchat. To je velká věc. Bratři a sestry, Ježíš, dobrý pastýř, dostal od Otce a nám dává. To, co dostal, si nenechává pro sebe. Náš život, to je takové ustavičné spojení, že něco přijímáme a máme dávat dál. Když jsem hledal nějaký příklad k těm dnešním textům, tak jsem v jedné knize našel příběh o staré studni. Začíná to jako pohádka.

Byl jednou jeden dům. Byl velice starý a na dvoře toho domu byla studna. Nebyla nijak hluboká, ale byla vydatná. Všichni obyvatelé domu k té studni chodili a čerpali dobrou, osvěžující vodu. A i když bylo v létě sebevětší parno, studna nikdy nevyschla. A tak to šlo po celé generace. Až jednou jeden syn, který zdědil dům, se odstěhoval do města. A dům zůstal prázdný. A studnu nikdo nepoužíval. Ale syn měl takové předsevzetí: „Až půjdu do důchodu, já se vrátím do domu po rodičích a budu tam žít, a budu používat tu starou dobrou studnu.“ Předsevzetí uskutečnil a vrátil se do domu po rodičích, ale když otevřel studnu a hledal vodu, tak zjistil, že studna je prázdná. Zavolal studnaře a říká: „Jak je to možné, vždyť tu studnu nikdo nepoužíval, jak je to možné, že je prázdná? Vždyť dřív, kdy byl dům plný lidí a bylo velké vedro, studna měla vždycky vodu.“ A studnař mu říká: „To je ono, nikdo ji nepoužíval. Když se ze studny bere voda, prameny se čistí, obnovují, a studna dává stále víc a víc vody. Naopak, když se nepoužívá, pramen se zanáší, a může dojít k tomu, že se úplně ztratí.“

Bratři a sestry, s námi je to úplně stejné. Každý z nás má být studnou, studnou, ke které budou přicházet ti ostatní a budou z ní čerpat. Proč máme být studnou? Protože jsme dostali. Každý z nás toho dostal od Boha hodně, jde jenom o to, si to uvědomit, přemýšlet o tom, co jsem dostal, čím mohu být užitečný, co mohu dát dál. My ten koloběh toho, že dostáváme a dáváme, bereme jaksi samozřejmě, ani nám to nepřijde. Je to dobře. Každý z nás potřebuje dostávat k tomu, abychom mohli růst. Ale musíme dávat. Když bychom nedávali, nevyrosteme, zakrníme a ztloustneme. Nebudeme bohatí tím, že budeme schraňovat. Naopak, budeme velice chudí. A co máme dávat? Čím máme začít? Jeden starý biskup říkal, že každý křesťan by se ráno měl modlit před zrcadlem. Proč? Protože ráno člověk vypadá všelijak. Mezi mladými běží teď taková hláška. Přijde člověk ráno k zrcadlu, podívá se na sebe a povídá: „Sice tě neznám, ale umeju tě.“ Každý z nás by se měl postavit k zrcadlu a říct si: „Bože dáváš mi nový den. To jsem já. A budu se na ty druhé mračit, anebo se na ně budu usmívat? Mají se celý den dívat na můj kyselý obličej anebo jim chci dát úsměv? Chci ukazovat našťvanou, nasupenou tvář, anebo chci ukazovat tvář plnou pochopení, laskavosti?“ Měli bychom se modlit před zrcadlem, abychom se viděli. Abychom se viděli, jak působíme na druhé, a abychom si uvědomili, že každý z nás je povolán k tomu, abychom byli studnou. Studnou, která bude nabízet dobrou vodu, osvěžení. Studnou, která bude na jedné straně přijímat a na druhé straně dávat. Nebojme se, nezchudneme. Naopak, budeme velice šťastní a velice bohatí.

Bůh je vinař

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.5.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 9,26–31; 2. čtení 1 Jan 3,18–24; evangelium Jan 15,1–8

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, prozradím hned v úvodu, co bude hlavní myšlenkou mé dnešní promluvy. Je to věta: „Zůstanete-li ve mně, a zůstanou-li ve vás moje slova, můžete prosit o čeho chcete, a dostanete to.“ Ale půjdeme tady k tomu trošku oklikou. Každý, kdo někdy pracoval na vinici, na vinohradu, tak ví, že to je celoroční, tvrdá a namáhavá práce. Cílem té práce je to, aby ratolest, větvička, přinesla úrodu, aby na ní dozrál hrozen, který pak buď někdo sní nebo z něho třeba je víno. Začíná to na jaře tím, že se vinohrad stříhá. Potom, jak vinohrad roste, tak se musí okopávat. Dvakrát až třikrát za rok, záleží jak rychle plevel roste. Potom se vinohrad uvazuje. Jak začnou větvičky rašit, tak se musí prostrkovat mezi dráty a uvazovat. Když se ukáží malé hrozinky, tak se naopak ulamují ty větvičky, na kterých hrozinky nejsou, aby ty prázdné větve nebraly sílu těm, na kterých už se hrozny ukazují. Znovu se to musí proplétat mezi dráty. A pak se to musí taky stříkat. A to nikdo neví, kolikrát za rok se to bude muset stříkat, to je totiž závislé na počasí. To závisí na tom, když prší a po dešti je dusno, neochladí se, tak se vinohrad musí postříkat, aby se tam neobjevila plíseň. A když to takhle všechno jde dobře a objevují se už malé hrozny a začnou sládnout, tak se to zase musí hlídat proti špačkům. Buď se musí natáhnout sítě, anebo tam pořád někdo musí být a ty ptáky plašit. Takže od jara do podzimu je to práce. Když řeknete někde ve městě, že pojedete na vinobraní, tak všichni řeknou: „Jé, ty se budeš mít, tam se napiješ.“ Ale kdepak. Vinobraní, to je opět docela těžká a často nepříjemná práce. Hrozny se stříhají, nosí se to v kbelících někde k lisu, lisuje se to, doslazuje, šťáva se pouští nějakou hadicí do sklepa, buď do demižónu nebo do sudu, a když to jde dobře, tak před vánocemi je první víno.

Bratři a sestry, dá to spousty práce. A teď si představte, že může přijít nějaká pohroma, třeba v podobě mrazu, a ten vinohrad zmrzne. Pak se to musí na jaře ustříhnout až u samé země, a začne rašit nový kmen. A ten vinař musí udělat všechno, co jsem vyjmenoval, akorát nesklidí úrodu. Z kmene totiž úroda není. A jestli ten vinohrad zmrzne, tak nejbližší úroda bude za dva roky, ale on musí ty dva roky dělat, jako by úroda měla být hned. Kdyby to neudělal, tak ten vinohrad zahyne úplně. A Ježíš říká, že vinař je Bůh, náš Otec. Bůh dělá všechno proto, abychom my, ratolesti, přinesli úrodu. A je to spousty práce, které Bůh má s námi. Ne my s ním, ale on s námi. A po nás žádá jednu jedinou věc: abychom s ním zůstali spojeni. Aby se nikdo z nás, jak se říká, neudělal sám pro sebe. Všichni to víme, a je nám jasné, že na větvi, která se odřízne od stromu, už žádné ovoce nedozraje. Všichni zrovna tak víme, že ovoce dozrává jenom a jenom na větvích, nikdy ne na kmenu. To, co je nám jasné v přírodě, už nám není zdaleka tak jasné v našem osobním životě. Můžeme zvládnout ledasco, můžeme toho stihnout sebevíc, ale jestli nebudeme spojeni, nepřineseme ovoce. Budeme kolem sebe šířit zmatek, budeme kolem sebe šířit rozruch, upozorníme určitě na sebe, ale nebude to dobré ovoce.

Bratři a sestry, co máme dělat, abychom zůstali spojeni? Modlit se. Modlit se a být připraveni přijmout od Boha to, co on nám dává. Nepředepisovat Bohu, co a jak nám má dát. Teď to chce asi příklad. Židé čekali Mesiáše, to bylo v pořádku. Ale říkali: „To bude bohatý člověk. To bude král. Vyžene Římány, otočí to, a my budeme vládnout světu.“ A Pán Bůh neudělal. Nebo udělal to úplně jinak. A velká část z nich řekla: „Tak takového Mesiáše my nechceme.“ Jeden, dneska už starý kněz, kterého tady s oblibou citují, protože je to můj velice dobrý známý, mi

vyprávěl, jak za ním přišla jedna paní a říká: „Už se nemodlím. Moc jsem se modlila každý den, slíbila jsem Pánu Bohu deset tisíc na kostel, když mě vyslyší, a on mě nevyslyšel. Už se nemodlím.“ Ptal se jí, co teda po Pánu Bohu chtěla, tak úpěnlivě, o co mělo jít. O co mělo jít? Ona své dceři vyhlédla ženicha a chtěla, aby si ho ta dcera vzala, a Pán Bůh to měl zařídít, a představte si, on to nezařídil. Tak už se nemodlí. To jsou příklady, které bijí do očí, ale není to, bratři a sestry, s námi v životě taky tak? Že říkáme: „Pane Bože, to musíš udělat tohle a musí to být takhle. A když je to nějak jinak, tak už nám to, jak se říká, nejde pod fousy.

Bratři a sestry, ale Bůh není ten, který by měl radost z toho, že je to jinak, nebo že my jsme smutní. Ale Bůh je vinař, který nám, své vinici, dává to, co potřebujeme k správnému růstu, k tomu, abychom přinesli plody, úrodu. A když nám Bůh něco nedává, tak je to právě proto, že nás má rád. Který rodič by dovolil svému dítěti, aby si sáhlo na rozpálená kamna? Který rodič by vzal své dítě někam na střechu domu a nechal ho tam balancovat? No, žádný, protože ví, že pro to dítě by to mohlo znamenat vážnou újmu na zdraví, ne-li smrt. A tak postupuje i Bůh. Ale jde o to, abychom my to viděli. Abychom viděli, že on nás nikdy neošídí, ale že nám dá dokonce ještě mnohem víc. Podívejme se třeba jenom na zázrak v Káně Galilejské, kdy on jim na svatbě proměnil tolik vody ve víno, že nebyli schopni to vypít. Apoštolům, kteří byli ochotni se hádat o to, kdo z nich bude prvním ministrem, kdo druhým, toto samozřejmě nedal, ale dal jim úplně jiné poslání, daleko větší. Bůh je ten, který dá vždycky víc, než my čekáme, ale dá to v dobu, která je příhodná pro nás. Ne, kdy my si to myslíme. A dá to způsobem, zase, jaký je příhodný pro nás. Ne, kdy my si vzpomeneme a zamaneme.

Bratři a sestry, náš Otec je vinař, Ježíš Kristus je kmen a od nás se čeká, že s ním zůstaneme spojeni. Potom, potom můžeme prosit, oč chceme. A měli bychom se ve svém duchovním životě přibližovat k tomu, abychom se modlili jako Ježíš v Getsemanech. Abychom dokázali říct: „Bože, já bych to chtěl takhle, mně by se to líbilo takhle, ale jak chceš ty, já to nechám na tobě.“ Ještě jednou ten můj starý přítel kněz, který říkal: „Když jsem byl mladý, chtěl jsem být automobilovým závodníkem, který by vyhrával všechny závody. Když jsem byl větší, chtěl jsem být advokátem, který by vyhrával všechny soudní spory, a byl by taky slavný. A dneska děkuji Pánu Bohu za to, že mi to nedal a že mě vedl po úplně jiných cestách.“ Usilujme o to, abychom se dokázali modlit jako Ježíš, abychom dokázali říct: „Bože, já vím, že mě máš rád, a proto, proto to nechávám na tobě, co a jak bude.“

Posláním kostela je společenství

Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský

27.5.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

slavnost 100. výročí posvěcení kostela

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 7,44–50; 2. čtení 1 Kor 3,9–11.16–17; evangelium Jan 2,13–22

(autorizovaný text)

Milí spolubratři v kněžské službě, milé sestry, drazí bratři, milé děti,

slavíme sto let od posvěcení zdejšího kostela, i když tento chrám stojí samozřejmě mnohem déle. Vaši předkové – prababičky, pradědečci, a možná předkové ještě starší – ho budovali proto, že si přáli, aby byl mezi nimi přítomen Pán.

Ale proč je zde tento kostel?

Proč je zde pro vás?

Co vlastně kostel je?

Stěny – možná, že jsou z kamene nebo z nějakých cihel, omítka, nějaké věci ze dřeva, něco z kovu, pár obrazů, oltář, svatostánek...

A znovu se ptám: proč to tady je?

Jedině proto, aby se z každého z nás stával chrám.

Štěpán říkal, že Boží chrám má být rukama nezbudovaný, že to není jenom svatostánek, který tehdy přenášeli někde po poušti. Že chrám je něco víc. Chrám je každý člověk, který postaví svůj život na Bohu. I tento kostel je zde jen proto, aby proměňoval nás v chrámy Ducha Svatého.

Proto se i Ježíš – řekl bych, že našťval – když z místa, které má být vyhrazeno setkávání s Bohem, udělali tržnici. Že ho zasvětili něčemu jinému: prodávání, kupování, zkrátka činností, ve kterých nikomu nešlo o Boha. Co máme změnit, aby byl tento chrám skutečně naším setkáváním s Bohem? Místem, odkud budeme odcházet proměnění v Boží chrám a v našich srdcích bude vládnout duch lásky Otce a Syna, protože tato láska je něco, co může proměňovat náš život?

Sv. Pavel říká: „Vy jste Boží stavba.“ Vy, každý z vás. Když to uslyšíme, tak si řekneme: „No jo, tak já to přijímám, ale u mě jsi neměl, Bože, zrovna moc šťastnou ruku, protože já vím, jaký jsem.“ Ale on volá i ty největší hříšníky. A hříšníci jsme úplně všichni zde v tomto chrámě.

A on nás volá a říká: „Nebojte se, já budu s vámi. Budu vám pomáhat, abyste vybudovali chrám ve svém srdci, aby se skrze vás šířil pokoj a radost všude tam, kde budete.“

Možná z tohoto hlediska můžeme pochopit dar tohoto chrámu, který postavili vaši předkové.

Mnozí z nich tady byli pokřtěni, mnozí z nich zde byli oddáni, s mnohými se zde jejich blízcí loučili. Jiní tady dostávali odvalu pro svůj život, odvalu pro to, aby odpustili druhému, sílu pro to, aby vydrželi v manželství, kde všechno nebylo úplně ideální, aby unesli tíhu loučení při smrti někoho blízkého nebo aby si vyprošovali milost, odvalu a moudrost pro to, co mají udělat pro své děti.

Všechny tyto věci jsou skryté. Nevíme, kolik lidí, třeba i našich blízkých, tady řeklo: „Dobře, Pane, já to těžké unesu. Tys nesl těžký kříž i za mě a já Ti děkuji za vše, cos pro mě udělal.“

Kolik lidí tady řeklo: „Chci ti, Bože, sloužit v zasvěceném životě.“ A toto všechno máme dnes uvidět. Ale nejdůležitější není dívat se dozadu. U žádného výročí, u žádných narozenin. To nejdůležitější je vidět něco před sebou, něco, pro co stojí žít. Máme před sebou vidět něco úžasně krásného, abychom si třeba právě v tuto chvíli uvědomili: „Tento chrám je místem, k němuž se má vztahovat můj život, kde mám hledat své spojení s Pánem. A když je najdu, stanu se Božím

darem pro druhé na místě, kam jsem byl povolán. Přijmout odpovědnost za druhé, to je velká věc, a my se zde máme učit přijmout odpovědnost nejen za svoji rodinu, za své děti, ale také za tuto obec, možná i za celý svět, protože tak, jak my, kteří jsme uvěřili, budeme žít s Kristem, tak z toho bude žít i naše okolí.

My, kteří jsme dnes přišli, abychom oslavili sto let posvěcení oltáře, máme vidět, že toto je místo, kde se stáváme, i skrze přijímání eucharistie, bratřími a sestrami. Když se zeptám dětí, co je u nich doma nejlepší, tak obvykle řeknou: „No, když se sejdeme u stolu všichni.“ A těm dětem je tam dobře, protože cítí, že jsou obklopeni láskyplnými vztahy. A takovým místem má být zde i tento oltář, který byl před sto lety posvěcený, pomazaný křížem, skrze něhož máme mít účast na tom, co udělal Pán. U nás se říká svaté přijímání, ale v mnoha jiných řečech se používá výraz *communio*, tedy společenství. Naše společenství s Kristem i naše společenství navzájem mezi sebou. A to je poslání kostela – obnovovat svoje společenství s Kristem, protože takto budeme připraveni obnovovat i společenství mezi sebou, abychom tvořili jednu rodinu u tohoto stolu.

Kostel býval vždycky středem obce. Kolem byl hřbitov a dál domy a ještě dál byla pole. Takový býval model vesnice. Místo přítomnosti živého Boha, Krista, uprostřed nás – kostel, místo, z něhož čerpáme duchovně. Okolo něho ti, kteří nás předešli na setkání s ním. Dál místo, kde žijeme a o kousek dál místo, kde pracujeme a připravujeme živobytí pro fyzický život. I když dnes je uspořádání často jiné, možná stojí za to přemýšlet o smyslu toho, jak to dříve bylo...

A co bych vám chtěl popřát?

Aby se toto místo stalo středem. Středem vaší obce ne jako stavba, ale jako vzor toho, v co máme být proměněni každý z nás. A tak se znovu vracím ke sloům sv. Pavla: „Vy jste Boží stavba.“ A Bůh nám říká: „Já budu s tebou, neboj se člověče. Neboj se, nevzdej to, já budu s tebou, abychom spolu vytvořili chrám. Aby ty ses stal chrámem, kde bude přebývat můj duch, který i z tebe udělá místo, po kterém budou všichni toužit. Já s tebou počítám...“

A ten z vás, který řekne: „Ano, já to chci také,“ který budeš bojovat za Boží věc, tobě Bůh říká: „Proslavím se tebou.“

A tak tedy, ať se skrze vás v této obci stále proslavuje Bůh, protože on mezi námi působí to dobré. Kéž se tak stane.

Ano Bože, já chci Tvůj dar

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

8.6.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Soslání Ducha svatého

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 2,1–11; 2. čtení 1 Kor 12,3b–7.12–13; evangelium Jan 20,19–23

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, my dnes slavíme Hod Boží svatodušní, tedy svátek, který se svou důležitostí řadí mezi ty největší, nejhlavnější, nejdůležitější svátky v křesťanském církevním roce. A přesto pro mnoho lidí je to „obyčejná neděle“. Mnoho lidí to přejde bez povšimnutí. Dokonce mnoho křesťanů, mnoho katolíků nějak na to zapomenou. Na Vánoce a na Velikonoce se uklízí, peče se na Vánoce cukroví, na Velikonoce beránci, zdobí se vajíčka, chodí se na návštěvy. Na Letnice v podstatě nic z toho. Na Vánoce a Velikonoce si posíláme přání, pohlednice. Kdyby někdo hledal pohlednice se svatodušním motivem, tak by asi hledal hodně dlouho. U nás už se taky vlastně neslaví vůbec svatodušní pondělí – není žádné volno. Na Velikonoce se velikonoční pondělí ještě udrželo. A tak mnoho lidí si toho ani nevšimne, že jsou tady nějaké Letnice. A přesto ty Letnice jsou stejně tak důležité jako Vánoce a Velikonoce. Říkáme, že o Letnicích se narodila Církev. Apoštolové dokončili takovou svoji hlavně vnitřní cestu. Jestli si vzpomínáte, mluvil jsem o tom o Velikonocích, že z těch bázlivých lidí, kteří se zavírali ze strachu před Židy, se stali během 50 dnů lidé, kteří byli schopni a ochotni ty dveře otevřít a říct: „Ježíš je od Boha poslaný Mesiáš. On umřel, vstal z mrtvých a my jsme toho svědky. My si za tím stojíme.“ A právě tohle byli schopni udělat proto, že přijali Ducha svatého. Duch, dárce, přímlovce, pomocník. Všechny tyto názvy vyjadřují jeho činnost, jeho působení. Přesto tam ještě chybí jedna věc. Písmo svaté používá pro třetí božskou osobu označení RUÁH. To by se dalo přeložit jako dech. Ve staré češtině to také tak bylo. Dech je něco, co patří k životu. Když něco dýchá, tak to žije. Když to nedýchá, tak je to naopak mrtvé. A Bůh si přeje, abychom dýchali – abychom žili. Proto nám dává svého pomocníka k životu – svoje dary. To nejsou dary pro neděli, pro slavnost, ale to jsou dary pro obyčejný všední život, pro každý den. O prvních Letnicích lidé, ač byli z různých zemí, tak si naráz všichni rozuměli. Vlastně je to obraz, který přímo odpovídá obrazu ze Starého Zákona, kdy v Babylóně stavěli věž a Bůh jim zmátl jazyky. Toto je zase obraz, který mluví o tom, že Bůh sjednocuje jazyky. Ale bratři a sestry, když se podíváme na náš život, tak zjistíme, že my všichni sice mluvíme česky, ale občas to vypadá jako bychom byli v Babylóně. Protože nenasloucháme jeden druhému, neposloucháme, co nám ten druhý říká. Často se to ani nesnažíme pochopit a každý si, jak se lidově říká, „meleme tu svou“. Pořád dokola. A potom se divíme, jsme rozladění, nazlobení, naštvání a dáváme to náležitě taky znát kolem sebe. Duch dárce, pomocník, utěšitel je tady proto, abychom toto překonali. On nás učí naslouchat, ale on nás učí také mluvit.

Ten dnešní svátek je velice starý, slaví ho také Židé. Jmenuje se ŠAVUOTH. A oni si připomínají dvě věci – jednak je to něco jako naše dožínky. V Izraeli, v Palestině, všechno dozrává daleko dříve než tady u nás a v této době vlastně oni už poprvé sklídili úrodu. Oni ji sklídí ještě jednou a možná dokonce ještě dvakrát během tohoto roku. Všechno tam dozrává dvakrát až třikrát za rok. Takže sklídili tu první a za to děkují Bohu, Hospodinu. Ale tenhle svátek má ještě starší kořen – Židé si dnes připomínají den, kdy Bůh dal Mojžíšovi Desatero. Kdy se vrátil Mojžíš k vyvolenému národu a přinesl Zákon od Boha. Ne zákon vymyšlený lidmi v nějakém parlamentu, ne nějaký zákon, který by měl nějaké mezery, díry, které by bylo možné

obejít, najít tam tu kličku, jak se tomu vyhnout, ale Zákon od Boha. Pro ně to byla směrnice, jak mají zacházet se svou svobodou, kterou získali, když odešli z Egypta.

Bratři a sestry, to že Bůh dal svého Ducha, svého pomocníka, právě o tomto svátku, kdy si Židé připomínají Desatero, má zase svůj hluboký význam. Známe větu, že litera zabíjí, ale duch oživuje. A o to tady jde. Jde o to, abychom byli schopni a ochotni ten Zákon přijmout a naplnit. Ne bezduše zachovávat, ale naplnit. Nejenom abychom znali literu, ale abychom znali ducha toho Zákona. Abychom se tím neřídili jenom navenek a nemysleli si, že to stačí, ale aby to byl Zákon, který nám bude vepsán do srdcí. Když si otevřeme noviny a bude se tam třeba psát o setkání nějakých státníků, jejich delegací, tak tam bývá, že rozhovory byly vedeny v duchu vzájemného pochopení a porozumění. To je ono – vzájemné pochopení a porozumění. Už ve Starém Zákoně prorok Jeremiáš prorokoval, že Bůh dá lidem nové srdce, ne srdce kamenné, ale srdce z masa. To znamená srdce, které schopné navázat vztah, srdce které žije. A o to tady jde.

A úplně nakonec bych chtěl připomenout to, že Ježíš apoštolům Ducha svatého nabízí. Řekl jim: „Přijměte Ducha svatého.“ On jim ho nevnucoval. Pro nás to platí také jako nabídka. Bůh říká: „Jestli chceš, já ti dám svůj dar, svého pomocníka, aby on ti pomáhal žít tvůj život.“ Ale záleží na tobě, jestli ho přijmeš a řekneš: „Ano Bože, já chci Tvůj dar.“ Bratři a sestry, měli bychom toto zařadit do svých modliteb, pokud možno každý den. Každý den bychom měli říkat: „Bože, dej mi svůj dar, svého Utěšitele, svého Pomocníka, svůj Dech, abych byl schopen vidět, abych byl schopen slyšet, abych byl schopen mít rád, abych byl schopen odpouštět.“ Bratři a sestry, často hledáme a toužíme po různých věcech, ale je potřeba, abychom hledali a toužili po tom, aby nám Bůh dal svůj dar, protože je to dar nad všechny dary.

Náš Bůh není samotář

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.6.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Nejsvětější Trojice

*příslušné slovo Boží: 1. čtení Dt 4,32–34.39–40; 2. čtení Řím 8,14–17; evangelium Mt 28,16–20
(přepis zvukového záznamu)*

Bratři a sestry, minulou neděli jsme slavili Slavnost Seslání Ducha svatého nebo jak se říká lidově Boží hod svatodušní. A já jsem tady říkal, že vlastně ten svátek je pro nás těžko uchopitelný. Totéž platí o tom dnešním svátku, o dnešní slavnosti. Můžeme říct, že v mnohém ohledu je to ještě těžší než to bylo s tím minulým svátkem. Proč? Protože když vezmeme celý liturgický rok od adventu jak jsme ho doteď prožívali, tak vždycky jsme si připomínali nějakou událost. Když začneme na začátku, třeba to, že anděl přišel k Panně Marii, nebo Maria přišla k Alžbětě, nebo Josef a Maria šli do Betléma, narodil se Ježíš, přišli mudrci od východu, Hromnice, potom samotné Velikonoce, Zelený čtvrtek, Poslední večeře, Velký pátek, soud, odsouzení, smrt. A vlastně i ten svátek minulé neděle, to byla událost. Apoštolové byli ve večeřadle, modlili se, ozval se hukot, jako když se přičene silný vítr, objevily se ohnivé jazyky. Ale ten dnešní svátek, to je něco úplně jiného. To není žádná událost, to není něco, co by se stalo jednoho dne. Ten dnešní svátek vypovídá o tom, jak žije Bůh. Kdybychom to chtěli nějak přiblížit nebo říci nějak lidově, tak bychom mohli říct, co je jádrem, podstatou jeho života. My jsme si doteď připomínali projev Boží: Bůh přišel, Bůh udělal, Bůh řekl. V tom dnešním svátku nic takového není. Tam je to, co je v Bohu vevnitř, v jeho bytí, v jeho podstatě, v jeho základu. Takže je to na jednu stranu velice těžké to nějak uchopit, ale na druhou stranu přesto o tom musíme se snažit uvažovat, a hlavně podle toho jednat. Jak jsem říkal na začátku mše svaté, my si připomínáme, že Bůh žije ve společenství tří osob. Jinými slovy: náš Bůh není samotář. To je to důležité, co nám ten dnešní svátek připomíná. Protože my jsme někdy v pokušení myslet si: „Vystačím si sám. Nepotřebuji nikoho. Ti druzí mě otravují, oni to nedělají tak, jak já bych si přál.“ Jedno lidové přísloví říká, že nejtěžší práce je s lidmi. A je to pravda asi. Ale přesto Bůh chce, abychom to podstoupili. Náš Bůh nežije sám, žije ve vztahu. A říkali bychom ještě dál, že ten náš Bůh není žádný troškař. Takový minimální vztah, nejmenší společenství, to jsou dva, a on žije ve společenství tří. Je to připomínka toho, že když Bůh něco dává, tak nerozdává skoupě, nerozdává jako šetřílek, ale rozdává skutečně hodně. A velice často nám dává víc než my čekáme, víc než si umíme představit. To je další takový moment toho dnešního svátku, dnešní slavnosti.

Bratři a sestry, my máme se snažit upravit svoje vztahy podle toho vztahu, jakým žije Bůh. Je o tom vypracovaná celá teologická disciplína, o Bohu v Trojici, o těch jednotlivých vztazích mezi Otcem, Synem a naopak, mezi Otcem a Duchem svatým, mezi Synem a Duchem svatým. Ale o to teď tady nejde. Nám jde o to, co je v základu tohoto vztahu. Je to láska. Když to slyšíme, tak si řekneme: „Aha. To znám, to už jsem slyšel. Můžu to slyšet.“ A je to pravda, že jsme to slyšeli můžu. Ale my to potřebujeme slyšet znovu a znovu. Proč? Protože my jsme v pokušení do našich mezilidských vztahů dát jiný základ. My tam dáváme vztahy takové obchodní. Když jdu do obchodu, řeknu co chci, jaké zboží chci, oni mi řeknou, kolik to stojí, já to zaplatím, a naše vztahy jsou vyrovnané. Jak se říká, fifty fifty, nic si nedlužíme. Ale to nemohou být vztahy v našem životě. I když někteří lidé si myslí, že ano, a zkoušejí to. Jak by to vypadalo, kdyby v rodině si vedli seznam, co kdo pro koho udělal, kolik kdo komu dluží, a to by nešlo. Bratři a sestry, zkusme si představit, že by Bůh měl seznam, kolik toho udělal pro nás, pro

každého z nás, pro mě. To by byl hodně dlouhý seznam. A teď si zkusme představit, že by Bůh vedl ještě jeden seznam: kolik mu toho já dlužím. Ten by byl ještě delší. Ale buďme klidní. Bůh žádný takový dlužnický seznam nemá, protože jeho vztah k nám není vztah obchodníka, ale je to vztah Otce. Otce, který má rád svoje děti. A on si moc a moc přeje, abychom my svůj život založili na těchto vztazích.

Bratři a sestry, žijeme v době a v situaci, kdy se často planě a zbytečně kritizuje, kdy často člověk aniž by přemýšlel, tak když hodnotí druhého člověka nebo jeho práci, okamžitě řekne: „To je špatně. To udělal špatně, to mělo být tak a tak.“ Přejde třetí a řekne o tom druhém zase: „To je špatně.“ Bratři a sestry, takhle shazujeme jeden druhého. Nevím jestli to zazní v přímluvách, ale dneska je tam jedna taková přímluva: abychom nesnižovali důstojnost, kterou jsme dostali od Boha. Abychom neshazovali jeden druhého. Abychom nepostavili jako základ svého života to, že já jsem někdo a ti ostatní jsou nic. I to někteří zkoušejí. Ale to nejde. To vede ke krachu. Náš Bůh postavil jako základ svého bytí něco úplně jiného. My jako křesťané ho máme napodobovat. Nejde o to, abychom se snažili nějak to tajemství Boží Trojice uchopit rozumem, to nedokážeme. Ale jde o to, abychom pochopili těchto několik základních momentů. Náš Bůh žije ve vztahu, žije ve společenství, není sám. Dává víc, než my čekáme. A jeho základem společenství, vztahu je to, že má rád. Zkusme to udělat podobně, připomínejme si tyto tři věci, i když to bude těžké, i když se nám nebude chtít do těch vztahů jít, ale uvědomme si, že na to nejsme sami, že když to Bůh po nás chce, že on nám dá určitě sílu a pomoc, abychom to zvládli. Bratři a sestry, nechtějme být samotáři, nechtějme být uzavřeni ve své slupce a nemysleme si, že si stačíme sami. Byl by to obrovský omyl. Naopak, říkejme: „Bože, i já chci žít ve vztazích, v takových vztazích, v jakých žiješ Ty.“

Ježíš na nás čeká v Eucharistii

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.6.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ex 24,3–8; 2. čtení Žid 9,11–15; evangelium Mk 14,18–20

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní slavnost nás vrací zpět do velikonočního Třídění. Vlastně do Zeleného čtvrtku. Na Zelený čtvrtek si toho připomínáme hodně. Připomínáme si ustanovení svátosti kněžství, ustanovení mše svaté, potom si připomínáme Ježíšovu modlitbu v Getsemanech, jeho zajetí, výslech u velekněze. Je toho hodně. A právě, aby se nic z toho neztratilo, tak proto Církev z toho vytáhla ještě jednou okamžik ustanovení Eucharistie, mše svaté, a slavíme ho znovu. Znovu, je to úplně vlastně poslední taková slavnost. Na dlouhou dobu, se dá říct, až další taková velká slavnost je svátek Krista Krále na konci církevního roku, mezi tím bude dost dlouhé období, kdy nebude žádná taková velká slavnost, která by se přímo týkala Pána Ježíše.

My si dnes připomínáme to, jak jsem říkal už na začátku mše svaté, že Ježíš chtěl a chce zůstat mezi námi. Můžeme se ptát proč. Proč chtěl zůstat mezi námi? Odpověď je v podstatě prostá. Protože nás má rád. Ale zase: nám to zní jako fráze, protože se to říká hodně často. Ale dochází nám to, jaké to je, když někdo má někoho rád? Tak hledá jeho přítomnost. Vzpomeňme si, jaké to je, když je člověk zamilovaný. Hledá, kde bude ten druhý, kam by za ním mohl přijít. Abychom se viděli, abychom byli spolu. A takhle do nás je zamilovaný Bůh, Ježíš. On nás hledá a přichází nám naproti. My si to často ani neuvědomujeme, my sem přicházíme do kostela, a on už tu vlastně čeká. My si často říkáme: „Mám to daleko.“ Je to spojené s obtížemi, s překážkami, často se mi nechce. A zapomínáme na to, že ani pro Ježíše to nebylo jednoduché, že on ušel taky svou část cesty, která byla spojená také s překážkami, s dost velkými překážkami. A my si dnes připomínáme, že Bůh vymyslel takový způsob, aby mohl být naráz na celém světě. Když byl Ježíš tady jako člověk na světě, tak byl na jednom místě. A všichni, kdo s ním chtěli mluvit, museli přijít na to jedno místo. Ale teď je to tak, že on přichází ke všem lidem, kteří chtějí přijít za ním. Jinými slovy, my si dnes připomínáme takové setkání, setkání mezi člověkem a Bohem. Vždycky když jdeme na mši svatou, když jdeme do kostela, tak bychom si to měli uvědomit. Já sice jdu, ale Ježíš taky šel a ušel svůj díl cesty. A vlastně už je tady přede mnou. Boží Tělo nabývalo na významu, tak jak třeba někteří lidé, hlavně reformátoři, potom řekli, že nevěří v přítomnost Pána Ježíše v proměněném chlebu, tak vlastně tento svátek se slavil čím dál s takovou větší slavnostností, okázalostí. Ale vždycky, vždycky podstatou té oslavy byl průvod. U nás dostal takovou zvláštní podobu, že se chodilo ke čtyřem oltářům. To bylo jenom u nás, to nebylo nikde jinde na světě. Všude jinde na světě se chodí z jednoho kostela do druhého kostela nebo do nějaké kaple. A vždycky je tam ten průvod. Průvod právě naznačuje to, že si uvědomujeme, že náš život je jakási cesta. Cesta, která má začátek, ale hlavně má cíl. A my chceme dojít k tomuto cíli.

Eucharistie je někdo, kdo nás provází na této naší životní cestě. Eucharistie, to je pokrm, který je nám daný na cestu. Jako naše tělo musí jíst, pít, odpočívat, prostě potřebuje spoustu věcí, aby mohlo žít, tak i naše duše potřebuje péči, aby mohla žít. Eucharistie, to není něco za odměnu, jak by se řeklo: „Děti byly hodné celý týden, tak za odměnu v neděli bude zmrzlina po obědě.“ To není Eucharistie. Eucharistie, to je nutnost. Když bychom totiž o tom uvažovali takhle, tak my si to nemůžeme zasloužit, my si to nezasloužíme. Ale o tom to není. To je dar a dar se přijímá. A jako nikdo z nás nepřemýšlí o tom, jestli teda budu jíst nebo nebudu jíst, víme,

že to potřebujeme, že bez toho nebudeme živi, tak úplně stejně je to s Eucharistií. Jestli chci, aby moje duše žila, musím přijímat, musím chodit ke stolu Páně. Samozřejmě musím před tím splnit všechny ty podmínky, které jsou na mě kladeny. Mám teď na mysli svátost smíření a další věci, další život upravit. Bratři a sestry, Ježíš vymyslel způsob, jak být mezi námi, jak nám být co nejbliž. Protože je do nás zamilovaný, tak nás hledá, nadbíhá nám, chce být s námi. Ten dnešní svátek je o tom, abychom my se zamysleli nad sebou, jestli chceme být my s ním, jestli se mu třeba neschováváme, jestli před ním neutikáme, jestli opětuje jeho náklonnost, jeho lásku.

Otevřené oči a srdce na pravém místě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

5.7.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 61,1–3; 2. čtení 2 Kor 4,1–2.5–7; evangelium Lk 10,1–9

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní den se kazatelé soustředí na dvě témata: buď se káže tak nějak oslavně o Cyrilu a Metodějovi anebo se v tyto dny tak nějak s kazatelen pláče nad tím, že máme málo kněží. Já bych se pokusil oběma těm tématům vyhnout, ale přesto bych chtěl mluvit o Cyrilu a Metodějovi a o tom vlastně, co spojuje jejich a naši dobu.

Víte, nesmíme si tu jejich dobu nějak idealizovat. Pokud si vzpomenete na na dějepis, tak období Velké Moravy v minulých padesáti letech bylo tak nějak oslavováno jako první společný stát Čechů a Slováků. Z takových těch různých malůvek v knihách dějepisu čišela taková idylka na těch hradištích, jak oni tam pracují a takhle, ale ta doba byla úplně jiná. Ta doba byla dost divoká, dost neuspořádaná a náš národ neměl v té době vůbec dobrou pověst. Slované byli považováni za národ takový nevypočitatelný, bojovný, krutý. A pak tam byl ještě jeden takový handicap z hlediska celé tehdejší Evropy - byli jsme považováni za pohany. Takové poloviční pohany. Víte, nám se říkalo taky dřív, že sem přicházeli misionáři z Německa a že jim lidé nerozuměli. To není tak úplně pravda. Sem přicházeli misionáři z Německa, ale i z jiných zemí, ale samozřejmě misionář se musí naučit jazyk těch, kterým jde kázat evangelium. Je jasné, že to mělo nějaké třeba své problémy, ale oni mluvili staroslověnsky. Dokonce sem přišli misionáři až z dnešní Anglie, z Irska - to byla tzv. iroskotská mise. Oni opravdu z Irska a Skotska prošli celou Evropou (ti kněží) a došli až na východ, vlastně až na Slovensko, do dnešního Polska. A i tito lidé uměli slovanské jazyky. Ta mise byla velice úspěšná. Ale to, o co tady šlo v té době, o které mluvíme, bylo to, že se tady mělo zřídit biskupství. Protože když má nějaká ta místní církev žít, potřebuje biskupa. Kolem toho biskupa se to všechno točí. Jenže právě tady byly takové mocenské zájmy, a sice z Německa, z Bavorska, kdy si to chtěli rozdělit bavorské diecéze tady to území mezi sebe. No a tehdejší velkomoravský kníže Rostislav věděl, že pokud by se to stalo, tak by vlastně byl tak nějak přímo vázaný právě na to Německo a Bavorsko a to on nechtěl. A proto žádal do Říma, aby mu papež poslal biskupa. Jenže papež se bál. Byla v tom politika, byly v tom mocenské zájmy a on se bál těch německých knížat a králů. A proto to zdvořile - ale odmítl. No a tak když neuspěli na západě, tak oni se obrátili na východ. A poslali poselstvo do tehdejšího Cařihradu k východořímskému císaři Michalovi. No a ten vyhověl tak napůl. Oni vyloženě žádali o biskupa a on s nimi poslal dva bratry, Cyrila a Metoděje. My víme, že při příchodu na Moravu Konstantin Cyril byl vysvěcen na jáhna. Jestli měl Metoděj při příchodu na Moravu nějaké svěcení, to vůbec nevíme. Takže když oni se vraceli, tak bychom mohli říct - to nebyl vůbec důvod k jáсотu. Oni měli dovést biskupa a dovedli jáhna. Takže to vůbec nevypadalo, že to bude nějak fungovat nebo že to bude dobré. Ale přesto ten císař Michal jim dal skutečně asi to nejlepší, co měl.

Cyryl Konstantin, to byl člověk, který velmi předčil svou dobu. Víte, on přeložil nejen Písmo sv. (o tom se mluví nejvíce), ale on přeložil i třeba celý Zákoník. On přeložil dalších asi 8 knih, které byly takové základní pro nějaké fungování státu a církve. A doslova, můžeme říct, to vydupal z ničeho. Oni dva měli už své velké zkušenosti s tím, jak to ve světě chodí. De facto oni měli šanci udělat velkou kariéru právě v té východořímské říši, měli šanci to tam někam dotáhnout. Jenže tam to bylo stejné nebo můžeme říci ještě horší než dnes. Velká korupce, velké

politikaření a dokonce to šlo i tak daleko, že ti, kteří byli nepohodlní, tak byli zavražděni. A oni, když to viděli, tak z té politiky odešli a vstoupili do kláštera na hoře Athos. A císař je odsud doslova vytáhnul a napřed je poslal k Chazarům na Krym a potom je poslal tady na Velkou Moravu. Je potřeba si uvědomit, že oni velice dobře věděli, do čeho jdou. A věděli, že to nebude jednoduché. Byli Řekové. Vzdělaní lidé. Oni odcházeli z civilizace k barbarům. To byl pokles životní úrovně. Veliký. Pokles v tom, s kým se budou stýkat. Do té doby oni byli obklopeni vzdělanými lidmi. Teď se dostali někam, kde byli vlastně sami, bez přátel, bez pomoci. Oni nevěděli, jak je přijmou. Ti Slované chtěli biskupa, oni nestáli o nějakého jáhna. Oni si museli vybudovat postavení. Věděli, že už se nikdy nevrátí domů. A přesto tam šli. Šli tam proto, že znali dnešní evangelium: „Pán ustanovil ještě jiných dvaasedmdesát učedníků a ty poslal po dvou před sebou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít.“

Bratři a sestry, takhle se šíří evangelium. To je to, co nám připomíná ten dnešní svátek. Málokdo má přímé zjevení Boha. Aby se mu zjevil Bůh a ten člověk poznal - ano je tady Bůh a já v něho mám věřit. 99 a půl procent lidí uvěří, protože se setkají s věřícím člověkem. Anebo zase naopak velká část lidí, kteří nějak nemohou uvěřit, říkají: „Já jsem se setkal s někým, kdo o sobě říkal, že je věřící“. Pán nás posílá před sebou do všech měst a míst, kam chce sám přijít. Pán nás posílá před sebou ke všem lidem, ke kterým chce sám potom přijít. My máme být těmi, kteří připraví půdu. Těmi, kteří jdou před ním. Každý z nás má být Janem Křtitelem nebo Cyrilem a Metodějem. To je jedno, jak to řekneme. Někdo překládá knihy, někdo káže, někdo poctivě chodí do práce a dobře vychovává své děti. A to je ono. Znovu vám dnes tady řeknu příklad, který jsem už říkal, ale nenapadá mě žádný vhodnější.

Když byl v 95. roce papež v Olomouci, tak víte nebo si vzpomínáte, jaké to tam bylo. Pršelo, letiště mělo být posekané, ta louka, a nějak to nebylo - bláto, vysoká tráva, mokro, bylo škaredě. A do tohodle se dostal jeden voják. Byl v Olomouci na vojně a oni jim řekli: „Kdo chcete, můžete jít na papeže, máte volno. A kdo nechcete jít, budete v kasárnách.“ Tak si řekl: „Co já tady budu sedět, dostanu se ven.“ Dostal vstupenku do nějakého sektoru někde vzadu, no ale šel tam. Zmoknul, měl hlad, protože on svačinu v kasárnách nedostal s sebou, ale kolem něho byli lidé, shodou okolností z Moravy, a ti když ho viděli, jak je mokrý, tak mu dali nějakou pláštěnku, vytáhli svačinu, dali buchty, nalili čaj z termosky, rozdělili se s ním o to, co měli. Půjčili mu židličku, aby si aspoň na chvíli mohl sednout a nemusel celou dobu stát. A v něm to začalo pomaličku, jak se říká, „pracovat“. Začalo mu to vrtat hlavou a říkal si, co to je za lidi. A když skončil na té vojně, přišel domů, byl z Brna, tak zazvonil u sv. Tomáše na faře a říká: „Já bych chtěl být pokřtěný“. A když se ho pan farář ptal proč, řekl mu tohle: „Protože jsem tam potkal takové lidi“.

Bratři a sestry, je to skutečně o tom, jestli někomu podáme sklenici vody nebo ne. Jestli mu podáme ruku nebo ne. Jestli se usmějeme nebo ne. Tady to začíná. Prosme Pána Boha, abychom měli otevřené oči a srdce na svém místě. Prosme, aby sv. Cyril a Metoděj se za nás přimlouvali, abychom takto dokázali evangelizovat náš národ, aby se opět stal křesťanským. Kéž se nám to s Boží pomocí a s přimluvou sv. Cyrila a Metoděje podaří.

Nechme se překvapit dobrem, láskou a obětavostí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

6.7.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

14. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ez 2,2–5; 2. čtení 2 Kor 12,7–10; evangelium Mk 6,1–6

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, všechna tři čtení dnešní neděle k nám mluví o lidech, kteří se nacházejí v nějaké těžké nebo složité situaci. Ve druhém čtení apoštol Pavel mluví o tom, že má nějaký problém. Nevíme přesně, co to bylo. Nejspíš to byla nějaká nemoc. Ale něco takového hodně nepříjemného, co bylo i navenek vidět. Co, jak bychom řekli, člověka trošku i ponižuje, že se za to stydí. Jistě by to byl i pro nás námět na zamyšlenou, jak my snášíme svoje nemoci, jak my snášíme svoje slabosti a vůbec všechno to, co je na nás vidět, když se ukazuje, že nejsme třeba tak dobří, jak bychom si přáli. Apoštol Pavel to vzal za ten správný konec. Uvědomil si, že mu stačí Boží milost, Boží dar, Boží síla.

Ale já bych chtěl mluvit o dnešním 1. čtení a o evangeliu. V 1. čtení prorok Ezechiel je poslán, aby prorokoval v Jeruzalémě a v jeho okolí. Bylo to někdy kolem roku 590, tedy po první deportaci. Při té první deportaci Babyloňané odvedli s sebou krále, královský dvůr, všechny bohaté lidi, všechny lidi, kteří měli nějaký vliv, ale řekli bychom také všechny lidi šikovné – všechny řemeslníky. Udělali to proto, aby ten národ co nejvíc ponížili. A v této těžké a svízelné situaci, Ezechiel je poslán, aby řekl: „Jestli se nepolepšíte, tak to bude ještě horší.“ Jemu je jasné, že když tohle řekne, že ho nebudou vítat, že mu nebudou mávat. Naopak, že ho čeká těžká zkouška, těžký okamžik, že nebude přijat. A on aby ukázal, že to, co říká, se týká i jeho, tak vlastně používá titul Syn člověka. To je ten titul, který tak rád používal Pán Ježíš pro sebe. Protože ten titul Syn člověka znamená, že ten kdo ho říká, kdo ho používá, se dělá solidárním, připočítává se k těm, ke kterým mluví. Jinými slovy, Ezechiel neříká: „Já jsem něco víc, já jsem slyšel hlas z nebe, mě se to netýká, vy se musíte polepšit!“ Ne, říká: „Já patřím k vám, já jsem s vámi. To slovo, které já říkám platí i pro mě, a já se jím musím také řídit.“ A to stejné říká Ježíš, když používá pro sebe tento titul Syn člověka. Stává se solidárním. Staví se s námi do jedné řady. A to stejné chtěl Ježíš ukázat v Nazaretě. Přichází tam, kde vyrůstal. Mnoho lidí, mnoho jeho současníků si myslelo, že se tam dokonce narodil. Proto mu říkali Nazaretský. Málokdo věděl, že se narodil v Betlémě. Ježíš tam nepřichází jenom na obyčejnou návštěvu. Přicházejí s ním jeho učedníci. On tam tedy přichází jako učitel, jako rabbí. A chce těm, kteří ho znali jako malého chlapce, i jim chce zvěstovat Boží království. A co oni na to? Oni slyší jeho slovo a diví se. A tím to končí. Oni už neudělají další krok, oni se zastavili u tohoto údivu. To bylo málo, to bylo žalostně málo! Jejich slova vyjadřují dokonce jakousi ironii: „Takové zázraky, vždyť je to ten tesař, kde se to u něho vzalo?!“

Takovou poznámku na okraj: tady tenhle odstaveček těch ironických poznámek ukazuje to, že Markovo evangelium je skutečně inspirováno Duchem svatým, protože v době, kdy ten spis vznikal, naopak Ježíšovi příbuzní byli ve velké vážnosti a kdyby to bylo psáno jenom člověkem, tak takový člověk by si nedovolil se jich dotknout, něco jim vyčíst, nebo vůbec ironickou poznámku. Ale tady z toho právě vidíme to, že je to vedeno Duchem svatým. Že tam není nic falšované, ale že je tam skutečně to vyličené tak, jak to bylo a tak jak se to stalo, a tak, jak my to vlastně musíme také brát, že ti Ježíšovi příbuzní byli určitý čas v opovržení, že i oni trpěli s Ježíšem. Takže Nazareťané se diví a tím to končí. Pro ně má Ježíš totiž moc známou tvář. „Vždyť je ten kluk, který tady běhal. On chodil s Marií ke studni pro vodu.“ Mimochodem ta

studna je tam do dneška - je jediná v Nazaretě, v tom starém Nazaretě, takže tam Ježíš skutečně chodil. „On se tady vyučil, on nám dělal střechy, on nám opravoval naše domy. Dělal to poctivě, na jeho práci bylo spolehnoutí. No dobře, ale teď se plete někam, kam mu to vůbec nepřísluší.“ Takhle nějak ho posuzovali. Byl pro ně příliš známý. A Marek poznamenává, že nikdo není prorokem ve svém domově, ve své vlasti.

Bratři a sestry, a tady se dostáváme k momentu, který je důležitý i pro nás. Jak to vypadá s mým vztahem k těm mým nejbližším? Jak to vypadá s mým vztahem k těm, které znám, jak my říkáme, jako své boty? Často je to tak, že třeba nějaký muž je vážený ve své práci, ve svém zaměstnání, ale doma ho mají za moulu. Doma si ho nikdo neváží. A nebo i jinak. Děti už jsou dospělé, velké, už by se třeba chtěly i oženit nebo vdávat, ale doma je to pořád „ten můj chlapeček, ta moje holčička“, kteří přece ještě nemají rozum. Teď na to běží v televizi taková reklama. Někáká maminka nebo babička chce dát někomu peníze, a říká: „Vždyť ještě mu nebylo ani pětatřicet!“

Bratři a sestry, jak je to s mým vztahem k těm, kteří jsou kolem mě, které dobře znám? Jsem ochoten si přiznat, že i oni mě mohou něčím překvapit? Samozřejmě myslíme něčím dobrým, něčím pěkným, něčím krásným. Anebo jim říkám: „Ty už mě nemůžeš překvapit ničím!“ Nebo: „Od tebe se můžu dočkat úplně všeho!“ Povzbuzujeme je v dobrém anebo je srážíme, podceňujeme a zašlapáváme do země? Pro Nazaretany byl Ježíš tesař. A tím to skončilo. Nebyli ochotni jít dál, nebyli ochotni se namáhat a přemýšlet. Nebyli ochotni si vzpomenout, že král David byl původně pastýřem. Nebyli ochotni si vzpomenout na to, že třeba prorok Ámos byl pěstitelem smokvoní. A tak bychom mohli pokračovat, že mnoho lidí, mnoho velkých postav ze Starého Zákona, bylo na začátku něčím obyčejným a Bůh si je vybral.

Bratři a sestry, zrovna tak Bůh počítá s každým z nás. Ale stejně tak počítá i s těmi našimi nejbližšími. S těmi, o kterých bychom to nikdy neřekli, tam kde bychom to nikdy nečekali. I s nimi má Bůh své plány. A oni by nás mohli překvapit svou dobrotou, laskavostí, srdečností, třeba i vytrvalostí a já nevím ještě čím. Ale jde o to, abychom se nechali překvapit, abychom to přijali. Abychom je nezaškatulkovali a neřekli si: „Vždyť to je ten tesař.“ Bratři a sestry, Ježíš tam přišel, aby jim zvěstoval Boží království. Oni to nevěřili a on odtud odešel a byl smutný. Divil se jejich nevěře. Ti, kteří si mysleli, že Ježíše znají, tak se ukázalo, že ho vůbec neznají. A ti, kteří si mysleli, že ho neznají, tak ho poznali a přijali víru. Nebojme se i my změnit svoje názory na druhé lidi. Nebojme se je poznávat do hloubky. Nemysleme si, že už všechno víme a že je nám všechno jasné. Nechme se překvapit dobrem, láskou a obětavostí našich bratří a sester!

O sklenících

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.7.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

15. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Am 7,12–15; 2. čtení Ef 1,3–14; evangelium Mk 6,7–13

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, to rozeslání apoštolů, o kterém jsme slyšeli teď v Markově evangeliu, bylo první. On je Pán Ježíš potom poslal ještě jednou. Známe ještě další rozeslání třeba sedmdesáti nebo dvaasedmdesáti učedníků, o tom mluví třeba evangelista Lukáš a my to čteme o slavnosti sv. Cyrila a Metoděje. V týdnu, teď kdo jste chodil na mše svaté, tak jsme četli vlastně o tom stejném rozeslání, ale tak jak je zaznamenal zase evangelista sv. Matouš. Tady u toho rozeslání jde hlavně o to, že apoštolové si mají tak nějak v praxi ověřit, že je pravdivé to, co je Ježíš učí. Každé učení je samozřejmě věc teorie. A potom musí nastoupit praxe, která ukáže, jestli to učení je pravdivé, jestli to má své opodstatnění, jestli to funguje. Ale zase zůstaňme u toho, co ti apoštolové mají dělat. Oni jsou poslání k tomu, aby hlásali evangelium a uzdravovali. V žádném případě nejsou poslání k tomu, aby někomu vyhrožovali, napomínali. Nejsou poslání k tomu, aby kárali nebo trestali.

Bratři a sestry, v každé době je dost lidí, kteří jsou takovými šťouraly, kteří zdvívají prst, těm druhým hrozí a říkají: „Vy, vy, vy. Vy to schytáte.“ Tohle není ono. Tohle není to, co by si Ježíš přál, to sám nikdy nedělal a ani k tomu nevyzývá své učedníky. Oni jsou poslání k tomu, aby uzdravovali, ne aby tu společnost ještě víc rozeštvávali a naleptávali, ale naopak, aby ji stmelovali, a mají dělat to, co pomáhá tomu, aby se naopak ty trhliny mezi lidmi zacelovaly. Oni byli poslání k tomu, aby uzdravovali tělesné nemoci i duševní nemoci. Mluví se tam o posedlosti, což je jev dnes velice řídký a ani tenkrát zas těch lidí nebylo tolik. A potom se tam ale mluví ještě o tom, že vyháněli mnoho zlých duchů. A tady se má na mysli ještě něco trochu jiného. A sice: každý z nás je v takovém nebezpečí, že si kolem sebe vytvoří skleník, svůj obal, a skrze tento svůj obal se potom díváme na to, co je kolem nás. A často máme pocit, že všichni ti kolem nás jsou nějak divní, ale jenom já jsem v pořádku. A to je samozřejmě špatně. Apoštolové jsou poslání k tomu, aby bořili tyhle falešné skleníky, aby bořili tyhle přehrady, tyhle stěny, které zkreslují. Naopak: aby lidem pomáhali, abychom se všichni viděli v pravdivém světle. Vždycky, když se tady mluví o těch sklenících nebo o tom, že si člověk myslí, že já jsem v pořádku a všichni ostatní jsou na tom nějak zle, tak si vzpomenu na jednu anekdotu. Vypráví o tom, jak jede řidič po dálnici v autě, poslouchá při tom rádio a v tom rádiu se ozve naráz takové hlášení: „Pozor! Pozor! Na té a na té dálnici jede jedno auto v protisměru.“ A on jak jede, tak poslouchá a říká si: „Kdyby jenom jedno. Všichni jedou v protisměru!“ Chápete, je to on, který jede špatně, ale skálopevně přesvědčený o tom, že on je v pořádku a ti všichni ostatní jsou na tom špatně.

Bratři a sestry, apoštolové byli poslání k tomuto, aby pomáhali těm, kteří byli kolem nich, aby se viděli správně, správnou optikou. My jako křesťané máme dělat to stejné. Jeden druhému máme prokazovat tuto službu, pomáhat, abychom si nemysleli, že je tady všechno v pořádku, že já jsem v pořádku, a ti okolo jsou na tom zle. Ale máme to dělat tak, abychom jeden druhému neubližovali, abychom svoje vztahy nebořili, ale spíš spojovali. K tomu je potřeba skutečně velkého taktu a je k tomu potřeba velmi citlivého přístupu. Prosme za to, abychom to dokázali, abychom i my byli takovými apoštolů pro dnešní svět, apoštolů, kteří budou dnešnímu světu ukazovat kudy dál, kteří nebudou jenom ten dnešní svět kritizovat, kteří nebudou jenom takovými chorobnými šťouraly, kterým se pořád něco nelíbí, ale buďme lidmi, kteří mají vizi.

Vždyť my víme a známe lék pro dnešní svět. Je to evangelium. Je to Ježíš. Nabídněme ho. Ale nabídněme ho takovým způsobem, aby dnešní svět a dnešní člověk byl schopen ho přijmout.

Odpočinek

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.7.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

16. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Jer 23,1–6; 2. čtení Ef 2,13–18; evangelium Mk 6,30–34

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní evangelium zapadá do řady, která nám líčí to, jak Ježíš se stará. Stará o ty, kteří jsou kolem něho. Pokud si vzpomínáte, tak jsem tady hodně v době velikonoční zdůrazňoval ten úryvek, kdy Ježíš připravil apoštolům na břehu Genezaretského jezera snídani. A to udělal po svém zmrtvýchvstání. Ale stejně tak jednal za svého života, kdy žil tady mezi námi těch třiatřicet let. Vlastně k němu mohl přijít každý. Když apoštolové chtěli někoho odehnat, on říká: „Nebraňte, nechte je přijít.“ Tenkrát šlo o malé děti. Když šlo o nemocné, o ty, kteří žádali radu, všichni mohli přijít. Ježíš poslal apoštoly po dvou, dal jim úkol a řekl jim, že mají hlásat evangelium. Oni si tak poprvé vyzkoušeli to, co před tím znali pouze teoreticky. Prošli to území, které měli projít, a vrátili se. Dařilo se jim. A byli z toho nadšeni. A protože to dělali opravdově, byli do toho zapálení, tak z toho byli unaveni. Mohlo by se říct: „Vždyť to je maličkost. To mohl Ježíš přejít mlčky.“ Ale nepřešel. „Pojďte si odpočinout. Pojďte někam, kde budeme sami.“

Bratři a sestry, odpočinout si, to potřebuje každý z nás. Každý z nás potřebuje někdy vypnout, vysadit, nebo jak se lidově říká, dobít baterky. Nikdo z nás nemá neomezené možnosti. Naopak, síly každého z nás jsou omezeny a pokud bychom nedoplňovali energii, síly, tak bychom se brzo dostali na dno. A potom? Potom se člověk zhroutí. A první, jak se to začne projevovat je to, že je nervózní. Hrozně nervózní, vystresovaný, štěká, a já nevím, co ještě. Všichni to známe. Proto je tady doba odpočinku, doba dovolených, doba prázdnin. My jako křesťané bychom tuto dobu měli prožít ještě pod jedním takovým zorným úhlem. Nejde jenom o to, abychom o své dovolené dali odpočinout svému tělu, ale aby si odpočala také naše duše. Aby naše duše nabrala novou sílu, novou energii. A kde ta energie je? No u Boha. A proto my musíme k němu přijít a tak nějak si vlastně o to říct. A co to je? To je modlitba. Bratři a sestry, můžete mi namítnout: „Vždyť já se modlím. Každý den.“ Nic proti. Ale o dovolené bychom si měli najít čas, aby ta naše modlitba aspoň někdy byla hlubší. O to tady jde. Ona bude zákonitě i trochu delší. Ale cílem je, aby byla hlubší a aby byla víc osobní. My totiž dost často odříkáme svoje naučené modlitby. Ale o dovolené, kdy máme víc času, máme možnost se modlit víc osobně. První věc, kterou bychom si k tomu měli zajistit, je místo, klidné místo. Aby mě nikdo nerušil. Aspoň čtvrt hodiny. Buď se někde zavřít doma anebo jít ven, do přírody. Když takhle budu mít to klidné místo, tak se potom pohodlně posadím – když budu doma, tak se podívám třeba na obraz nebo na kříž, když budu venku, tak budu pozorovat přírodu. A nechám myšlenky plynout. První, co se objeví, to budou naše starosti, to, co nás zneklidňuje, čeho se bojíme, před čím máme obavy. A tohle všechno je potřeba svěřit Bohu. Teď budu říkat takové příklady. Třeba: „Pane Bože, mám jít na operaci, bojím se toho. Odevzdávám ti to, buď se mnou. Pane Bože, mám strach o děti, o vnoučata, aby udělali školu, aby našli místo. I to ti Pane svěřuji, prosím Tě, ujmí se toho, nenech mě v tom.“ Takhle všechno to, co se objeví v mysli, to co mi vyvstane v mysli, je potřeba svěřit Bohu. Ono to bude trvat nějakých pět osm minut než to takhle všechno projde hlavou. Ale potom, potom se tam rozhostí klid. Úplné ticho. A potom já budu schopen poděkovat. Budu schopen poděkovat za všechno to dobré, co jsem dostal. A bratři a sestry, dostáváme toho mnoho. A daří se nám dobře. A potom k těm svým poděkováním mohu

připojit i své prosby. Náš problém během roku spočívá v tom, že po nějakých těch pěti osmi minutách my už jsme na cestě někam. Kdy je naše hlava čistá a kdy bychom byli schopni skutečně naslouchat Bohu, tak my už někam jdeme, volají nás naše povinnosti. Ale teď o dovolené dopřejme si ten luxus a pomodleme se.

Na závěr bych chtěl říct: je ta dovolená nutná? Ano, je. Je to bezpodmínečně nutné, aby člověk vysadil, vypnul. Často někdo říká: „Ale když já to neudělám, tak to neudělá nikdo jiný.“ Na to bych řekl: „Víte, hřbitovy jsou plné nepostradatelných lidí. Oni tu nejsou a co? Lidstvo se zastavilo? Ne, běží to dál.“ I takové ty stesky, kdy maminka říká: „No, co já doma neudělám, neudělá nikdo. Ani ten čaj by si neohřáli.“ A když maminka musí odjet, čaj si ohřejí, i košili vyžehlí. A funguje to. V zaměstnání? Každý člověk je zastupitelný, i to zaměstnání bude fungovat. Ale abych nemluvil jenom o této sféře, tohle se týká úplně všech: znal jsem jednu řádovou sestru, která se starala o dům, kde už byly staré sestry. A ona říká: „Já nemůžu odjet na dovolenou, kdo by se tady o ně staral, kdo by jim zapínal vodu, aby se ohřála na koupání?“ A my jsme říkali: „Ale můžeš, on by to někdo zapnul.“ Sestru přeložili a nekoupou se ve studené vodě, vždycky se najde někdo, kdo to zapne. A pokud uslyšíte třeba nějakého kněze, který řekne: „A já už jsem deset let nebyl na dovolené,“ tak mu honem řekněte: „Pane faráři, jed'te. Jed'te na tu dovolenou, abyste pak svoje farníky měl ještě radši.“ Každý z nás to, bratři a sestry, potřebuje. Potřebuje to, abychom nebyli na sebe jako psi, abychom na sebe neštěkali, abychom nebyli nervózní. Abychom načerpali sílu pro svou duši. Když se totiž člověk z takové dovolené vrátí, tak z něho ten klid úplně sálá a všichni ostatní k němu mohou přijít a z toho jeho klidu si načerpat. Kéž se nám to i letos podaří.

Jakubova volba

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
27.7.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie
Svátek sv. Jakuba, 17. neděle v mezidobí
(přepis zvukového záznamu)*

Bratři a sestry, už se asi nikdy nepodaří zjistit všechny důvody, které vedly naše předky k tomu, že za ochránce tohoto kostela a této farnosti zvolili právě sv. apoštola Jakuba. Vždycky je to tak nějak, že ten svátec, kterého si lidé vyberou, je jim nějak blízký, mají k němu nějaký vztah. Asi víte, že v současné době velice populární je sv. Anežka, sv. Zdislava. Hodně populární v našich zemích jsou také sv. Cyril a Metoděj, ale i jiní světcí. Jméno Jakub, jak všichni víme, je velice staré. Vlastně se takhle poprvé jmenoval Izákův syn, který se narodil jako druhorozený a držel se svého dvojčete, prvorozeného Ezaua, za patu. A Jákob znamená ten, který drží patu. Mezi Židy je to jméno dodnes velice populární, odpovídá tomu vlastně i to, že mezi apoštoly byli dva Jakobové: Jakub, syn Zebedeův a Jakub, syn Alfeův. A právě Jan a Jakub, synové Zebedeovy, patří k těm, kteří spolu s apoštolem Petrem jsou u všeho toho důležitého. Když Ježíš jde na horu Tábor, kde má být proměněn, vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana. Vzal je taky s sebou do domu představeného synagogy Jaira, když šel vzkřísit z mrtvých jeho dceru. Ale vzal je taky s sebou v Getsemanské zahradě, když na něho padla smrtelná úzkost. Jakub je tedy jeden z té trojice, kteří jsou Ježíšovi nejbližší. A já, to je taková moje domněnka, si myslím, že naši předkové právě tím chtěli vyjádřit toto: „Chceme být Bohu co nejbližší. Chceme být blízko Bohu tenkrát, když je nám dobře, ale chceme se k němu taky utíkat, když je nám zle.“

Dnešní evangelium mluví o tom, jak matka Jana a Jakuba, řekli bychom, se snaží lobovat, dnešními slovy. Snaží se získat nějakou výhodu, na kterou ti dva nemají vůbec žádné právo, a snaží se vlastně předběhnout ty ostatní. Je to nepříjemná kapitola z jejich života, rozhodně to není nijak lichotivé. My nevíme, jestli s tím ti dva souhlasili nebo jestli tam někde stáli a říkali: „Mami, nech toho, nedělej to.“ Pak se červenali, bledli apod. Ono to tak vypadá, že vůbec ti jejich rodiče je ze začátku za Ježíšem doslova postrkovali. Ale po Velikonocích se s nimi s oběma stala velká změna. Kdyby Jakub byl ten, kterého by bylo potřeba pořád postrkovat, tak by si ho asi Herodes vůbec nevšimnul, a nebyl by Jakub první z apoštolů, který by pro Ježíše prolil svou krev. Ale zastavme se na chvíli u dnešního evangelia. Chtějí výhodu, chtějí velkou výhodu. Řečeno dnešním jazykem, jejich maminka pro ně žádá, aby jeden z nich se stal ministerským předsedou a druhý ministrem zahraničí. To jsou ve vládě dva nejdůležitější posty. Dokonce je ochotna se kvůli tomu poklonit až k zemi. Ostatní, když to zjistili, tak se rozmrzeli. Naštvali se na ně. A Ježíš? Nenaštval se. Ale začíná zase vysvětlovat a říká: „Nevíte, co chcete. Nepochopili jste dobře, o co já se tady snažím. Protože se na to díváte očima tohoto světa. Tento svět shromažďuje funkce proto, aby člověk něco znamenal, aby ti ostatní před ním měli respekt, aby se mu klaněli, aby ho zdravili z uctivé vzdálenosti. Ale mezi křesťany to tak být nemá.“

Bratři a sestry, ten dnešní svátek, dnešní slavnost v našem kostele je nám připomínkou tady tohoto. Abychom do sebe nedostávali hodnocení a rozhodování tohoto světa, světa bez Boha, který chce za každou cenu vyniknout, který chce získat výhody, často nespravedlivé jenom proto, abych se mohl ukázat, aby bylo vidět, že jsem někdo, že něco znamenám. Ten, který něco znamenal, Boží Syn, se držel v povzdálí. A on říká: „Kralovat pro mě znamená vás všechny zachránit. Budu šťastný, když všichni pochopíte, že vás chci dovést domů k Otci. Budu šťastný, když všichni přijmete moje pozvání. Budu šťastný, když se k sobě budete chovat pěkně, podle Božího zákona.“

Bratři a sestry, slavme tedy ty naše hody s velkou radostí. Ale slavme je také s tím, že máme odpovědnost za sebe, za svoje rodiny, za společnost, za svoji farnost, za svoji obec. Máme být těmi, kteří nebudou shromažďovat funkce a tituly proto, abychom měli dlouhý seznam před jménem a za jménem, ale proto, abychom pomáhali tento svět víc přivádět k Bohu. Máme to vzít jako sv. Jakub. I s námi se má stát taková proměna. Před Velikonocemi chtěl vyniknout. Vyniknout v tom, aby byl první a ti druzí, aby se klaněli. Po Velikonocích už tam nic takového nebylo. Po Velikonocích je to on, který ukazuje na Ježíše, je to on, který stojí v pozadí a dává Ježíše dopředu. Bratři a sestry, nedávno jsem slyšel takovou větu, je z jedné pohádky, ale myslím, že ji zde mohu říct a že platí stoprocentně: „To, jací jsme, neurčují naše vlastnosti, ale naše volby.“ To, jací jsme, určují naše rozhodnutí. Buďme těmi, kteří se dokáží rozhodnout pro Krista. Bez výjimky, bez nějakého ale, bezvýhradně. Tak, jako to dokázal sv. Jakub.

Víru je třeba sytit

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

10.8.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

19. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení 1 Král 19,4–8; 2. čtení Ef 4,30–5,2; evangelium Jan 6,41–52

(přepis zvukového záznamu)

Sestry a bratři, už tradičně uprostřed prázdnin a dovolených a na druhé straně uprostřed těch žňových prací, kdy se staráme o zabezpečení toho chleba vezdejšího, nám Církev předkládá texty o eucharistii. V letošním roce v tom Janově podání. Patero nedělí – patero zamyšlení o eucharistii. Ježíš věnoval tomuto tématu velkou část svých promluv mezi učedníky a zamyšlení. Jedná se např. o ten zázrak, o kterém jsme slyšeli před čtrnácti dny, kdy Pán Ježíš nasýtil ten velký zástup lidí, kteří se k němu sešli, aby slyšeli jeho slovo, aby uzdravil jejich nemocné, a kteří se u něho zdrželi. Bylo jich možná deset patnáct tisíc včetně mužů, žen a dětí, a Pán Ježíš rozmnožil několik chlebů takovým způsobem, že se všichni dosyta najedli a ještě sesbírali pár košů zbytků. A to vyvolalo velikou senzaci. Učedníci za ním znovu jdou a Ježíš se jich hned, když přicházejí, ptá (minulou neděli jsme to slyšeli): „Přišli jste proto ne abyste slyšeli slovo Boží, ale protože jste se najedli dosyta těch chlebů.“ Vidí do jejich srdce, do jejich nitra. A tam je znatelný takový ten veliký rozpor mezi lidským myšlením a Božími plány. Ježíš přichází ne proto, aby uzdravoval, ne proto, aby křísil z mrtvých, ne proto, aby rozmnožil chléb, ale přichází proto, aby lidstvo uzdravil ze hříchu smrti, aby vrátil život zpátky jako Lazaru ne na těch dvacet padesát let třeba, ale aby dal život, který smrtí nekončí, aby nám získal svou smrtí na kříži a svým vzkříšením to, co tam na začátku lidé ztratili v ráji hříchem, aby lidstvu vrátil nesmrtelnost, život věčný. A přichází nám dát ne pokrm, kterým utíšíme ten náš pozemský hlad, ale přichází nám dát duchovní pokrm – nebeský chléb, kterým on sám se má stát. A na toto připravuje učedníky a ty, kteří k němu přicházejí, a taky nás učedníky po dvou tisíce let, a oni nechápali a nerozuměli, a stejně i my jsme těžkopádní a máme problém pochopit a sladit to naše myšlení a naše plány s tím Božím myšlením a s těmi Božími plány. Kristovy učedníci se ho ptají. Říkají: „Co máme dělat, abysme se Pánu Bohu líbili?“ A mají na mysli jenom ten pozemský život. Stejně tak kolikrát přicházíme i my a ruku na srdce, často kvůli tomu jdeme do kostela: „Co máme dělat, abysme se Pánu Bohu líbili?“ A za touto otázkou je skryté naše myšlení: „Co mám dělat, aby mě Pán Bůh nepotrestal? Co mám dělat, aby v mém životě nepřišly ztráty, aby v mém životě nepřišla nemoc, aby vydrželo moje manželství, abych si rozuměl se svojí manželkou, se svými dětmi? Co mám dělat, aby můj život tady na zemi byl zabezpečený, klidný, aby mně Pán Bůh požehnal?“ Myslíme jenom v té pozemské rovině. A Ježíš na tuto otázku odpovídá jinak, on říká: „Věřte. To je skutek Boží, abyste věřili v toho, koho on poslal.“ A v tom dnešním evangelním úryvku ještě radikálněji, kdy říká: „Jenom ten, kdo věří, má život věčný.“ Jasná odpověď. Nevyjmenovává někde všechny skutky, co máme dělat, abysme se Pánu Bohu líbili, ale říká nám jedno jediné: „Stačí, abyste věřili.“ Nevypočítává desatero. Na tomto místě dokonce ani neříká: „Miluj Pána Boha a bližního jako sám sebe.“ To bere jako automatické, ale říká ten klíč, který je k těm dobrým skutkům a který je k lásce – víra. Apoštol Pavel krásně v té Velepísni lásky opěvuje tu trojici Božských ctností: víru, naději, lásku. A zdůrazňuje, že nejdůležitější z nich je láska. Víra, naděje pomínou, jenom láska zůstane. Na Božím soudu se nás budou ptát jenom na lásku. Ne na to, kolikrát jsme co udělali špatného, ale na to, jestli jsme dokázali milovat. To je určitě to nejdůležitější v lidském životě. Ale klíčem k těm dobrým skutkům a klíčem k lásce, aby ta láska byla orientovaná správným směrem, aby se nezvrhla, nezdivočela, aby nevyrostla v nějakou sebelásku, egoismus, tak je právě víra. To je to, co udržuje tu naši lásku

orientovanou správným směrem, co je posilou pro naše dobré skutky. Možná se mnou nebudete souhlasit, a často se mně to stává třeba když vyjdu ven z kostela a potkávám se s nevěřícími, tak mi řeknou: „Podívejte se na ty věřící, jací jsou. Choděj do kostela, modlej se a pomlouvají se a kradou a podvádějí a jednají stejně jako pohané.“ A já musím říct, že to není pravda. Víte, už vlastně skoro rok sloužím tady v kuřimské věznici a jsem tam konfrontován se situací, že nemáme kriminál plnej věřících lidí, že je tam třeba minimální zájem o setkání s knězem a o účast na mši svaté, ale že je ten kriminál plnej nevěřících. To jasnej důkaz toho, že ti věřící lidé se nám do toho vězení nedostávají. A nebo: když si porovnáte takový jasný statistiky naší vlasti, prostě ty oblasti, který jsou nejvíc Pánu Bohu odcizeny, tak tam je největší kriminalita, rozvodovost, problémy s drogama, atd. A zase ty oblasti, i když je tam víra často tradiční a ti lidi jdou proto do kostela, že tam jde celá vesnice, Slovácko a podobný oblasti, tak tam jsou nejmenší tady ty negativní sociální jevy. A víte, to když tady na zemi člověk dělá kolem sebe zlo, páchá zlo, kdy prostě klopýtá tady na té pozemské pouti, tak to je varovnej signál toho, že taky bloudí na té cestě do věčnosti. Kdo nevěří tady na zemi, kdo nejedná podle víry, tak ten ztratí i tu cestu do života věčného. Tady na zemi nejsme proto, abysme prožili těch čtyřicet šedesát osmdesát let zabezpečení, ale jsme tady proto, abysme se osvědčili, abysme získali nebe. Jako ten sadař zasadí nějaký to semínko do záhonu, do té země a pečuje o ně, zalívá je a přihnojuje, okopává, chrání, aby ho nezahlušil někde plevel, tak stejně tak nebeský sadař do toho našeho prostoru a času vsadil mne, tebe ne proto, abysme tady ten pozemský život jenom prožili a užili, ani proto, abysme zdivočeli a zplaněli, ale abysme vyrostli v krásnou rostlinu, krásný květ, a vydali ovoce, plod do toho života věčného, plody lásky. Proto jsme tady na zemi. Proto někdy přichází i v tom mojem, tvomem životě, a třeba ještě přijde, ten nebeskej sadař s nůžkama a tu a tam něco uštípne, naroubuje, a ono to někdy bolí, pochopitelně. Ale jsme tady proto, abysme se osvědčili a abysme vešli do života věčného. To je cíl a poslání té naší pozemské pouti a Pán Bůh je takovej grant, že nám tu pozemskou pouť udělal krásnou, že se nám tady na zemi líbí, že tady prožíváme lásky, že se zde máme navzájem rádi, že se můžeme radovat z krásy stvoření, z přírody, atd. Takový je Pán Bůh skutečně veliký grant a tak je šlechtný. Ale ještě víc pro nás nachystal v Božím království. To krásné, pěkné tady na zemi je jenom nedokonalý odlesk toho, co nachystal pro ty, kteří ho milují, v Božím království. A my nesmíme zaměnit hodnoty. Nesmíme zaměnit ty hodnoty časné za ty hodnoty věčné, za to co pro nás nachystal Pán Bůh. Nejenom ten tady klidný život na zemi, nejenom zdravíčko a štěstí tady na zemi, ale život věčný – to je to nejdůležitější. Cestu do toho života věčného nám otvírá víra. Lásky je vlastně klíčem k té cestě, a aby ta láska byla orientována správně, k tomu potřebujeme víru. To, že lidi třeba jednají špatně, tak to je vždycky kolaps víry. Když jeden druhému nedokáže odpustit, lidi si navzájem ubližují, někdo někde něco ukradne, dopustí se násilí, tak to je vždycky kolaps víry anebo důkaz toho, že tam žádná víra nebyla. Když si mezi sebou nerozumí třeba manželé, rozpadá se rodina, to není jenom krize těch jejich vztahů, ale to je krize víry, to je kolaps, selhání víry. Víra je skutečně klíčem k tomu šťastnému, dobrému životu tady na zemi, ale taky klíčem k tomu životu věčnému. A jako sytíme to naše pozemské tělo, aby neodumřelo, musíme mu dávat potraviny, pokrm, nápoje, tak zrovna tak musíme sytit víru. To není něco automatického, co by na nás bylo vylité tam někde na křtu, je to něco duchovního, co si ani nedokážeme přesně pochopit a popsat, jak říkal Pán Ježíš: „Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec.“ Víte, to je nějaké to přitáhnutí napřed, něco od Pána Boha dané. A k tomu musí být lidská snaha, přičinění. Něco je dané duchovně, dané každému z nás. Pán Bůh si zvláštním způsobem přitáhne každého z nás. Ale k tomu je zapotřebí ještě třeba příklad. To že setkávám s věřícími lidmi, že třeba u mě v rodině byla věřící babička a dědeček, maminka, rodiče. To je takový ten příklad, který táhne. A dál člověk na té cestě ještě něco musí dělat. Vzdělávat se ve víře. Třeba i návštěva mše svaté, účast na bohoslužbách, četba Písma svatého. Děcka, to, že třeba ve škole chodíte do náboženství, to je taková ta lidská píle, kterou přidáváme k tomu, aby víra rostla, aby nezakrněla.

Ale to nejdůležitější je to zalévání nebeským zahradníkem, a ošetřování a hnojení, které právě dostáváme ve svátostech. To, co tak úplně sami neovlivníme jenom tím, že se těch svátostí účastníme. To, co jsme dostali na začátku při křtu, že si nás Pán Bůh k sobě přitáhl, jak říká Pán Ježíš, a dál se to děj třeba při svatém přijímání. To je taková úžasná příležitost, jak sytit, živit víru v nás, aby neumřela, neodumřela, aby nezakrněla. To není už jenom ta lidská péče. Lidská péče je, že já jdu k tomu oltáři a otevřu ústa a přijímám Pána Ježíše. Ale to nejdůležitější v nás dělá on. On sám se stává tím pokrmem, on sám v nás působí, abysme dokázali v těch různých životních situacích správně jednat. Apoštol Pavel povzbuzuje první křesťany v Efezu a říká jim: „Ať je od vás daleko veškerá zahořklost, prchlivost, hněv. Buďte navzájem dobří, milosrdní, jeden druhému odpouštějte.“ Kde máme k tomu brát odvahu? Takový ten zlý v nás a okolo nás nám našeptává, abysme užívali tohoto světa a abysme někdy odpláceli zlo zlem, atd. Velice rafinovaně nás navádí. Ale ten duch Boží nám říká něco jiného. A abysme jednali podle přijaté víry, tak k tomu potřebujeme posilu...

Panna Maria doprovázela Božího Syna

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.8.2003, kaple Matky Boží na Veveří, homilie

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie, 20. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Zj 11,19a;12,1.3–6a.10ab; 2. čtení 1 Kor 15,20–26; evangelium Lk 1,39–56

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní svátek Nanebevzetí Panny Marie je starobylý, ale článek víry o nanebevzetí Panny Marie není příliš starý. Vyhlásil ho papež Pius XII. v roce 1950. Panna Maria ve vyprávění evangelistů nestála často v popředí, nevystupovala v první řadě, při mnoha událostech ona třeba jenom byla. Když budeme pročitat Písmo svaté, tak zjistíme, že Panna Maria tam mnoho nemluví. Nejvíc mluví právě v okamžiku, kdy se setkává s Alžbětou a kdy chválí Boha. Ale potom, potom už tak jenom víc jedná, prostě je tam. I to je taková velice silná myšlenka pro naši dnešní dobu, kdy mnoho lidí mluví, ale nejednají. Když Panna Maria mluví, tak to taky, řekli bychom, stojí za to. Celý ten chvalozpěv Magnificat je velice bohatý na myšlenky. Ale v podstatě jsou tam tři takové hlavní myšlenky.

To první začíná tím, že Maria chválí Boha a říká, že v něho věří, že na něho spoléhá. „Velebí má duše Hospodina a můj duch jásá v Bohu mém Spasiteli, neboť shlédl na svou nepatrnou služebnici.“ Každý člověk v něco nebo v někoho věří. V co? Někdo věří ve svou chytrou hlavu, ve své šikovné ruce, někdo věří v sílu peněz, sílu moci apod. Někdo hledá různé náhražky, někdo říká, že rezignoval, ale v podstatě každý věří v něco nebo v někoho. A otázka je: to něco nebo někdo, zaslouží si mou důvěru, mojí víru v to, že na toho člověka nebo na tu věc spolehnu? A když to budeme brát poctivě, tak dojdeme k tomu, že to jsou všechno náhražky. Skutečně ten, kdo nikdy nezklame, je Bůh, protože na jeho slovo je spolehnutí. On totiž své slovo neříká, ale Boží slovo se stává.

Druhá věc, která je obsažena v Magnificat, tak je to, že Maria, řekli bychom, také věří sobě. Ne že by byla tak pyšná, namyšlená, nafoukaná, ale ona ví, že je s ní Bůh, a proto sobě věří. „Od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení, že mi učinil veliké věci ten, který je mocný.“ Vzpomeňme jenom na to, kolik lidí má různé, jak se dnes říká, mindráky, komplexy, kolik lidí hledá pomoc u různých léčitelů, v různých poradnách, protože si nevěří, protože nevědí, o co by opřeli svůj život, kde najít ten pevný bod, čeho se zachytit. A Maria říká: „Já to vím. Je to u Boha. A proto si mohu věřit, protože je tady Bůh, který stojí za mnou, který mě podporává.“

A to třetí? Třetí ta silná myšlenka je v tom, že Panna Maria má optimistický pohled do budoucnosti. „Ujal se svého služebníka Izraele, pamatoval na své milosrdenství, mocně zasáhl svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně.“ Žijeme v době, kdy se mnoho lidí ptá: „A kam to všechno půjde? Jak to všechno skončí? Nebo jak to bude pokračovat? Skončí to katastrofou a bude tady ze světa poušť? Anebo se lidé spolu nějak domluví a bude dál lidstvo pokračovat, přijdou další generace?“ A Maria svým postojem říká: „Přijdou další generace, budou tu další lidé. Bůh vás neopustí. Ale vy nesmíte opustit Boha.“ Svět neskončí katastrofou, protože ho Bůh má ve své ruce, a on to nedopustí. Ale bylo by chyba, kdybychom si tohle řekli, a pak si říkali: „No, už nemusím nic víc dělat.“

Bratři a sestry, když budeme přemýšlet o tom, co byla taková hlavní náplň Mariina života, tak nám přijde na mysl, že ona doprovázela, doprovázela Ježíše. V Betlémě, při klanění mudrců, při útěku do Egypta, na svatbě v Káně, ale také pod křížem. A nakonec se modlila s apoštolý

před sesláním Ducha svatého. Každý z nás, bratři a sestry, někoho doprovází. Rodiče doprovází své děti, starší sourozenci doprovázejí ty mladší, manželé doprovázejí jeden druhého. Přátelé mají být nablízku svým přátelům, když ti potřebují pomoc. Nežijeme izolovaně, ale patříme k sobě. K tomu, abychom mohli takhle doprovázet někoho, k tomu potřebujeme sílu. A zase: když se podíváme na Marii, tak zjistíme, že ona mohla doprovázet Božího Syna proto, že sama se nechala doprovázet Bohem. Bůh doprovázel Marii, ona mu to dovolila, a proto čerpala sílu, aby dokázala třeba stát pod křížem. Takže není to automatické, není to samozřejmé. Abychom dobře doprovázeli druhé lidi, musíme Bohu dovolit, aby on doprovázel nás. On nám to nabízí, ale nevnučuje. Je na nás, nakolik my mu řekneme: „Tak jako Maria řekla andělovi: „Ano, staň se,“ ať se mi stane, co ty chceš.“

Bratři a sestry, ten svátek Nanebevzetí Panny Marie nám připomíná, že život je silnější než smrt, že dobro je silnější než zlo, připomíná nám, že každé, i to nejmenší, dobro bude odměněno, že se neztratí. Jak jsem říkal na začátku, vyhlásil jej papež Pius XII. v roce 1950. Vy starší si to pamatujete, jaká v tom roce byla situace: před pěti lety skončila druhá světová válka, ve které bylo zabito několik desítek miliónů nevinných lidí. V roce 1950 i třeba tady v naší zemi vlastně komunismus byl tak nějak na vrcholu. A vypadalo to, že bude třetí světová válka, protože stáli proti sobě Rusové a Američané. Tady v naší zemi vrcholily politické procesy, spoustu lidí bylo vyhnáno. Sedláci byli vyhnáni ze svých domovů, ze své půdy, mnoha lidem byl zabaven majetek jenom proto, že měli jiné názory. Tak nějak to všechno šlo špatně; to nebylo jenom u nás, to bylo skoro v celé Evropě. A vlastně ta Evropa si začínala zoufat a ptali se: „Jak to bude dál?“ A papež jim chtěl dát takové světlo, ukázat, jak to bude dál, že Bůh to nepustí ze své ruky, a proto vyhlásil tento článek víry. Byl to takový impuls, jak jít dál, nabídnout novou myšlenku, novou sílu. Bratři a sestry, proto to Nanebevzetí Panny Marie nemá být jenom článek víry, nemá to být něco, v co věříme, ale má to být myšlenka, která bude doprovázet i náš život. Maria doprovázela Božího Syna, a on ji proto vzal k sobě. To, co se stalo Marii, se má stát každému z nás. Po smrti, při vzkříšení na konci věků, my všichni máme se setkat u Boha. Život je silnější než smrt.

Bratři a sestry, stojíme na místě, kam skutečně přicházely generace a generace lidí. Do této kaple přichází mnoho lidí, jsou tady svatby, a oni říkají: „Tady je taková pěkná atmosféra.“ Ale vůbec si neuvědomují, proč je tady ta atmosféra. To je promodlené místo. To není jenom tou architekturou, to je tím, že sem právě přicházejí věřící, aby se tu modlili, aby tady svěřili Bohu svoje radosti i starosti. My víme, proč to tady je takové krásné nebo proč je to takové povzbuzující. Protože sem přicházely ty tisíce a tisíce lidí. Když jsme dneska tady, prosme za nás, za naši farnost, za naše rodiny, aby ta myšlenka, že život je silnější než smrt, dobro je silnější než zlo, aby tato myšlenka byla živá v našich životech, abychom podle toho dokázali jednat, abychom dokázali takhle ukazovat takové světélko i naší době, i těm lidem, kteří se ptají, co bude dál.

Boží slovo není sbírka předpisů

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.8.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

22. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Dt 4,1–2.6–8; 2. čtení Jak 1,17–18.21b–22.27; evangelium Mk 7,1–8a.14–15.21–23

(přepis zvukového záznamu)

Bratři a sestry, dnešní evangelium je celkem dost komplikované. Nám je to i dost vzdálené a mohli bychom si myslet, že to už není náš problém, to, co zde Ježíš řeší: nějaké obřadné umývání, oplachování něčeho. Ale bohužel, je to i náš problém v trochu jiné podobě. Abychom dobře pochopili, o co Ježíšovi jde, tak se chvíli zdržím u toho, jaké byly ty předpisy, které Židé měli, co to bylo „podání předků“ a jak to vlastně vzniklo. Ta situace je skutečně dost komplikovaná. Začalo to tím, že v Izraeli byly některé předpisy, které měly svůj důvod takový zdravotní, hygienický. Šlo tam o to, aby se nešířily různé nemoci, epidemie apod. Proto vznikly různé předpisy o umývání ať už lidí nebo i předmětů, kterých se dotýkali. Aby tyto předpisy měly větší váhu, byl jim dán podtext náboženský, to, že si to přeje Hospodin. Je jasné, že Hospodin si přál, aby ten národ jako celek prospíval a aby rostl, aby vzrůstal. Čili ta myšlenka nebyla špatná. Později k tomu přibyla ještě jedna myšlenka, kterou prosazovali hlavně farizeové, a sice aby všichni lidé zachovávali předpisy, které na počátku platily pouze pro kněze a levity. Říkali, že tím ten národ bude tak nějak svatější, že budou blíže Hospodinu. Zase: tady ten úmysl nebyl špatný, ale ono se potom ukázalo, že ten systém předpisů toho podání předků byl tak komplikovaný, že obyčejní lidé to ani neznali a ani nebyli schopni to zachovávat. Toto tzv. podání předků totiž obsahuje asi 500 zákazů, co „správný a pravověrný“ Žid nesmí dělat, a co naopak dělat musí. Nesměl se dotknout krve, nesměl se dotknout mrtvoly, nesměl vejít do domu nevěřícího, Žida nebo kohokoliv jiného, pohana, musel v sobotu počítat kroky, když šel po venku, a tak to pokračovalo. Ale pokračovalo to i dál. Oni ne že by se neumývali před jídlem nebo ráno, oni se samozřejmě umývali, ale šlo to dál. Pravověrný Žid měl povinnost se obřadně umýt před jídlem i tenkrát, když by voda byla vzdálena 4 km. On byl povinen vykonat tuto cestu do vzdálenosti 4 km, tam se umýt, vrátit, a teprve potom pojít. Když se takový Žid, podle toho, co říkali farizeové, ráno probudil, tak se umyl, ale potom následovalo obřadní umývání rukou. A toto obřadní umývání rukou mělo 26 předpisů, jak si správně ty ruce má umýt. Takže je jasné, že obyčejní lidé jednak tohle neznali a jednak nebyli schopni to zachovávat. Protože to pokračovalo: co jíst smí, co jíst nesmí. Ti obyčejní lidé měli vůbec starost o to, aby přežili. Takže to je jeden problém. A druhý problém je ten, že ti, kteří se v tom vyznali, tak byli na to náležitě hrdí až pyšní, a těmi ostatními pohrdali, ohrnovali nad nimi nos, říkali o nich, že to je chátra, která nezná zákon.

Takže my bychom mohli na jednu stranu říct: „My už jsme za tím, tohle se nás netýká.“ Ale bohužel týká. Každý z nás nějak prožívá svoji víru a dělá různé úkony. A teď je tady otázka: víme proč to děláme? Proč chodíme do kostela zrovna v neděli, proč se postíme v pátek, proč se modlíme růženec? Když přijdeme sem do kostela, poklekne a uděláme kříž. Proč to děláme? Tady na tohle jsou nejlepší děti. Ty nás donutí k tomu, abychom o tom přemýšleli, protože se nás zeptají a řeknou: „Maminko, tatínku, a proč mám jít do kostela? A mně se tam nechce a mě to tam nebaví. A proč tam mám jít? A co tam budeme dělat?“ A nás to donutí k tomu, abychom se zamysleli nad tím, jestli ty naše náboženské úkony nejsou jenom prázdná gesta, jestli to není jenom něco, co se vždycky dělalo. Když trochu odbočím, možná jste četli knihu Apokryfů od

Karla Čapka. Tam je krásný apokryf o císaři Diokleciánovi, který se chystá vyhlásit pronásledování křesťanů. A když se ho ti kolem něho ptají, proč to chce udělat, tak říká: „Vždycky se to dělalo. Křesťani se vždycky pronásledovali.“

Bratři a sestry, není to s námi v životě podobně? Že děláme něco, co se vždycky dělalo? Ježíš těm, kteří přišli k němu a vytýkali mu, že jeho učedníci nezachovávají podání předků, jim jejich představy úplně rozmetal. Úplně to rozprášil, protože zdůraznil, že Bohu nejde o to, jestli děláme nějaká prázdná gesta, ale Bohu jde o naše úmysly, o to, jak to vidí naše nitro, jak to vidíme my ve svém svědomí. A potom, potom je tady ještě jedna taková právě důležitá a krásná věc. A sice, že naše víra a náš křesťanský život má být krásný a radostný. Když člověk vidí všechna nařízení, všechny předpisy, tak ho to otráví, naštvě a řekne si: „Já toho mám dost a já se toho zbavím.“ A to bylo to, o čem nám psal svatý apoštol Jakub, jak jsme to slyšeli ve druhém čtení: „Buďte vnímaví pro to slovo, které do vás bylo vloženo jako semeno, a může zachránit vaši duši.“ Boží slovo, to není sbírka předpisů, to není ani občanský ani obchodní zákoník, to není trestní právo, ve kterém by se vyjmenovávaly paragrafy, a když to člověče nesplníš, tak za to bude sankce. To je pozvání. To je pozvání k životu. Každé semínko má v sobě život, z toho semínka vyrazí kořen, stonek a na stonku se potom objeví květ. K tomu květu přijdou lidé a řeknou: „Podívej, jak je to krásné.“

Bratři a sestry, a nám se ztratilo z naší víry to, že v ní má být krása a radost. Vždyť Bůh je ten, který stvořil svět nesmírně krásný. Když si budeme listovat jakoukoli publikací o zvířatech, o květinách, uvidíme, co tam je různých druhů a jak je to všechno krásné a barevné, a my si budeme muset říct: „No vždyť ten Pán Bůh musel mít obrovskou fantazii, když to stvořil všechno tak krásné a rozmanité.“ Nebo vezměte si i jinou věc. Já chodím fotit kapličku na Veveří. V každém období: na jaře, v létě, na podzim, v zimě. Vpodstatě se vždycky postavím na to stejné místo, udělám několik fotek, a dávám si je vedle sebe. A teď vidím, jak je pokaždé to stejné místo krásné. Je pokaždé jiné. Ta stavba se ani tak nemění, ale mění se ta příroda kolem. Jednou ty stromy kolem kvetou, jednou mají listí zelené, jednou žluté, a jednou je na nich jinovatka. Ale vždycky je to krásné.

Bratři a sestry, my jsme pozváni k tomu, abychom přijali Boží nabídku, kdy Bůh říká: „Já ti svými nařízeními nechci otrávit život, ale já ti chci pomoci, aby byl krásnější. Aby tvůj život byl takovou rostlinkou, která pokvete. Ti ostatní uvidí ten květ a řeknou: „Podívej, jak je to krásné.““ Kéž se nám toto s pomocí Boží skutečně podaří.

Učme se naslouchat

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

7.9.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

23. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 35,4–7a; 2. čtení Jak 2,1–5; evangelium Mk 7,31–37

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry,

první zpráva, kterou nám říká dnešní evangelium, je o tom, jak Ježíš chodí, jak se přesouvá z jednoho místa na druhé. Tyrus bylo město, které bylo na břehu Středozemního moře, byl to přístav, a Ježíš jde ke Galilejskému moři, ale tam je totiž řečeno kudy a Ježíš udělal okliku. Hodně velkou okliku. Ta oklika byla totiž větší než sto kilometrů. A když dneska se nad tím zamýšlejí badatelé písma, tak říkají: „Proč asi?“ Protože on mohl, kdyby chtěl, dojít ke Genezaretskému jezeru mnohem kratší cestou. Proč Ježíš udělal tuto okliku nevíme úplně přesně, ale takový velice pravděpodobný důvod je to, že chtěl v klidu učít dvanáct apoštolů, protože procházeli místy, kde už nežijí Židé, ale pohané, tedy lidé jiných národností, a Ježíš zde nebyl tak znám, čili nebudil takovou pozornost, nebyl o něho takový zájem, a on měl čas na svých dvanáct apoštolů, aby se jim mohl věnovat, aby jim hlouběji mohl vysvětlit to, co bylo potřeba. Pak se stalo to, že někdo ho poznal a přivedl člověka, který byl úplně hluchý a špatně mluvil. Nebyl úplně hluchoněmý, ale skoro. Moc k tomu nechybělo. Tedy každopádně trpěl takovou, řekneme, těžkou vadou a jeho život tím byl velice poznamenán. A oni prosí Ježíše, aby pomohl. Kdyby byl Ježíš jenom obyčejným léčitelem, tak by toho člověka vzal někde na náměstí, někde, aby ho všichni viděli. A on udělal přesný opak. Vzal ho stranou od zástupů. Jednak nechtěl budit zbytečně pozornost, ale jednak chtěl také ukázat, že mu jde tady o tohoto člověka. Jinými slovy Ježíš říká: „Já jsem teď tady pro tebe. Ty jsi pro mě nejdůležitější a já ti teď věnuji svou pozornost, svůj čas, teď jsem tady pro tebe.“ A celý ten proces toho uzdravení Ježíš přizpůsobuje tomu, že ten člověk ho neslyší. On se ho dotýká, tedy dělá to tak, aby ho ten člověk viděl a aby to cítil. Aby věděl, že se s ním něco děje, že mu přichází pomoc. A říká slovíčko „Effatha“, které tam nebylo ani tak pro toho člověka, jako spíš pro ty, kteří byli kolem. Židé říkali, že když je někdo nemocný, že je takový uzavřený, odtržený od těch ostatních. A to známe dobře i my. Nemoc člověka izoluje. Když je člověk upoutaný na lůžko, už nemá takový kontakt s tím, co se děje kolem něho. Ztrácí souvislosti, nezná všechny události, co se stalo v jeho okolí, co se stalo na jeho třeba pracovišti, pokud ještě pracuje. Ale Židé to brali i dál, že ten člověk je tak nějak uzavřený do sebe, že ten člověk nekomunikuje. To známe i my velice dobře. A proto Ježíš říká: „Otevři se.“ Má tím na mysli, aby se otevřel jeho duši, aby začal dobře fungovat jeho jazyk, ale aby se i v tom člověku něco změnilo. A to je taková myšlenka, která je užitečná nebo může být užitečná i pro nás. V každém z nás se má něco otevřít. Co? Naše srdce a náš rozum.

To dnešní evangelium nás chce vybídnout, abychom děkovali Pánu Bohu za své smysly. Za to, že vidíme, slyšíme, máme chuť, hmat, že se můžeme pohybovat. Máme děkovat za tyto věci, které se nám často zdají samozřejmostí. Ale ono to vůbec samozřejmé není a nám to dojde v okamžiku, kdy něco tady z toho onemocní, kdy to přestane fungovat, tak my si uvědomíme, jak moc nám to chybí. To je tedy jedna myšlenka. Poděkovat za svoje smysly, za to, že je mám, za to, že mi slouží. A druhá myšlenka uvědomit si, že tyhle smysly nemají sloužit jenom mě, ale i těm druhým.

Zůstaneme jenom u těch dvou, které Ježíš uzdravil tady u tohoto člověka: řeč a sluch. Jazyk, to je velice mocný nástroj. Když Ježíš skončil, tak svatopisec napsal, že ten člověk mluvil dobře. To neznamena jenom, že ten člověk dobře vyslovoval, uměl dobře říkat slova, ale mluvit „dobře“ taky znamená dbát na to, jaký je obsah mé řeči, toho co říkám.

Bratři a sestry, velice mě mrzí, když se setkávám s tím, že někdo přijde a začne si stěžovat na všechny a na všechno. Jak je všechno špatně, jak jsou všichni hloupí a teď tam začnou padat různá silná slova o tom, jak ti druzí jsou na tom špatně se svým myšlením, jakými chorobami trpí a podobně. To by křesťan neměl vůbec říkat. Samozřejmě, že máme každý nějaké chyby, ale není to tak, že by tu na světě byl člověk, který by byl jenom špatný. Není tu člověk, který by dělal jenom chyby. Na druhou stranu si zase nesmíme my sami o sobě myslet, že děláme jenom dobro. Bratři a sestry, i náš jazyk by nás měl vést k tomu, abychom byly pokorní. Máme děkovat, chválit Boha. A říkat to, co říkal apoštol Pavel: „Milostí Boží jsem, co jsem.“ Jenom s pomocí Boží jsme něčeho dosáhli a máme si toho být moc a moc dobře vědomi. Křesťan má být tedy ten, kdo umí správně mluvit. Nejenom správně vyslovovat, ale hlavně ví co říká, jak to říká, a svou řečí má povzbuzovat, chválit, děkovat, má vyzývat k tomu dobrému. Ne jenom hanět, stěžovat si a planě kritizovat. A když budeme mluvit o tom sluchu, o naslouchání, tak si uvědomme, že každý z nás je rád, když nás druhý vyslechne. Nejenom, když je nám zle. My se potřebujeme vypovídat i tenkrát, když je nám dobře. Když má někdo radost a nemá to komu říct. To je situace! To je situace a ten člověk vlastně je nešťastný. Bratři a sestry, žijeme v době, kdy lidé často mluví jeden přes druhého a neposlouchají, co ten druhý říká. A přitom to všichni potřebujeme, aby nás někdo vyslechl. V jedné učebnici psychologie byl takový příklad, jak nám v jednom zastupitelském úřadu v jedné zemi, to je jedno kde, nastoupil mladý diplomat. A on měl problém - ještě neuměl dobře jazyk té země. A teď se stalo, že bylo potřeba vykonat takovou zdvořilostní návštěvu u jedné paní. A nikdo nemohl, jenom tady ten mladý diplomat byl volný. A tak ho tam poslali a říkali mu: „Snaž se udělat tu ostudu co nejmenší. My víme, že to asi nezvládneš, seš tady chvílku. Ale prosíme tě, snaž se.“ Vrátil se a ptali se ho: „Tak co, jaký to bylo?“ A on říká: „Dobrý, no dobrý“. A druhý den paní volala. Tak se chytali za hlavu, jestli si bude paní stěžovat a paní říká: „Ne, to bylo naprosto skvělé, my jsme si tak popovídali. A víte co, příště pošlete zase jeho.“ A tak oni na něho znovu: „Tak jak to probíhalo?“ A tak on jim to začal popisovat, jak tam přišel, dostal čaj, sedli si s paní a hlavně mluvila ta paní. A on říká: „Já jsem seděl, občas jsem přikyvoval, občas jsem řekl ano, ano a občas taky ne. Co jazykové možnosti dovolovaly.“ A ta paní byla naprosto spokojená, protože on ji vyslechl.

Bratři a sestry, tohle potřebujeme my všichni. Aby nás čas od času někdo vyslechl. Nejen v našich bolestech, ale i v našich radostech.

Takže, co si odnést z dnešní neděle. Poděkovat Pánu Bohu za svoje smysly. Za to, že vidím, slyším, mohu hmatat, chutnat, že se mohu třeba i pohybovat. To už není zas v tom vlastním slova smyslu, ale patří to k tomu. A potom uvědomit si, že těmito svými smysly mohu udělat mnoho dobrého a nenechat to zahálet. A poprosit: „Pane ať jsem otevřený. Ať jsem otevřený a vnímavý. Ať mám otevřené a vnímavé srdce pro to, co potřebují ti druzí. Ať se dokážu do nich vcítit, ať dokážu říct pravé slovo v pravou chvíli. A když to bude potřeba, ať dokážu naslouchat.“ Protože to má stejnou váhu, je stejně důležité jako naše mluvení, mnohdy ještě důležitější.

Znamení kříže

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.9.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Svátek Povýšení svatého kříže

příslušné slovo Boží: 1. čtení Nm 21,4–9; 2. čtení Flp 2,6–11; evangelium Jan 3,13–17

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry,

jak asi většina z vás ví, tak svatý kříž měl dřív v kalendáři dva svátky, jeden v květnu a jeden tady v září. V květnu se tomu říkalo „Nalezení svatého kříže“ a připomínali jsme si den, kdy císařovna svatá Helena v troskách Jeruzaléma našla zbytek Kristova kříže, to příčné břevno. A ten dnešní svátek, jak jsem říkal na začátku mše svaté, to byl den, kdy už od pátého století byl v Jeruzalémě veřejně vystavován a uctíván tento zbytek Kristova kříže. Později se stalo, že Peršané vtrhli do svaté země, všechno to tam nebo skoro všechno to tam zničili, pobořili kostely, co se dalo pobrali a odnesli. No, ale zas oni byli za nějakou dobu poraženi a ty věci se vrátily do Jeruzaléma, to co bylo ukradeno, a vrátila se tam také tato relikvie Kristova kříže. Tak později byl tento svátek spojován tady s návratem této části Kristova kříže zpět do Jeruzaléma.

Ale co nám ten dnešní svátek chce připomenout? My jsme často obklopeni znamením kříže. Máme kříž ve svých domovech, na stěnách našich bytů, kříž potkáváme třeba i takhle, když jdeme někde po městě nebo v přírodě jsou postavené kříže, na hřbitově máme kříže, na každém kostele je kříž, my začínáme a končíme svoje denní modlitby znamením Kristova kříže, když sem jdeme do kostela, namočíme ruku do kropenky se svěcenou vodou a máme udělat kříž. Ono někdy je to takový krucánek jenom jakýsi, poboucháme se na prsou a k tomu kříži to má hodně daleko. Ten dnešní svátek nás chce vybídnout k tomu, abychom uvažovali, co pro mě Kristův kříž znamená. Učitelé modlitby a duchovního života říkají, že na Golgotě stály tři kříže. Ten, na kterém visel Kristus, byl kříž obětavé lásky. Potom tam byl kříž toho lotra, který litoval – to je kříž lítosti. No a potom ten třetí, to je kříž lhostejnosti.

Jak to vypadá s mým životem? Protože at' chceme nebo nechceme, tak se stavíme pod některý tento kříž. Buď pod kříž obětavé lásky anebo pod kříž lítosti. Pak je všechno v pořádku. Ale jestli se stavíme pod kříž lhostejnosti – že je mi to všechno jedno, tak je to špatné. Ten kříž je symbol, je to znamení. Každý symbol, každé znamení, ukazuje na něco dalšího. Na něco nebo na někoho, kdo stojí za tímto znamením. Ten kříž, to není žádná magie. To není o tom, že když se budu křížovat často, že mě nemůže potkat nic zlého. Ne. Jak to řekl Pán Ježíš, že Bůh ho poslal proto, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Už v tom Starém zákoně na poušti šlo o to, že každý, kdo se podíval na měděného hada s vírou, byl uzdraven. On tím, že se podíval, tak vyjádřil svoji víru, že věří v to, že bude zachráněn.

A takhle to funguje, bratři a sestry, i v Novém zákoně, i v našem životě. Nemůže se nám ztratit z tohoto víra. Ta víra, která se projevuje třeba obětavou láskou, víra, která se projevuje lítostí. V jednom vyprávění, které mluví o tom, jak Bůh, když stvořil svět, tak k sobě zavolal zvířata a říká jim, aby si každé to zvíře vybralo, co by chtělo pro to, aby bylo šťastné už na této zemi. Je to takové vyprávění, které je trochu naivní, takže v tom vyprávění se říká, že ptáci si přáli mít křídla, aby mohli létat a byli šťastní. Ryby si přály ploutve, aby se mohly prohánět ve vodě a byly šťastné. Gazely a antilopy si přály rychlé nohy, aby mohly běhat a byly šťastné. Tygr si přál silné zuby, aby ulovil pro sebe potravu a byl šťastný. A Bůh to všem těm zvířatům dal. A teď přišli k Bohu lidé a říkali: „Bože a nás se nezeptáš, co chceme, abychom byli šťastní

na této zemi? A Bůh jim říká: „Vy nemůžete být šťastni na této zemi. Dokonale šťastni budete až u mě, protože to je váš domov. Váš trvalý domov není na této zemi. Váš trvalý domov bude v životě se mnou.“ A proto – končí tady ta legenda – zvířata, protože jsou šťastná, tak se dívají na tuto zem. Dívají se k zemi, protože jsou šťastná na této zemi. Kdežto člověk, protože pořád něco hledá, pořád mu něco chybí, tak se dívá vzhůru. Hledá, očekává. A tyto dva pohledy se kříží, tyto dva pohledy vytvářejí kříž.

Bratři a sestry, i my se máme dívat na tuto zemi. I my se o ni máme starat, pečovat o ni. Ale při všech těch starostech a při veškeré té péči, máme také vzhlednout vzhůru, k Bohu, našemu Otci. Protože šťastni budeme jenom tam, až budeme s ním nebo jenom tehdy, až budeme s ním.

Ten dnešní svátek nám chce připomenout, že při všech těch našich těžkostech, trápeních, se můžeme podívat na kříž. Na tom kříži visí Ježíš, který tam byl první. On tam byl před námi. Při všech těch těžkostech si máme uvědomit, že jestliže nás něco nepříjemného potkalo, tak Bůh nám určitě dá sílu, abychom tím prošli, abychom v tom neuvázli. Ten dnešní svátek nám má připomenout, za jakou cenu jsme byli zachráněni. Ale ten dnešní svátek nám chce také připomenout, že po tom kříži následovalo nedělní ráno – vzkříšení.

Bratři a sestry, ten dnešní svátek nemá nic společného s magií. Ten dnešní svátek nás chce povzbudit k tomu, abychom znamení kříže dělali často. Ale aby v nás toto znamení kříže žilo. Jednak, abychom je udělali pěkně, pořádně, tak, jak to má skutečně vypadat, ale jednak, abychom při tom vzpomenuli na Božího Syna, na Ježíše. Abychom vzhledli k nebi a uvědomili si, že naše štěstí a náš trvalý domov je u našeho Otce, který na nás čeká.

Svatý Václav šel za Ježíšem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.9.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost svatého Václava

příslušné slovo Boží: 1. čtení Mdr 6,10–22; 2. čtení 1 Petr 1,3–6;2,21b–24; evangelium Mt 16,24–27

(zvukový záznam a autorizovaný text)

Bratři a sestry,

ten dnešní svátek bývá často pojímán jako oslava, vzpomínka na staré zlaté dobré časy, kde jsou role dopředu rozděleny. Václav je dobrý, řekli bychom bílý, Boleslav naprosto špatný, černý, jejich matka Drahomíra taky někde taková spíš černá v pozadí, ještě se tam k tomu připleče Ludmila, samozřejmě naprosto kladná postava. A bývají to často oslavné, ale naprosto bezduché a nic neříkající projevy, které často svědčí o tom, že ten, kdo mluví, neví o čem mluví, že nemá nějaké základní znalosti a vědomosti o době, o které mluví. Svátek svatého Václava byl často taky v dějinách zneužíván. Naposledy to bylo na začátku druhé světové války, kdy Němci se pokusili tady tu myšlenku oživit s tím, že Václav byl právě ten, kdo platil poplatky bavorskému králi Jindřichovi, tudíž že vlastně jsme se pouze vrátili k tomu, co už Václav dělal. Češi to jakoby přijali, ale Němce přelstili. Němci si neuvědomili, že právě Václav je symbolem české státnosti a moudrosti.

Takže stojíme u takového tématu, které bývá často zploštěno na postavy, které jsou buď naprosto bílé, kladné, nebo na postavy, které jsou naprosto černé, špatné. Dost často, když někdo mluví o svatém Václavovi, tak se z toho snaží vytlouct nějaký kapitál. Bývá to často zkreslováno a přizpůsobováno tomu, co vlastně ten dotyčný chce říct. Tomu obojímu bych se chtěl vyhnout, protože to nemá být tady nějaký oslavný projev, ale má to být homilie. Tedy vysvětlení toho, co svatý Václav dělal a jak žil ve vztahu k evangeliu nebo vůbec k Božímu Slovu.

Bratři a sestry, doba, ve které on žil, to byla doba, kdy to vřelo. Byla to doba velice neklidná, byla to doba, kdy křesťanství u nás zapouštělo kořeny. Určitě jste slyšeli o tom, že vlastně šlechtici a ti, kteří radili Boleslavovi, aby se zbavil Václava, že to byli pohané. Ne. Oni už to byli křesťané. O to je to těžší a bolestnější si tohle připustit. Oni byli křesťané podle toho, že byli „pokřtěni“, ale už nikdo v podstatě nemluví o tom, za jakých okolností byli pokřtěni. My všichni známe misi Cyrila a Metoděje, kteří k nám přinesli křesťanství. A bylo to štěstí našeho národa, že sem přišli Cyril a Metoděj, bratři vzdělání, kteří skutečně se snažili „získat“ náš národ. Na západ od našich hranic pokřesťanění probíhalo někdy jinak. Karel Veliký, první císař, rozšiřoval křesťanství taky tak, že zabral nějaké území, nějaké město, nějakou vesnici, nechal shromáždit všechny muže a dal jim vybrat: „Buď se necháte pokřtít anebo budete popraveni.“ A považoval to za naprosto legitimní volbu – že oni si mohou vybrat. Jaká to byla volba? Žádná. Takže takhle se ke křesťanství dostalo mnoho lidí v Čechách. Ze strachu. Ze strachu, že sem někdo vtrhne a dá jim takhle „vybrat“. Takže oni byli křesťany, ne že by na to měli nějaký papír, ale proběhl obřad křtu. Dál ale oni si jeli po svém, protože jim křesťanství bylo cizí. Samozřejmě ta myšlenka jim byla vnucena. Kdežto Václav byl křesťan podle přesvědčení. On poznal, že evangelium je program, který člověk může uskutečnit kdekoliv v životě. Ať už bude sedlákem na vsi, měšťanem někde ve městě nebo knězem, řeholníkem, řeholnicí anebo knížetem. A on to začal brát vážně. A v tom byl „problém“, co mu dělal nepřátele. On jednal podle těchto zásad. Velká část šlechty neměla tyhle zásady zdaleka tak pevně zakořeněna ve svém vědomí a svědomí jako

on. A jemu to šlo, jemu se dařilo vládnout dobře. Za jeho doby se začaly razit stříbrné mince. To byl znak obrovské prosperity českého knížectví.

Dost často se mluví o tom, jak svatý Václav chodíval v noci, sbíral obilí, mlel ho na mlýnku, dělal z něho mouku a potom pekl hostie, chodil po vinici, sbíral hrozny, lisoval šťávu a čekal až z toho bude mešní víno, ministroval knězi při mši svaté. To je další takové zploštění. Začala s tím už svatováclavská legenda a my se vlastně tisíc let vyrovnáváme tady s tímto obrazem, který je velice romantický, velice přitažlivý, ale bohužel nepravdivý. Je to myšlenka, že dokonalým životem žije mnich. Že nejdokonalejší zbožností člověka je možné žít jenom v klášteře. Mniši a řádové sestry, ti žijí nejlépe. Tisíc let s tímhle bojujeme a je to v nás velice zakořeněné. Když se mluví o tom, že se třeba nějaký mladý muž rozhodoval, jestli se má stát knězem nebo otcem rodiny, tak se často řekne: „No, on si to rozmyslel, nebude knězem. Tak on se ožení, bude mít děti a z nich budou další povolání.“ Ale to je deformace. Svatý Václav nám ukazuje právě to, že žít dobře, žít podle evangelia, je možné kdekoliv. Že všichni jsme povoláni ke svatosti, ať jsme kdekoliv.

Bratři a sestry, i naše doba je taková velice neklidná. I my dnes, jako křesťané, tvoříme v národě pouze menšinu. I my dnes se často setkáváme s tím, že mnoho lidí touží po něčem, co jsou jejich naprosto sobecké zájmy, po něčem, co prospívá pouze jim. A tito lidé si neuvědomují, že tím škodí těm ostatním, ale i sami sobě. Neuvědomují si, že to jediné, po čem máme toužit, je mít touhu po moudrosti.

Jak už jsem několikrát říkal, Písmo svaté, když mluví ve Starém zákoně o moudrosti, zpravidla tím má na mysli třetí božskou osobu, Duchu Svatého. My si to můžeme převést na dary Duchu Svatého, o kterých mluví apoštol Pavel v Listě Galat'anům: „Dobrota, pokoj, tichost, dobrosrdečnost, shovívavost.“ O něčem podobném mluvilo dnešní první čtení. O prozíravosti. O snaze hledat dobro, prospěch, nejenom pro sebe, ale i pro ty druhé, ochota dát se poučit, chtít se poučit k ní je láska, láska je zachovávat její přikázání. Dbát o její přikázání je zajistit si nesmrtelnost.

Bratři a sestry, naše doba je v mnohém podobná době svatého Václava. I dnes vystupují lidé, kteří říkají: „Vy všichni ostatní to děláte špatně.“ I dnes jsou tu lidé, kteří by všechno chtěli změnit i za cenu síly. I dnes jsou tu lidé, kteří jsou netolerantní. I dnes jsou tu lidé, kteří mění svoje názory podle toho, kde je zrovna prospěch a když se ukáže, že je prospěch úplně na druhé straně, neváhají naprosto vyměnit svoje názory.

Svatý Václav, jak jsem říkal už na začátku mše svaté, je nám vzorem především pro svůj život, pro to, jak žil. Proto si ho připomínáme. Připomínáme si ho i pro jeho smrt, pro jeho věrnost zásadám. Protože nám ukazuje, že evangelium je možné žít kdekoliv a kdykoliv.

Bratři a sestry, nenechme se strhnout k nějakým laciným projevům, neoslavujme svatého Václava s tím, že bychom říkali: „Tenkrát bylo lépe.“ Tehdejší doba měla své problémy, své velké problémy, tak jako naše doba. Řešení je jedno, řešení je v evangeliu. Nabízí nám ho Ježíš. Václav šel za Ježíšem. Jestli chceme my překonat své problémy, jestliže my chceme jít dál, musíme udělat to, v čem nám je Václav vzorem. Jít za Ježíšem a hledat pro svůj život zásady v evangeliu. Tam jsou ty nejlepší a jediné tenkrát budeme skutečně považováni za lidi moudré a prozíravé.

Opravte můj chrám

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

5.10.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

27. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ag 1,1–8; 2. čtení Žid 2,9–11; evangelium Mk 10,13–16

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, včera byl svátek svatého Františka z Assisi a ten František má jednu takovou velice silnou myšlenku, kdy uviděl ve zjevení Pána Ježíše a ten Ježíš mu říká: „Františku, oprav můj dům.“ A tohle bych chtěl dát jako takové, řekněme, motto nebo heslo do toho našeho snažení pro příští rok. Ale nepůjde jenom o ty stavby. Naopak, ty stavby jsou až na druhém místě. To první, co měl Pán Ježíš na mysli, když tohle řekl Františkovi, tak tím myslel živé lidi. Ale k tomu dojdeme. Začneme teď od začátku, od prvního čtení.

Proč píše prorok Ageus Izraelitům, navrátilcům do Jeruzaléma, že mají obnovit chrám? Protože už obnovili úplně všechno, ale ten chrám – nějak se jim do toho nechtělo. Abychom to dobře pochopili, tak se musíme vrátit v biblickém dějepise ještě před to, než tento první chrám byl zbořen. Jak všichni víme, Židé měli jeden jediný chrám, v Jeruzalémě, a tam chodili z celé země. Představme si, že my bychom měli jeden jediný kostel třeba v Brně, katedrálu, a tam bychom měli chodit. V dnešním počasí, jaké by to asi bylo? Samozřejmě pěšky, žádná auta nebyly. Oni teda měli povinnost chodit do toho chrámu třikrát za rok, abych to nějak nedramatizoval. Takže ne každou neděli nebo sobotu. Ale i tak by se nám asi nechtělo. A tenhle chrám pro ně byl takovým symbolem jejich říše. A oni říkali: „Jeruzalému se nemůže nic stát, protože je tam dům Hospodinův.“ Ale tento Hospodin jim posílal proroky a ti říkali: „Jestli se nepolepšíte, tak Jeruzalém i ten chrám bude zničen.“ A oni říkali: „To né, to se nemůže stát, to je dům Hospodinův, to Bůh udělá nějaký zázrak.“ A proroci říkali: „Neudělá.“ A oni pořád: „Udělá.“ No a takhle to šlo dost dlouho. Nakonec přitáhl babylónský král, dvakrát obléhal Jeruzalém a při tom druhém dobývání to tam všechno shořelo, chrám byl rozbořen a všichni byli odvedeni do zajetí. Všichni, kteří něco uměli, všichni řemeslníci, všichni šikovní lidé, děti, mládež, všichni. Nechal tam jenom pár starých nemocných lidí, nemajetných. A teď zase – oni přišli do Babylónu, do místa, které jim bylo určeno, do jednoho města, a teď říkali: „To dlouho nevydrží, to se brzo vrátíme domů. Za rok, maximálně za dva, jsme zpátky.“

Vzpomeňte si na to, když tady po únoru 1948 nastoupili komunisti, mnozí říkali: „To nevydrží dlouho. Rok, dva. To hospodářsky nezvládnou, to praskne.“ Jo, prasklo to za 40 let.

A tak prorok Jeremiáš píše z Božího popudu těm, kteří jsou v Babylóně, aby počítali s tím, že to bude hodně dlouho. A trvalo to 70 let. Potom padla Babylónská říše, na její místo nastoupila říše Perská, a perští králové dovolili, aby se Izraelité vrátili zpět. A teď nastala velice zvláštní situace – jim se nechtělo. To už byla jiná generace. To nebyli ti, kteří zažili Jeruzalém. A teď oni si říkali: „Tady je nám dobře. My máme postavené domy. Proč se máme stěhovat do země, kterou jsme nikdy neviděli, kde je nějaký rozbořený město. Co tam budeme dělat?“ A tak museli Nehemjáš a Ezdráš, jeden z nich byl místodržící, jeden z nich byl velekněz, objíždět ty vyhnance a tak nějak je přemlouvat k tomu, aby se vrátili. Někteří se vrátili, ale vlastně aby je ti perští králové k tomu povzbudili, tak jim dali to, čemu by se dnes řeklo „daňové prázdniny“. Že ti, kteří se vrátí do Jeruzaléma, po určitou dobu nebudou muset platit daně. Tak se vrátili. Většina z nich se vrátila. Postavili město, postavili svoje domy, postavili hradby – s tím bylo spojeno velké nebezpečí, protože okolním městům se to nelíbilo, a tak to bylo tak, že polovina lidí stavěla a

druhá polovina hlídala se zbraní v ruce, aby nebyli přepadeni. A teď zbýval obnovit chrám a nějak se jim do toho nechtělo. Vždycky našli nějaký důvod, proč ne teď. Znáte to – jednou prší, pak je zas moc teplo, teď jsou žně, pak je po žních, pak budou vánoce, pak je po vánocích. Lidové přísloví říká, že když se nechce, je to horší, jak když se nemůže. A to bylo ono. Jim se nechtělo. Jim prostě ten Bůh nějak nechyběl. Teď není vhodná doba, teď to politicky není vhodné, pak to zas nebylo vhodné hospodářsky. Zkrátka a dobře vždycky byl nějaký důvod, proč ne teď, proč to odložit. A prorok jim říká: „Ale vždyť si uvědomte, že jste se mohli vrátit a žít ve své zemi jako svobodní lidé jenom proto, že vám to dopřál Bůh.“

Bratři a sestry, my dnes chceme děkovat za úrodu z našich polí, z našich zahrad, ale uvědomme si, kolik toho dostáváme od Boha. Doba, kdy se říkalo a zpívalo „poručíme větru, dešti“, ta už je díky Bohu pryč a my víme, že neporučíme. A my víme, že když je nám zle, tak křičíme: „Bože, pomoz.“ Všichni lidé, když je jim zle, křičí: „Bože, pomoz.“ I ti nevěřící. I ti, kteří vyznávají různé ideologie. Nikdy jsem neslyšel, a potvrzují to i staří kněží, že by někdo křičel: „Lenine, pomoz.“ Všichni křičí: „Bože, pomoz.“ Ale často zapomínáme říct: „Bože, my ti děkujeme. My ti děkujeme za všechno, cos nám dal a co nám dáváš, jak se o nás staráš a jak nám pomáháš.“

Bratři a sestry, díky Bohu žijeme svobodní a můžeme svou víru vyznávat bez překážek. A teď se dostáváme k té druhé myšlence, kterou reprezentuje právě svatý František. Jemu se jednou ve snu zjevil Pán Ježíš a říká: „Františku, oprav můj dům.“ A on si myslel, že se jedná o kostel, který se jmenuje Sant Damiano a stojí kousek od Assisi. Nakoupil kamení, písek, vápno, začal míchat maltu a opravovat kostel. Sám opravoval kostel. Potom se k němu přidalo několik dalších mužů a opravili ho. Ale teprve později František poznal, že Pánu Ježíši šlo o něco jiného. Že myslel ten dům, který je postavený z lidí, z věřících, protože v té době byly pokažené vztahy. Tam byl císař a vysoká šlechta, kteří si žili pro sebe a bylo jim skutečně jedno, co dělá ten zbytek, ta velká většina tam kdesi daleko pod nimi, daleko od nich. Svatý František to změnil tím, že oni si začali říkat bratři. Začali chodit mezi lidi, mezi ty sedláky, a začali jim pomáhat na polích s tím, co bylo potřeba, a brali si od nich to, co potřebovali k životu, co jim dali. Něco k jídlu, něco na oblečení. Když dostali něco navíc, tak to rozdali. Začali ukazovat lidem spolupráci. Začali lidem ukazovat vztahy, které jsou založené na tom, že jeden druhému je pomocníkem, že jeden druhého podpoří, podrží. A to bylo v tehdejší době úplně něco jiného, ale vidíme, že tohle je potřeba v každé době, i dnes, moc a moc, podržet jeden druhého.

V evangeliu jsme slyšeli o tom, jak matky přinášely Ježíšovi svoje děti a on jim žehnal. Bratři a sestry, o ty děti tady běží v první řadě. Žijeme v době, kdy nás věřících je ve společnosti menšina, menší část. Už to není tak, že by víra byla nesena společností. Už to není tak, že by společnost byla křesťanská. Ne, ta společnost je bez Boha. A ty děti se ptají – někdy nahlas a někdy potichu pro sebe: „Kdo má pravdu? Já anebo těch dalších dvacet spolužáků, kteří do kostela nechodí, kteří tomu nevěří. Proč mám já ráno vstát a jít v dešti někam, kam se mi nechce, kde tomu ani tak moc nerozumím.“

Bratři a sestry, pokud chceme, aby z těchto dětí jednou vyrostli věřící dospělí, my jim musíme dát odpověď. Nestačí říct: „Naše rodina vždycky chodila. To se patří. To se tak má.“ To je strašně málo. Totiž ty děti mají jedno takové pokušení. Oni o něm ani neví. Oni chtějí patřit k té většině. Oni chtějí splynout s tou většinou a my, pokud chceme, aby zůstali věřící, tak jim musíme nabídnout nějakou jinou partu, nějakou jinou většinu. Oni nesmí tu víru prožívat sami. Oni ji musí prožívat s někým, s dalšími dětmi. To jsme pořad u toho: „Františku, oprav můj dům.“ Tohle říká Pán Ježíš každému z nás, každé z nás: „Opravme svůj vztah k Bohu.“ Já nechci říct, že je špatný, ale určitě je na něm co vylepšit. Já nechci říct, že doted tady bylo všechno

špatně. Ne. Ale máme co spravovat. Všichni. Jestliže to bylo dobré, může to být ještě lepší. A v tom je to krásné.

Podobenství o bohatém muži

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.10.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

28. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Mdr 7,7–11; 2. čtení Žid 4,12–13; evangelium Mk 10,17–30

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, to dnešní evangelium má jednu hlavní myšlenku a ta je jiná, než by se zdálo na první pohled. Většina lidí, když si to přečte, tak řeknou: „No, to je o penězích, to je o bohatství.“ Ono je to taky o penězích a taky o bohatství, ale to hlavní, ta hlavní myšlenka je úplně o něčem jiném. Ta hlavní myšlenka je o následování Pána Ježíše.

To dnešní evangelium má tři části. První je dotaz bohatého mladíka, druhou částí je Ježíšova odpověď a třetí částí je reakce apoštolů, za které mluví apoštol Petr, jak se k tomu staví apoštolové, tady k té situaci, která nastala.

Takže tedy zkusme si to představit. Před Ježíšem, který se vydává na cestu, přichází nějaký mladý člověk. Už to je tam symbol: „Když se Ježíš vydával na cestu.“ Tenhle mladík je totiž povolán, pozván, k tomu, aby skutečně šel s Ježíšem. To, kam Ježíš se vydával, tam měl jít on s ním. My se máme také vydat s Ježíšem na cestu. Na cestu svého života. Máme počítat s tím, že Ježíš je s námi nebo řečeno naopak, že my chceme jít s ním. Tento mladý člověk byl neobyčejně vnímavý. Přemýšlel o svém životě, o tom, co by asi měl dělat, i o tom, co by dělat neměl. Byl velice uctivý. Přišel a kleknul si před Ježíšem. Tedy přiznává: „Rabi, mistře, já si tě moc a moc vážím a proto k tobě přicházím a ptám se tě na radu. Dává Ježíšovi titul „mistře dobrý“. Podle židovského podání byl dobrý jenom Bůh. Dokonce ani ne andělé a o lidech už se vůbec nedá říct, že by byli dobří. Ježíš tenhle titul nepřijímá. Nepřijímá ho proto, že ten mladík, který za ním přichází, v něm vidí učitele, tedy pouze člověka. A proto Ježíš říká: „Ty za mnou přicházíš jako za učitelem, jako za moudrým člověkem, a proto mi nedávej titul, který by patřil Bohu. Ale dál už odpovídá na jeho otázku. Říká mu: „Vždyť znáš Mojžíšův zákon, přikázání, a teď je vyjmenovává, ta hlavní a končí tím, že říká poslední dvě přikázání, která se týkají majetku: „Nebudeš podvádět a cti svého otce i svou matku.“

Je zapotřebí si uvědomit, že v té době nebylo žádné sociální pojištění, žádné důchody, a tudíž děti měly povinnost zabezpečit svoje staré rodiče. A jak asi všichni víme, tak ne vždycky tomu tak bylo a dost dětí se bohužel snažilo na svých starých rodičích ušetřit a byl to problém, který byl dost rozšířen i v Palestině za časů Pána Ježíše. A tenhle mladý člověk, protože byl vnímavý, měl dobré srdce, tak říká: „Ale to jsem dělal, ale já cítím, že mi ještě něco chybí, ještě by to něco chtělo Pane, ale já nevím co.“ A teď Ježíš dělá krásnou věc. On mu sice bude vytýkat jeho hlavní chybu, ale on na něj pohleděl s láskou. Než mu řekl, co dělá špatně, tak na něj pohleděl s láskou. Jak je to s námi, když my druhým vytýkáme jejich chyby? Tak to zpravidla právě bývá bez lásky. Často to bývá v nějakém afektu, často přitom křičíme, často přitom myslíme na sebe a ne na toho druhého a láska tam rozhodně chybí. Vůbec když mluvíme o chybách druhých, tak v tom bývá často škodolibost: „Jé, ona má taky chyby.“ Nebo: „On to taky udělal špatně. No podívejte se na něho. To je hlupák, jak on se nemožně chová.“ Často jsme škodolibí, často z toho máme radost, často si na tom vylepšujeme sami svoje sebevědomí a říkáme si: „Tak na to ještě nejsem tak špatně. Když se podívám kolem sebe, tak se musím pochválit.“ Ježíš na něj pohleděl s láskou a právě proto, že na něj pohleděl s láskou, tak mu potom mohl říct, co je tam špatně. V životě

tohohle mladého člověka bylo špatně to, že měl příliš rád peníze a bohatství. Důraz je na tom slovíčku „příliš“.

Bratři a sestry, tady tato přílišná láska byla pro toho člověka takovou jakousi brzdou, jakési závaží, které on táhnul svým životem, byla to věc, která ho činila nesvobodným a on nemohl jít za Ježíšem.

Bratři a sestry, v životě každého z nás je takováhle nějaká slabost, která nás táhne jako závaží. Těch slabostí může být celá řada. Někdo se třeba jenom stydí. Říká si: „No co by řekli ti druzí. Řekli by, že jsem fanatik, že to moc žeru.“ Někdo třeba dává příliš mnoho energie a mnoho času na to, aby vybudoval nějakou svou pozici. Ať už v zaměstnání nebo mezi lidmi. Někdo má skutečně příliš rád peníze a bohatství. Ten příběh o bohatém mladíkovi zůstal otevřený. Už se o něm v evangeliu nemluví – jestli šel za Ježíšem nebo jestli se vrátil domů, jestli se stal jeho učedníkem nebo ne. Ten příběh je otevřený, protože je to příběh každého z nás a je na každém z nás, abychom ho nějak uzavřeli. Skutečně, měli bychom se dneska udělat takových pět minut a popřemýšlet o svém životě, jestli v mém životě také není takové nějaké závaží, brzda, která mě zneschopňuje jít za Ježíšem, která mi znemožňuje být jeho učedníkem.

Bratři a sestry, Ježíš se na nás dívá s láskou a s láskou nám nabízí svou pomoc. Nenabízí nám jenom to, že by nám ukázal naši chybu, naši slabost, ale říká taky co dělat dál. To je v té třetí části dnešního evangelia, v reakci apoštolů, kterou přednesl Petr. Ježíš tam používá přísloví: „Spíš projde velbloud uchem jehly, než se bohatý dostane do Božího království. Apoštolové žasnou. Proč? Protože v té době platilo takové přesvědčení, že člověk bohatý samozřejmě se rovná člověk zbožný. Jinými slovy, že ti bohatí určitě přijdou do nebe. A Ježíš říká: „Ne, nikdo to nemá předplacené. Nikde není řečeno, že bohatý rovná se zbožný a chudý rovná se bezbožný.“ Všichni víme ze svého života, že velice často to bývá právě naopak. Jinými slovy, nikdo nemůže podle svého postavení zde na zemi usuzovat, jestli bude spasen nebo ne. Spásu si není možné nějak odpracovat, spásu je možné přijmout.

Když mluví Ježíš o velbloudovi, který projde nebo neprojde uchem jehly, to je přísloví a je třeba k tomuto takhle přistupovat. Ježíš vícekrát použil přísloví podobného druhu. Třeba když říkal, že cedí komáry a polykají velbloudy nebo když říká, že vidíme třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nevidíme. To byl způsob vyjadřování té doby. V Babylóně mezi Židy bylo rozšířené přísloví, když někdo chtěl vyjádřit, že něco se nestane nebo že se to může stát jenom obtížně, tak říkal, že by bylo snadnější prostrčit slona uchem jehly, než aby se stalo to a to. Ježíš na závěr tady té řeči cituje Starý zákon, když říká: „U lidí je to nemožné, ale ne u Boha. Vždyť u Boha je možné všechno. To jsou slova, která můžeme číst ve Starém zákoně, která řekl anděl k Abrahámově manželce Sáře, když Sáře řekli, že bude mít syna, tak ona říká: „To není možné, já jsem stará.“ A anděl právě řekl to, co Ježíš opakoval: „U lidí je to nemožné, ale ne u Boha. U Boha je možné všechno.“

Bratři a sestry, co si tedy dnes odnést, co nám nabízí dnešní Boží slovo. Ježíš ví o našich slabých stránkách, ví o našich chybách, ale přesto se na nás dívá s láskou, přesto nám podává ruku a říká: „Přijmi můj dar, moji, spásu, můj věčný život.“ Příběh o bohatém mladíkovi, který se ptá Ježíše, je otevřený. Je otevřený proto, že má být dokončen v životě každého z nás. Je to o každém z nás a každý z nás se k tomuto příběhu, k této otázce, musí nějakým způsobem postavit. Mějme k tomu odvahu, protože Ježíš nám nabízí svůj pomocný pohled a svou pomocnou ruku.

Pane, ať vidím

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.10.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

30. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení Jer 31,7–9; 2. čtení Žid 5,1–6; evangelium Mk 10,46–52

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, dřív než se dostaneme vlastně k tomu, co Ježíš udělal a proč to udělal nebo jaký to má význam pro nás, tak bych chtěl říct na úvod pár slov o situaci, kde to Ježíš udělal. Udělal to v Jerichu, to víme, to jsme slyšeli. Jericho pro Židy je zvláštní město, protože to je brána do Izraele, do zaslíbené země, od východu. Jozue přivedl dvanáct Izraelských kmenů právě přes Jericho do této země, kterou jim Hospodin slíbil. Hlavní město byl a pořád je Jeruzalém, ale v době Ježíšově to bylo takové město strohé, kde byl chrám, pevnost a pár domů. Jeruzalém stojí na kopci, na hoře, kdežto Jericho stojí o mnoho níž, Jericho leží pod úrovní Středozemního moře. Klima je tam takové velice příznivé, příhodné a tak to město bylo velmi oblíbené a bylo takové výstavné. V této době, kdy se tam stal zázrak, o kterém jsme četli, ve městě měli velké slovo farizeové a Ježíšovi odpůrci. Tato událost, o které jsme četli, se stala těsně před Velikonocemi. Ježíš se vydává na cestu z Jericha do Jeruzaléma. Je to asi 25 kilometrů a když přišel před Jeruzalém, k Betfage a Betánii u Olivové hory, tak se tam stalo to, čemu my říkáme Ježíšův slavný vjezd do Jeruzaléma a to, co si připomínáme na květnou neděli. Tedy tato událost, uzdravení Bartimaia, se stala těsně před tím.

Ježíš se vydává, řekli bychom, na takovou svou poslední cestu zaslíbenou zemí těsně před tím, než bude trpět. A teď tam sedí nějaký žebrák. Ten žebrák podvědomě cítí, že přichází jeho chvíle, jeho obrovská šance změnit svůj život a proto křičí. Křičí: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou.“ A to je to, co vadilo těm, kteří byli okolo Ježíše, co vadilo Ježíšovým učedníkům, protože tam byli také farizeové. Ježíšovým učedníkům nevadí, že se ten slepec chce dostat k Ježíšovi, ale vadí jim ten titul „syn Davidův“. Pokud si vzpomínáte, tak Ježíš, když udělal nějaký zázrak, tak říká tomu uzdravenému: „Nikde to neříkej. Ne abys o tom mluvil, ale jdi a polepši se, nehřeš.“ Teď tady Ježíš přijímá tento titul, protože už jsou karty vyloženy, už jsou na stole. Ježíš tento titul přijímá a ptá se: „Co pro tebe můžu udělat?“ „Ať vidím.“

Bratři a sestry, to je ústřední poselství této neděle: „Pane, ať vidím.“ S touto prosbou na rtech bychom měli začínat každý den a každý den končit. Ať vidím sebe, ať vidím tebe, ať vidím tvou lásku. A jak je to s námi? Pod vlivem událostí asi uplynulých čtrnácti dnů, které jsem já zažil v našich obcích, ve farnosti, nebo co mi vyprávěli druzí lidé, jsem si ten obraz trošičku předělal. Vidím žebráka, který sedí třeba tady před kostelem, natahuje v ruce misku, v které má pár drobných, a dožaduje se toho, aby ti, kteří tady jdou, mu něco dali. Oni do něho vrážejí a říkají: „Nepřekážeš tady. Běž odsud, ať tě nevidíme, tady zavazíš.“ On se snaží o to víc dostat nějaké drobné a nadává na všechny a na všechno a kritizuje svůj osud, rozčiluje se a říká: „Proč mě to potkalo?“ A stačilo by udělat jedno. Říct: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou.“

První věc, kterou jsem si v těchto dnech opět znovu uvědomil, je to, jak je lidský život křehký a zranitelný. Uvědomil jsem si to v okamžiku, kdy jsme se ve čtvrtek loučili v Chudčicích s naší sestrou Marií. Jak je ten život plný utrpení a bolesti a jak člověk musí hledat všechny síly, aby tomuhle dokázal vzdorovat. A není pomoc jinde, než u Boha.

A čím my vyplňujeme svůj život? Tím, že nastavujeme svou misku a nadáváme na všechny a na všechno. Udělali jsme ze sebe soudce těch druhých. My vidíme ty druhé: „To by neměl. To dělá špatně.“ A tak si posíláme anonymní dopisy, dáváme na sebe trestní oznámení a nejlépe až do Štrasburku, protože tady se práva nedovolám. Děláme ze sebe soudce, děláme ze sebe rozhodčí. A potom je vždycky největší legrace v tom, že ten, kdo ze sebe dělá takového velkého rozhodčího, kdo posuzuje ty druhé, tak sám dělá často chyby, které jsou evidentní a jsou školácké. Nebo co jsme se naučili dál, je to, že můžeme kopnout a plivnout do každého, do všeho. Do člověka, který jde kolem mě a který potřebuje pomoc. Nejvíc jsem si to uvědomil, když v pondělí byl v televizi pořad Fakta. Asi takzvaná „Fakta“, kde se mluvilo o matce Tereze. A teď tam byla spousta jakýchsi dohadů a skoro bych řekl i pomluv: „Dávali velké peníze do Vatikánu.“ To nejsou fakta. To je tvrzení typu „jedna paní povídala“, protože fakta by byly: „Tehdy a tehdy, tenkrát ten člověk dal tolik a tolik.“ Vatikán je stát a má státní rozpočet a to se tam eviduje. Ale takhle plivnout na člověka, který celý život se snažil pomáhat druhým, aby důstojně žili a když umírali, aby alespoň důstojně zemřeli, to je velice laciné, ale je to obraz naší společnosti. Pak se tam taky říkalo, že ona sama zemřela v nejdražší nemocnici. Zemřela v nemocnici, kam ji odvezli, když upadla do bezvědomí. Kdo z nás by neposlal svého drahého do nemocnice, protože si říkáme: „Snad je ještě šance, snad je ještě možnost.“

Bratři a sestry, toto bylo takové velice laciné, ale ukazuje to na něco, co se děje každodenně mezi námi, kdy my takhle vyslovujeme soudy a odsouzení těch druhých. Já bych se z tohoto místa chtěl omluvit za sebe i za všechny ostatní kněze, kdy jste z úst některého kněze slyšeli takové odsouzení, takové plivnutí na někoho druhého. Bohužel vím, že se to pořád ještě stává. I my jsme jenom lidé, i my se musíme modlit: „Pane, ať vidím.“ A já vás prosím, abyste nám to odpustili.

A jak to pokračuje? Bratři a sestry, pokračuje to tím, že to od nás vidí všechno naše děti a oni to do sebe sají jako houba a potom to třeba končí tím, že si sypou do jídla modrou skalici, protože oni vidí, že my když se nám to hodí, tak se dovoláváme zákonu a říkáme: „Já tě poženu k soudu, protože tys porušil zákon.“ A když se nám to nehodí, tak děláme, že žádný zákon neexistuje a třeba jako dospělí jezdíme na kole po chodníku.

Bratři a sestry, my jsme ochotní potom zjišťovat, kdo za to může. No můžeme za to my, protože si nevidíme ani na špičku nosu. Protože si neuvědomujeme důsledky svého jednání. Nechceme je vidět, je to pohodlnější. Pro toho Bartimaia by možná bylo v tu chvíli pohodlnější zůstat sedět a potom říct: „Ani ten Mesiáš si mě nevšiml.“ To začalo tím, že on začal volat: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou.“ A potom ho Ježíš zavolal.

Bratři a sestry, Bůh nám dal svobodnou vůli a my musíme zavolat. On není daleko, on je pár kroků, ale my musíme zavolat a bylo by obrovskou chybou, kdybychom promarnili tuhle šanci. „Pane, ať vidím.“

Když mi bylo asi šestnáct let a chodil jsem ke zpovědi k jednomu knězi, tak on mi vždycky říkal: „Modli se tohle – ať vidím.“ Byla nás celá parta a pak jsme zjistili, že nám to říkal všem. Určitě to bylo potřeba a my to potřebujeme slyšet všichni, abychom se pohnuli kupředu. Abychom viděli dobro a krásu. Abychom viděli, co nám Bůh dává a co nám nabízí. Abychom viděli dobro, které můžeme udělat. Náš problém třeba často není v tom, že bychom dělali přímo nějaké zlo, ale náš problém je v tom, že nemáme odvalu dělat dost dobra, že se bojíme. Tak jako ti kolem Ježíše: „Buď zticha, neříkej to. Zás budou problémy, budou zase na nás ukazovat.“ A on ještě tím víc volal: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou.“

Bratři a sestry, prosme za to skutečně každý den, abychom nepromarnili to, co nám Bůh dává. Abychom se zvedli a třeba tápali, třeba po čtyřech šli za tím Ježíšem, za tím, který nám může pomoci k tomu, abychom se posunuli, abychom posunuli svoje lidské vztahy k lepšímu. Nebo potom co? Zůstaneme sedět se svou miskou pár drobných a budeme si říkat jak je nám ukřivděno, jak do nás všichni kopou a nikdo nás nemá rád. Byla by to obrovská chyba a obrovská škoda. Náš spasitel a ten, kdo nám může dát zrak, jde kolem nás. Jde kolem nás a vlastně čeká na to, že my zavoláme: „Pane, ať vidím. Ať vidím tebe, ať vidím sebe, ať vidím ty kolem mne a Pane, ať je vidím v lásce.“ Amen.

Bůh nezapomene na nikoho

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

1.11.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čtení Zj 7,2–4.9–14; 2. čtení 1 Jan 3,1–3; evangelium Mt 5,1–12a

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, co nám chce říct dnešní svátek? Chce nám připomenout všechny ty, kteří vzali vážně to, že byli pokřtěni a řekli si: „Pro mě to nebyl jenom nějaký obřad, já se budu snažit podle toho žít.“ Dnešní svátek nám připomíná milióny lidí, kteří šli za ideálem, za opravdovým ideálem, za Ježíšem, za evangeliem. Dnešní slavnost nám připomíná, že každý člověk za něčím jde a něco hledá. Ovšem ty ideály mohou být i falešné a ty falešné ideály se objevují čím dál ve větší míře, když právě chybí ideál pravý. Když není zlato, objevuje se pozlátko. Když není pravá hodnota, objevuje se náhražka.

Když mluvíme o světcích, neměli bychom si ani tak připomínat lidi v dávných úborech, v módě, která se nosila ve středověku nebo ještě dříve, ale měli bychom se dívat na tyto lidi z hlediska toho, co řekli a co udělali. A potom zjistíme, že jejich slova, ale i činy, mají věčnou, trvalou platnost a že oni nás zvou, abychom i my šli za ideálem. V dnešním evangeliu Ježíš mluví o tom, jak by to mělo vypadat, jaký by měl být ten ideál. Aby byla všude spravedlnost, milosrdenství, abychom my všichni měli čisté srdce, abychom těšili jeden druhého, abychom byli ohleduplní, tiší, abychom byli tvůrci pokoje, abychom konali spravedlnost. To je ideál. Ale tak to není. To je potom vždycky v té druhé větě. Ježíš říká, že to tak bohužel není, ale on by chtěl, aby to bylo a vyzývá svoje učedníky, svoje následovníky, aby se o to snažili. Usilovat o toto znamená usilovat o svatost. Není to nic málo. Jsou to věci, se kterými se setkáváme každý den. Každý den jsme buď milosrdní anebo necitelní. Buď jsme spravedliví anebo jsme nespravedliví. Buď kolem sebe šíříme pokoj anebo rozdělení. Toto jsou věci, které k nám doléhají každý den a my se s tím každý den setkáváme a každý den se máme osvědčit jako Ježíšovi učedníci, jako ti, kteří si říkají: „Ano, já to беру vážně.“ Světec se vyznačuje tím, že ví, že je pořád na začátku. Že ví, že začíná stále znovu. Světec není ten, který si říká: „Já už jsem to všechno zmáknul, už to mám všechno hotové.“ Světec je ten, kdo jde za ideálem a pořád se vrací na tuhle cestu. Po každém pádu, po každé chybě, se pokorně vrátí a začne znovu.

V dnešním prvním čtení z knihy Zjevení svatého apoštola Jana jsme četli o dvou obrazech. Říká se, že ten první je obraz církve bojující, církve zde na zemi, a ten druhý je obraz církve vítězné u Boha v nebi. V tom prvním se mluvilo o tom, jak jsou zastaveni andělé nebo bytosti, které přináší různé zkoušky a trápení na svět, do té doby, než budou na čele označeni ti, kteří patří k Bohu. Mají dostat pečeť. Pečeť byla vždycky znamením pravosti. Když nějaký král napsal dopis, dali na něj pečeť, aby bylo jasné, že to je od tohohle krále. Ale pečeť se používala mnohem častěji. Třeba pečeť byla na závažích, která se používala na trhu, protože lidé byli vždycky v pokušení ta závaží nějak falšovat, dělat je lehčí, než by ve skutečnosti měla být a proto ta pravá závaží měla pečeť, takové razítko, že skutečně ta míra je správná, že nikdo nikoho o nic neošidí. A tou pečeti jsou označeni lidé, o kterých Bůh říká: „Vy jste ryzí, opravdoví. Vy si na nic nehrajete a já to od Vás беру. Mně se to líbí a já vás v té opravdovosti podporuji.“ To, že je tam řečeno, že jich je sto čtyřicet čtyři tisíc, je čistě symbolické číslo. Víme, že některé sekty, jak už jsem to tu zmiňoval minulou neděli, říkají, že do nebe se dostane skutečně jenom sto čtyřicet čtyři tisíc. Dalo by se říct, že to četli špatně, protože tady ti poznamenání, kterých má být sto čtyřicet čtyři tisíc, nejsou v nebi, oni jsou ještě na zemi. Ale je to číslo symbolické, které

vychází z toho, že Izrael měl dvanáct kmenů, dvanáct krát dvanáct je sto čtyřicet čtyři a tisíc k tomu – to číslo tisíc je číslo plnosti. Jinými slovy: „Bůh nezapomene na nikoho, kdo se snaží žít podle evangelia, kdo se snaží uvádět do svého života ty ideály, o kterých mluvil Ježíš v blahoslavenství. Prostě nemůže se stát, že by se nějak Bohu ten člověk ztratil, že by Bůh na něho zapomněl, přehlédl ho. K žádnému takovému nedopatření nedojde, Bůh o tomhle člověku ví a i tomuhle člověku dá svou sílu, svou podporu. Ti označení nemají slíbeno, že budou mít život bez těžkostí, bez zkoušek, ale mají slíbenou Boží pomoc, Boží podporu. Takže to je ten první obraz.

Druhý obraz, ten je už skutečně o nebi. Tam se říká, že Jan uviděl veliký zástup, který by nikdo nespočítal, za všech národů, kmenů, plemen a jazyků. Stáli před trůnem a před beránkem. Minulý týden jsme četli v evangeliu, jak přišel jeden člověk za Ježíšem a ptá se ho: „Mistře, je málo těch, kteří budou spaseni?“ A Ježíš mu odpovídá v tom smyslu: „Nestarej se o to, kolik jich bude, ale starej se o to, aby tys byl mezi nimi.“ Dnešní první čtení nám vlastně odpovídá na tuto otázku a říká: „Ano, těch zachráněných bude mnoho, velice mnoho. Nikdo si netroufá udát nějaké číslo, ale zase co je důležité pro každého z nás je to, abychom mezi těmi zachráněnými byli my. Co by nám to pomohlo, kdyby tam byli všichni, které my známe a my jsme tam nebyli. To by byla skutečně naše prohra, obrovská prohra.

Bratři a sestry, dnešní svátek nám připomíná ty, kteří už tam došli. Dnešní svátek nám má připomenout, že i my jsme na cestě do nebe. Dnešní svátek nám chce dát jakýsi návod, jak se do toho nebe dostat. Tím návodem jsou blahoslavenství. Blahoslavenství, to není nic, co by bylo nad našimi hlavami. Blahoslavenství, to jsou zásady, které se dotýkají našeho všedního života, každého dne. My bychom si měli častěji otevřít Matoušovo evangelium, pátou kapitolu, kde jsou právě tato blahoslavenství, a přečíst si je, abychom je dostali do svého života, aby to by program každého z nás. Snažit se o spravedlnost, snažit se o to, aby se kolem mě šířil pokoj, projevit milosrdenství, projevit pochopení a tak dále a tak dále. Prosme za to, aby tento program, jak ho Ježíš nastínil, se stal programem celé naší farnost a vůbec všech křesťanů u nás, protože potom budeme schopní získávat druhé. Protože potom budeme ukazovat na ten pravý ideál a budeme ukazovat, jak ten pravý ideál získat, jak k němu dojít. Kéž se tak s Boží pomocí stane.

Setkání s ženichem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

2.11.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení Mdr 3,1–9; 2. čtení 2 Tim 2,8–13; evangelium Mt 25,1–13

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, žijeme v době, kdy se díky moderním technologiím dozvídáme velice rychle o událostech, které se staly kdekoliv na světě. V podstatě do několika minut se dozvíme o tom, že třeba někde v Asii bylo zemětřesení, v Americe zuří nějaký požár a někde jinde spadlo letadlo a přitom zahynulo tolik a tolik lidí. A když se v té zprávě objeví nějaká cifra, že třeba při tom zemětřesení zahynulo tisíc lidí, při pádu letadla se zabilo sto šedesát lidí, tak to bereme jako cifru. Je to záležitost statistiky, vlastně to nevnímáme. Vůbec si neuvědomujeme, že za každým tím číslem je lidský život, že po tom člověku zůstali nějací pozůstalí, že pro každého z těch třeba sto šedesáti někdo pláče. Začneme si to uvědomovat až v okamžiku, kdy nám zemře někdo blízký, kdy odejde někdo, koho jsme dobře znali, koho jsme vídali, s kým jsme se třeba každý den setkávali. Pak si uvědomíme, co to je smrt a začneme o tom přemýšlet. Je takovou určitou tragédií naší doby, že nevnímáme události kolem sebe, bereme to dost povrchně, a pouze jedinou věcí, kterou právě vnímáme, je smrt. V okamžiku odchodu někoho nám blízkého jsme ochotni se zastavit a začít přemýšlet. Přemýšlet o třech takových otázkách, které už si kladli staří Řekové: „Odkud jsme přišli, jaký je náš úkol na tomto světě a kam odejdeme, až opustíme tenhle svět.“

Bratři a sestry, dnešní evangelium mluví o smrti jako o setkání s ženichem. Když se svatebčané setkají s ženichem, je to něco velice radostného. Jak se my díváme na smrt? Kolem nás je hodně lidí, kteří nevěří a tito lidé se samozřejmě smrti bojí, protože pro ně je to konec. Úplný konec, úplný zánik. A pod jejich vlivem i do našich srdcí a do našich myslí se zapisuje obava, že to bude něco hrozného. Já jako kněz mám třeba úplně jiné zkušenosti. Každý člověk bojuje o svůj život a snaží se tu být co nejdéle. Je nám to vrozené a je to pochopitelné, ale již vícekrát se mi stalo to, že když jsem přišel jako kněz a s tím člověkem, třeba i umírajícím, jsem se modlil, udělil jsem mu svátost nemocných, svaté přijímání, rozhřešení a prostě udělal všechno, co šlo, že ten člověk se velice uklidnil a obrazně řečeno, že se pustil. Pustil se a přestal bojovat o svůj život a velice pokojně odešel. Proč? Protože tenhle člověk už se setkal s Ježíšem, s ženichem. Setkal se s tím, v kterého celý život věřil a doufal a byl přijat. To je něco, co my zatím objevujeme pouze svou vírou. Smrt si nelze vyzkoušet, nelze si to nacvičit a každý z nás to prožije sám. Nikdo druhému nemůže o tom předat nějaké vědomosti, nemůžeme jeden druhému poradit a proto je to tak těžké a proto se toho i bojíme. Ježíš, když mluví o smrti jako o setkání s ženichem, dělá to proto, aby tyhle naše obavy rozptýlil, aby nám dodal odvalu.

Bratři a sestry, dnes, kdy vzpomínáme na naše drahé zemřelé a chodíme na hřbitovy anebo jsme tady na mši svaté, tak si hlouběji uvědomujeme, že už není důležité čím ti lidé byli, jakého dosáhli vzdělání, jaké měli postavení ve společnosti. Že to všechno už je vedlejší. Důležité je, jací byli. Rozdělují se různá vyznamenání, různé ceny na všechno možné. Ale mezi lidmi se dává taky takové ocenění. Třeba když se malé děti ptají na svého pradědečka, kterého nikdy neviděli a říkají: „Jaký byl?“ Tak jim nevykládáme, jak vypadal, jak byl vysoký, jaké měl rysy obličeje, ale řekneme: „To byl dobrý člověk. To byl dobrý muž. To byla dobrá žena. To byla dobrá babička, dobrá maminka.“ To je to nejvyšší ocenění, jaké může kdokoliv z nás dostat. Není podstatné z hlediska věčnosti, kam jsme to dotáhli tady, čím jsme byli, ale podstatné je jací jsme byli, jací jsme. Mohlo by se totiž stát, že by tam zaznělo ještě jiné ocenění: „To byl špatný

člověk.“ A tady cítíme, že je to opravdu všechno špatně a v téhle jedné větě, že to byl špatný člověk, je oznámeno, že on neměl nebo ona neměla ráda lidi a to je špatně.

Bratři a setry, Ježíš Kristus vším, co dělal, když žil mezi námi, ukazoval, jak má rád lidi. Chybující, nemocné, opuštěné, zanedbané, jak má rád tyhle často „obtížné“ lidi. Můžeme říct, že my to máme v mnohém daleko lehčí. My máme mít rádi ty, kteří jsou s námi spojeni nějakými příbuzenskými pouty. Nejvíce máme mít rádi ty, kteří jsou s námi v jedné rodině. I to bývá často těžké. Potom máme mít rádi ty, kteří jsou kolem nás na pracovišti, ty které jsme si nevybrali, kteří prostě k nám přišli.

Bratři a sestry, když se s někým loučíme v kostele, tak už se neříká jeho titul, neříká se jeho postavení, ale při těch bohoslužbách, při těch obřadech, už se říká jenom jeho křestní jméno a říká se tam třeba: „Loučíme se s tvým služebníkem Adamem, s tvou služebnicí Evou. Takhle bratři a sestry se jednou rozloučí i s námi. I my jednou takhle odpočineme od všech svých námah. Ten dnešní svátek nám chce připomenout, že i my máme být jednou označeni za služebníky Boží. I my jsme takoví kandidáti, kteří aspirují na to nejvyšší vyznamenání: to byl dobrý dědeček, to byla dobrá babička, to byl dobrý člověk. Kéž se nám s pomocí Boží podaří dosáhnout tohoto nejvyššího ocenění.

Pramen živé vody

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

9.11.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Svátek Posvěcení lateránské baziliky

příslušné slovo Boží: 1. čtení Ez 47,1–2.8–9.12; 2. čtení 1 Kor 3,9c–11.16–17; evangelium Jan 2,13–22

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, evangelium, které jsme teď slyšeli, už jsme letos četli a sice o třetí neděli postní, takže já nebudu dnes mluvit ani tak o evangeliu, jako spíš o prvním čtení a o tom, jaký význam má chrám v našem životě.

Pro mě osobně svátek posvěcení lateránské baziliky má velký význam, protože ten kostel znám, troufnu si říct, že dost dobře, protože česká kolej Nepomucenum, kde jsem žil pět let, stojí kousek od Lateránu a když jsem chodil na Lateránskou universitu, tak jsme chodili dost často přes tenhle chrám napříč. Tam je to uděláno tak, že se dá hlavním vchodem do toho kostela vstoupit a u hlavního oltáře bočním vchodem zase vyjít ven. A bylo to takové docela milé jít přes ten kostel. Ten kostel, můžeme říct, symbolizuje dějiny církve nebo vůbec dějiny lidstva, vzestup i pád. Řekli bychom dny slávy, ale i dny úpadku. Celé dějiny toho místa začínají tím, že původně to místo patřilo šlechtické rodině Lateránů. Podle nich se celé to místo jmenuje. Oni se dostali do sporu s římským císařem Neronem a on je obvinil z daňových úniků, celé jim to sebral a poslal je do vyhnanství. Na tom místě, kde stál jejich dům, jejich palác, nechal postavit kasárna. Ta kasárna tam stála nějakou dobu a když potom na začátku čtvrtého století došlo k boji, kdo bude římským císařem a bojovali proti sobě Konstantin a Maxencius, tak ti vojáci, kteří sídlili v kasárnách, se přidali k Maxenciovi, ale Maxencius prohrál, takže vojáci šli pryč z Říma do dnešní Francie, tenkrát se tomu říkalo Galie. Takže kasárna byly prázdné a bylo možné to místo zase zabrat, takže císař to znovu zabral a celé to daroval papeži a nechal tam na svoje náklady císař Konstantin postavit baziliku, první velký křesťanský kostel, a papežský palác. V těsném sousedství si postavil svůj palác, aby dodal vážnosti tady tomuto místu, aby ukázal, že si papeže váží. No a papežové tam tedy sídlili a sídlili tam do té doby, než ve středověku zvolili jednoho Francouze, kterému se tam nelíbilo a odstěhoval se do Avignonu. Papežové téměř sto let sídlili v Avignonu ve Francii a vznikl z toho velký rozkol. Když potom na začátku patnáctého století se trvale vrátili zpátky, tak to tam našli celé rozbořené. Všechna ta nádhera, která tam byla vybudována během staletí, byla pryč. Bazilika měla propadlou střechu, propadlou klenbu, a vůbec se v tom kostele nekonaly bohoslužby, ale pastýři to používali jako velkou ohradu pro ovce a vůbec pro různý dobytek. Papežský palác byl taky rozbořený a papež se tedy rozhodl bydlet ve Vatikánu. Postupem času ta bazilika byla znovu obnovena, znovu vystavěna. Celkem ji přestavovali třikrát. Největší význam měla na počátku právě v těch dobách císaře Konstantina a potom, kdy v jejích prostorách se konalo pět církevních sněmů. To znamená, že tam přijeli biskupové z celého světa. Tady v té bazilice je freska, obraz, jak papež Urban 8. vyhláší první milostivé léto v roce 1300. Na tom je krásné to, že to milostivé léto nebylo vyhlášeno, jak by se řeklo, na popud shora, ale v tom roce 1300 přišlo do Říma tolik lidí, že bylo potřeba na to nějak reagovat. Mezi lidmi se šířila zpráva, že ten, kdo v tom roce 1300 navštíví Řím, tak že po smrti bude určitě spasen. A přišlo tam tolik tisíc lidí, že papež považoval za svou povinnost nějak to institucionalizovat, něco s tím udělat, a vyhlásil to, čemu my říkáme svatý rok nebo milostivé léto. Přičemž tou návštěvou Říma se nemyslelo přijít tam na jeden nebo dva dny, ale znamenalo to být tam aspoň šest týdnů, navštěvovat různá místa a tam se modlit.

Když si uvážíme, že třeba od nás, když tam šli pěšky, tak jim to trvalo nejméně měsíc. Měsíc cesta tam, šest týdnů pobyt v Římě, minimálně další měsíc zpět. Mnoho lidí to nevydrželo cestou. Ti, co se vrátili domů, tak byly doma potom ve velké vážnosti, protože oni říkali: „Ten něco viděl, ten už někde byl, ten má nějaké zkušenosti.“ To tedy znamenalo putovat do Říma.

Bratři a sestry, my si připomínáme posvěcení tohoto kostela jednak proto, že je to katedrála papeže, ale hlavně proto, že si máme připomenout, že ať jsme kdekoliv na světě, patříme k sobě jako věřící, jako křesťané. Židé měli jeden chrám a do toho chrámu měli přijít nejméně třikrát za rok, ale chodili tam častěji – i pětkrát, šestkrát za rok z celé země, aby si uvědomili, že patří k sobě, že vyznávají stejnou víru v boha Jahve. Ta země nebyla tak velká, takže se to dalo. Oni se tam dostali pěšky za pár dnů. Ale my, protože to pro nás není možné takhle často chodit do jednoho kostela, ani bychom se tam nevešli, tak si to připomínáme jako svátek, že patříme k sobě. My chodíme každou neděli do svého farního kostela nebo do nějakého kostela a mnohdy si říkáme: „Proč?“ Hlavně děti nám kladou tuhle otázku: „Mamko, proč tam mám chodit? Mě to tam nebaví, já tam tomu nerozumím. Musím tam jít? Mamko nešlo by to nějak jinak?“ A my říkáme: „Nešlo, musíš tam jít.“ Ale umíme odpovědět na to proč? Proč tam jdeme my? Jestli třeba pro to, abych nemusel ve zpovědi říkat, že jsem nebyl na nedělních bohoslužbách? Nebo proto, že se to prostě dělá, že naše rodina tam vždycky chodila? Proč jdeme v neděli do kostela, na tom nám krásně odpovídalo dnešní první čtení. Prorok Ezechiel měl vidění. Měl ho v době, kdy Židé neměli chrám, kdy byl zbořený, a to vidění vlastně odpovídá na otázku, k čemu ten chrám je dobrý. Z toho chrámu vytéká voda. Voda je symbol života. Všude, kde se ta voda dostane, tak ten život se objeví ve všech různých formách. Ve vodě té řeky jsou ryby, na březích té řeky roste tráva, stromy, hnízdí tam ptáci, ve stínu těch stromů nalézají úkryt zvířata. Zkrátka a dobře ten život tam roste, kvete, bují ve všech možných podobách, protože se tam dostala voda, živá voda. A to je něco, co má symbolizovat, proč my chodíme do kostela na mši svatou. V každém z nás ta návštěva kostela, bohoslužeb, má prorazit pramen. Z každého z nás má něco takového tryskat, abychom, když jdeme dál ve svém životě, dokázali podporovat život ve všech jeho podobách, v celé té rozmanitosti, abychom v sobě našli sílu podporovat to dobré. Mluví se tam o tom, že ta řeka teče na východ. Na východ od Jeruzaléma je totiž jenom a jenom poušť, písek, kde neroste vůbec nic. A potom, to už je více na jih, je Mrtvé moře, jehož voda je tak slaná, že tam zase nemůže nic žít. A v tom vidění prorok říká: „A vody tohoto mrtvého moře jsou uzdraveny vodou, která vytéká z chrámu.“ Jinými slovy návštěva bohoslužeb, návštěva kostela, nám může dát sílu uzdravit naše vztahy, postavit se všemu tomu zlu, které na nás číhá, které se na nás řítí. Nabízí se nám tady pomoc. Pomoc která není z nás, ale kterou můžeme dostat jako dar, ale Bůh chce, abychom si o ni řekli, když sem přijdeme, když sem přijdeme k němu.

Bratři a sestry, takže přemýšlejme o tom, co odpovíme, ať už sami sobě, proč chodíme do kostela nebo co odpovíme dětem, když se nás na to budou ptát. Je to proto, že se nám tady nabízí pomoc – pramen živé vody, pramen síly, abychom, až vyjdeme z kostela ven, dokázali podporovat všechno dobré a všechno živé v našem okolí. Kéž se nám to s Boží pomocí daří.

Ježíš je cesta

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.11.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čtení Dan 7,13–14; 2. čtení Zj 1,5–8; evangelium Jan 18,33b–37

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, dnes končíme liturgický rok. Většina svátků a slavností v liturgickém roce nám připomíná nějakou událost – kdy se třeba Ježíš narodil, kdy za nás trpěl, kdy vstoupil na nebe a podobně. Ale svátek Krista Krále je úplně jiné povahy. Za tím nestojí žádná událost, za tímhle svátkem stojí Boží vlastnost. Ten svátek je v podstatě velice nový. Byl vyhlášen v roce 1925, vyhlásil ho papež Pius XI. a vyhlásil ho proto, že viděl zmatek, který v Evropě nastal na konci první světové války. Viděl obrovský úpadek Evropy a viděl jak tohoto zmatku využívají lidé, kteří se chopili moci a vzniklo z toho to, čemu my dnes říkáme totalitní systémy. V Rusku hned po první světové válce, potom to bylo v Itálii, nakonec v Německu. A ve všech těch totalitních systémech je to, čemu se říká „zneužívání moci“. Někdo si přisvojí nějakou moc, která mu nepatří a těm, kteří jsou kolem něho to dává potom tvrdě pocítit. Všichni představitelé těchto systému o sobě říkají: „Já vás zachráním. Já udělám svět lepší.“ Ale vidíme, že naopak vždycky ten svět se dostane do daleko větší krize, propadne se zpět a je to všechno naopak daleko horší a zůstává za tím pouze větší bída a mnoho lidí, kterým zbydou pouze jak se říká „oči pro pláč“. A tohle když viděl Pius XI., tak chtěl upozornit na to, že takhle to není, že takhle to opravdu dál nejde a nabídl alternativu. Ukázal na Ježíše Krista a řekl: „To je program. Evangelium je možnost. Evangelium je program pro celý svět, pro jeho obnovu.“ Tím svátkem chtěl papež ukázat a zdůraznit, že skutečnou moc nad tímto světem má Bůh, protože on ho stvořil a on se o něho stará.

Bůh má moc. Jakou? Když se řekne král, tak děti si vzpomenou na pohádku a tam zpravidla králové bývají takoví hodní, moudří. Ti starší už si vzpomenou na dějepis a řeknou si: „No, to tak v dějinách nebylo.“ A je pravda, že mnohdy to tak nebylo. A potom si vzpomeneme třeba na různé výlety, kdy se jezdí dívat se na královnu jako na atrakci, protože královna ještě pořád jezdí v kočáře, zatímco všichni ostatní už v autech, a je to takový živoucí muzejní exponát. Že by Ježíš byl takovýhle král? Ne. Tam jde právě o zdůraznění toho, že Ježíš tu svoji moc, kterou má, nikdy nezneužije. Nikdy nám to nedá tvrdě pocítit. Nikdy to neudělá, aby nám znepríjemnil život. Ježíš je cesta. V dělnických nepokojích, které vznikly po druhé světové válce na západě, v jedné té demonstraci se objevil transparent: „Nikdo nezná cestu.“ Viděli to studenti, kteří byli věřící, a tak narychlo na kus plátna načmárali: „Ježíš zná cestu.“ A vyvěsili to v místech, kudy procházeli demonstranti s tím prvním transparentem. Ten dnešní svátek nám chce připomenout, že Ježíš je ta cesta. Evangelium je cesta i v dnešní společnosti, která je na tom velice podobně, jako společnost po první světové válce. Něco skončilo, něco nového začíná a my už dneska víme, že to nové se skutečně rodí v bolestech a těžko za cenu spousty omylů, mnoho lidí na tom chce vydělat a člověk se ptá a říká si: „Kdo zná cestu?“ Ježíš a jeho evangelium.

Každou neděli nám církev předkládala určité zásady z evangelia. Byly nám nabídnuty postoje, bylo nám nabídnuto, co můžeme dělat, a dneska to končí. Výhodou církevního roku je to, že příští neděli začneme slavit advent a pojedeme zase od začátku. To co jsme přeslechli v letošním roce, uslyšíme znovu v příštím. V životě se někdy něco dá zopakovat, někdy něco ne. Něco uteklo a už se to nikdy nevrátí. Ten dnešní svátek nám chce připomenout ve všech těch těžkostech, když jsme třeba i ochotni si zoufat, že Ježíš a jeho evangelium je cesta. Je to

skutečná moc, ale je to moc, která se nepostaví proti člověku, proti nám, ale je to moc, kterou Bůh poslal, aby nám pomáhala.

Bratři a sestry, je to zároveň i návod pro každého z nás. Každý z nás má nějakou moc nad někým. Budu ji zneužívat, budu ji dávat tvrdě pocítit anebo se budu snažit, abych touto svou mocí vedl a byl užitečný? Ježíš je cesta, evangelium je návod. Využijme ho.

Zkusme projevit svou lásku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.11.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

1. neděle adventní

*příslušné slovo Boží: 1. čtení Jer 33,14-16; 2. čtení 1Sol 3,12-4,2; evangelium Lk 21,25-28.34-36
(zvukový záznam a přepis záznamu)*

Bratři a sestry, dnešní Lukášovo evangelium bylo takové docela hrozné, až nás možná zamrazilo v zádech při všech těch slovech, kdy se tam mluvilo o všech možných úkazech, katastrofách, a je tam taková velice naléhavá výzva, co máme dělat, abychom obstáli před Synem člověka. A tímto evangeliem začínáme advent? Nějak nám to možná nejde dohromady, ale ono to tam patří a je to naprosto v pořádku. My všichni víme – advent znamená příchod, přicházet. Mluvíme o tom, že se máme připravit na příchod Božího Syna. Když se někdo na něco připravuje, tak to něco je vždycky v budoucnosti, nikdy ne v minulosti. Nedá se připravit na něco, co už tu bylo, ale mnoho lidí to tak dělá. Mnoho lidí to tak bere, že před dvěma tisíci lety se něco někde kdesi v Betlémě daleko stalo, něco, co je takového milého, romantického, sentimentálního, a tak na to vzpomínáme. Na narození Ježíška. Jenže když to budeme brát takhle, tak je to málo. My si máme uvědomit, že ten Boží Syn, který se narodil před dvěma tisíci lety v Betlémě a vstoupil do našich lidských dějin, chce vstoupit do života každého z nás. Tedy Ježíšův příchod ke každému z nás nejenom, jak říká Písmo, „za onoho času“, ale do života každého jednotlivce. A tak advent má dva takové myšlenkové okruhy. Až do 17.prosince budeme číst o tom, čemu se říká „druhý příchod Ježíše Krista“ nebo ho také někdy označujeme jako „příchod ve slávě a moci“ a od 17.prosince do Vánoc budeme číst o tom, co se dělo těsně před tím, než se Boží Syn narodil jako člověk v Betlémě.

Bratři a sestry, tedy připravit se na setkání se Synem člověka. Ta tvář soudce, toho, který přijde označit ty, kteří mají být zachráněni a ty, kteří mají být potrestáni, v sobě nutně nese něco, čeho se bojíme, a proto on se narodil jako dítě, abychom pochopili, že se ho bát nemusíme, protože dítěte se přede nikdo nebojí. Naopak, na narození dítěte se všichni těší. My totiž žijeme v době, kdy mnoho lidí neví, co s tím adventem mají dělat, a tak se to často vyřeší tím, že se advent jednoduše vyplní nákupy a jednoduše se zkrátí na co nejmenší dobu. V mnoha městech dneska rozsvítí vánoční strom, ale strom je skutečně symbolem Vánoc, ne adventu. To je jakési zmatení a předběhnutí myšlenky. Symbolem adventu je věnec s tím, jak se postupně zapalují na něm svíce, a myšlenka postupného sblížení toho, že Bůh se blíží k nám a my se blížíme k Bohu. Anebo taky je to o tom, že se máme víc blížit jeden k druhému.

Dnešní evangelium mluvilo o katastrofách. My se bojíme, když slyšíme o různých zemětřeseních a takových přírodních úkazech a říkáme si: „To je hrozné.“ Ale ony tady jsou ještě jiné katastrofy a to je naše chování. Bratři a sestry, naše chování je často takovou obrovskou katastrofou. Proč? Protože k sobě nejsme vůbec shovívaví. Naopak vyhledáváme chyby jeden druhého, rádi na ně ukazujeme, často nejsme vůbec tolerantní a často se radujeme z toho, když ten druhý nějak klopýtne, selže. Nedržíme slovo, něco slíbíme a pak to klidně porušíme a řekneme: „No, to se tak nedá brát.“ Slíbíme někomu, že s ním budeme a pak ho třeba i opustíme. A to jsou bratři a sestry katastrofy.

V dnešním druhém čtení jsme slyšeli od apoštola Pavla výzvu Soluňanům: „Ať ve vás Pán rozhojňuje stále víc a víc lásku jednoho k druhému i ke všem lidem.“ To je takové motto, taková výzva, kterou bychom mohli naplnit letošní advent. Skutečně, zkusme si představit každý

jednoho konkrétního člověka, někoho z rodiny nebo klidně i někoho cizího a tomuhle člověku zkusme ukazovat, projevovat, lásku víc než jindy. Doma to bývá těžké, ale je to velice potřebné. U cizích lidí zase může hrozit to, že ten člověk si toho třeba ani nevšimne, že mi to neoplatí. Naopak, že on se ke mně třeba nebude chovat vůbec pěkně. Ale to je jedno. O tohle tady nejde, v tuhle chvíli nejde o to, jestli nám to někdo oplatí, jestli si toho někdo všimne, ale zkusme to. Zkusme projevít svou lásku. Když se dva mladí lidé mají rádi, nestačí, že k sobě něco cítí, že k sobě cítí náklonnost. Jeden druhému to musí říct, musí to projevít, že se mají rádi, a potom ten vztah roste. A zrovna tak je to i na té rovině k Bohu, ale i k ostatním lidem. Nebojme se projevít svou lásku jeden druhému. Nebojme se, že ten druhý si řekne: „O co mu jde? On je nějaký divný, on to nějak přehání.“ Zkusme toho druhého překvapit. Skutečně, vyberme si konkrétního člověka a tohohle člověka zkusme překvapit svou láskou, svou dobrotou, svou náklonností. To bude potom ten pravý advent, to bude taková skutečná příprava na narození Božího Syna. On se potom nenarodí jenom za onoho času, ale narodí se v srdci každého z nás. On chce vstoupit do našeho života. On tam nechce vstoupit jako soudce, který nás bude trestat a odsuzovat, ale chce tam vstoupit jako náš spasitel, jako náš pomocník. Ukažme mu o tomto adventu, že o jeho pomoc a záchranu moc a moc stojíme a že ho takhle chceme přijmout, že mu chceme udělat ve svém životě místo a že těm, kteří jsou kolem nás, chceme ukázat svou lásku. Zkusme to, stojí to za to a Bůh nám v tom určitě pomůže.

Uslyšet Boží slovo

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

7.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Bar 5,1–9; 2. čtení Flp 1,4–6.8–11; evangelium Lk 3,1–6

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, na začátku dnešního evangelního úryvku jsme slyšeli údaj, který vypovídá o tom, kdy Jan Křtitel začal kázat, kdy veřejně vystoupil. Je to údaj velice cenný pro dějepisce a biblické badatele, protože se tam vyjmenovává šest lidí, kdy vládli, a těch šest společně bylo u moci pouze krátkou dobu. Ne, že by jednotlivě byli krátkou dobu u moci, ale všech těch šest vládlo společně pouze v jednom jediném roce, takže se z toho celkem dost přesně dá určit, kdy Jan Křtitel vystoupil a následně z toho potom, kdy vystoupil Pán Ježíš. Jak jsem říkal, to je cenné pro dějepisce a biblické badatele. Pro nás je cennější víceméně už jenom ten závěr, kdy se mluví o Janu Křtiteli, který uslyšel Boží slovo.

Bratři a sestry, zkusme si ten úryvek přeložit nebo převyprávět pro dnešní dobu. S tím začátkem nebudou problémy. Tak jako evangelista svatý Lukáš, i my bychom mohli vyjmenovat šest nějakých prezidentů a říct: „To bylo v době, kdy u nás byl ten a ten prezident, v Rusku třeba někdo jiný, zase někdo jiný v Americe, to bylo v době, kdy třeba byla velká válka v Iráku nebo něco podobného.“ Ale co dál? Jan, syn Zachariášův, uslyšel na poušti Boží slovo. Tady už bude větší problém. „Uslyšet Boží slovo“ – to znamená ztišit se, dát si práci, očekávat, že Bůh promluví. Nemusíme hned myslet na zázračný hlas z nebe. Aby člověk uslyšel Boha, musí k tomu být disponován, v první řadě musí chtít. K nám se dostává spousty slov, spousty informací. Noviny, televize, sousedé, přátelé, reklamní letáky, a člověk je z toho všeho tak zahlcený a často i tak znechucený, že už nemá sílu čekat něco dalšího, a je to škoda.

Bratři a sestry, celé lidstvo pořád prožívá takový advent, lidé pořád na něco čekají, ale jde o to, jestli čekají na to správné. Mnoho lidí totiž čeká na zachránce člověka. Říkají: „Už by měl přijít někdo silný, nějaká silná osobnost, která udělá pořádek, která odsoudí všechny ty šmelináře, tuneláře a já nevím jak jim budeme říkat. Někdo, kdo nastolí nějaký jasný řád, kdo potrestá špatné a odmění dobré. Hlavně dvacáté století žilo s touhle velikou nadějí. Začalo to hned po první světové válce, kdy lidé říkali: „Tak strašná válka, tolik miliónů mrtvých, to musí být teď už lepší.“ A nebylo, za dvacet let byla ještě horší válka. Když je v lidech takovéto očekávání, tak toho zpravidla využije někdo, kdo lidem slibuje nebe na zemi ale udělá tady nakonec ještě větší peklo, než tu bylo.

Dnešní evangelium nám ukazuje jiný advent, jiné čekání nebo jiné snažení. Skutečně žádný člověk není zachránce, není spasitel. Spasitel je jediný – Ježíš. A ten Ježíš chce přijít, ale nechce přijít jako vládce s vojskem, nechce přijít v nějakém triumfu, nechce přijít s fanfárami a s prapory, ale chce přijít k člověku, ke každému z nás. Jan Křtitel pro to používá obraz, který oni důvěrně znali. Palestina je země, kde to jde pořád z kopce a do kopce. Kopec, údolí, kopec, údolí, pořád. Roviny tam v podstatě nejsou, něco málo na pobřeží Středoziemního moře. A když on mluví o tom, že mají být hory sníženy, údolí srovnána, tak nemá na mysli to, aby kopal někdo nějaké tunely nebo zavázal zeminou nějaké rokliny, ale vlastně tím říká: „Lidi, vždyť vaše jednání, to jsou ty kopce, to jsou ta údolí.“ Když má nějaký cestovatel jít pěšky v takovémto terénu, je to velice obtížné. A Jan Křtitel říká: „Lidi, vždyť v tom vašem jednání se vyznat, to je strašně těžké. Vždyť to je samá klička, samá zatačka, spousty podrazů. Narovnejte to, dejte to do

pořádku, srovnejte to, napřimte to.“ A tahle výzva platí stejně tak dnes, jako platila tenkrát. Musíme si přiznat, že nejsme o mnoho dál. A to je ten advent, to je správné adventní čekání – to, že si člověk uvědomí, že i já používám všelijaké takové zkratky nebo naopak jsou to různé prodlužky, které nevedou k cíli, a že mám jinou možnost, že mám možnost jednat jinak, že mám možnost do svého života přijmout jiné hodnoty. První – musím si udělat čas, abych o tom přemýšlel, a potom mohu začít jednat.

Bratři a sestry, někdo by mohl říct: „Ale co mohu změnit?“ Nezměním celou zemi, jistě, že ne. Dokonce ani nezměním třeba celou farnost. To není v mé moci, ale je v mé moci změnit sebe a tím to začíná. Znáte přísloví, že lepší, než nadávat na tmu, je rozsvítit alespoň malé světýlko. A podle tohoto přísloví jedná dnes už spousta lidí. Ať už podle toho začala jednat Matka Tereza nebo jednájí podle toho další lidé. V Mexiku působí jeden Španěl, kterému říkají strýček Alfonzo. On když přijel ze Španělska do Mexico City, do hlavního města, tak byl úplně zdrcený z toho, když viděl, kolik dětí se tam potlouká. Opuštěných, vyhnaných dětí. Začal přemýšlet co s tím a začal je sbírat a začal hledat podobně smýšlejících lidí a začal pro ně organizovat to, čemu bychom řekli „náhradní rodiny“. Dneska těch dětí tam má tři sta. Někteří ho obdivují a někteří říkají: „Ale vždyť to nemá význam. V celém Mexiku je takhle přes dva milióny dětí na ulici. Tři stovky, co to je.“ Na jednu stranu je to kapka v moři, na druhou stranu je to tři sta lidí, kteří dostali šanci, kteří dostali naději, a to není málo.

Bratři a sestry, udělejme si v příštím týdnu čas a uvědomme si, že i k nám chce Bůh promluvit, jako k Janu Křtiteli. Jde o to, abych já byl ochotný slyšet jeho hlas, abych byl ochotný slyšet jeho návrh: „Urovnej svůj život, napřim svoje jednání. Kde jsou nějaké zatačky, nějaké hrboly, nějaké kličky, dej to do pořádku. Nabízím ti, že můžeš ve své duši a potom i ve svém okolí rozsvítit alespoň malé světýlko naděje, malé světýlko radosti. Tak ho rozsviť a rozhodně ho nezhasínej.“

Bůh chtěl mít svět bez hříchu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

8.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu

příslušné slovo Boží: 1. čtení Gn 3,9–15.20; 2. čtení Ef 1,3–6.11–12; evangelium Lk 1,26–38

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, ten dnešní svátek Neposkvrněného početí Panny Marie nám připomíná to, že když Panna Maria začala existovat, když byla ona sama počata svými rodiči, že se jí nedotkla dědičná vina, neměla dědičný hřích. O tom neexistuje nikde v Písmu svatém zmínka, to vyplývá z toho, že ona je Matkou Boží. To byl takový docela složitý proces, jak se k tomuto církve dopracovala, ale už od 4.století po Kristu církve přiznává Panně Marii titul Bohorodička a protože, řečeno trochu zjednodušeně, v Pánu Bohu není nic nedokonalého, tak ona, aby byla Matkou Boží, Božího Syna, musela být i po téhle stránce dokonalá. A jak říkám, o tom, jak byla Panna Maria počata, se nikde v Písmu svatém nic neříká a proto se na dnešní svátek čte evangelium o početí Pána Ježíše a z tohoto důvodu, když se mnoha lidí zeptáte, co to je neposkvrněné početí Panny Marie, tak vám řeknou, že to je to, že Pán Ježíš se narodil bez pomoci muže, bez pomoci svatého Josefa. Ale ten svátek nebo slavnost početí Pána Ježíše, v církvi se tomu říká „Zvěstování Páně“, to slavíme 25. března, devět měsíců před Vánocemi a to s tím dnešním svátkem nemá vlastně moc společného. Ten dnešní svátek nám připomíná to, co jsem říkal na začátku mše svaté, že Bůh chtěl mít svět bez hříchu, dokonalý, ale díky lidskému chytračení se tady uchytil hřích a ten hřích, protože Adam byl nositelem příslibení pro všechny lidi, tak když Adam přišel o ty přísliby, tak se naopak zase rozšířil hřích. Každý hřích je vada, každé zlo (hřích je zlo) je nějaká vada. Zlo nic nebuduje, zlo jenom boří. Zlo především ničí vztahy, ať už vztah mezi člověkem a Bohem nebo mezi lidmi vzájemně. Bůh volá Adama. Bůh ví, co se stalo a říká: „Kde jsi?“ Adam se schoval. Člověk se schovává před druhým, jeden nechce potkat druhého, jeden nechce pozdravit druhého. Proč? Protože ho něco tlačí ve svědomí, tak se raději vyhne anebo v té otrlejší formě člověk se nevyhne, nasadí, jak se říká, úsměv od ucha k uchu, nasadí masku, klidně i pozdraví a vevnitř nadává a říká si: „Počkej, však já ti ukážu.“ To všechno, bratři a sestry, je zlo. Je to zlo, které tady vzniklo proto, že lidé si postavili hlavu a řekli: „Bože, my tě nepotřebujeme.“ Tak je to vždycky, když člověk řekne: „Já nepotřebuji druhého člověka, nepotřebuji Boha, nepotřebuji nikoho, kdo by mi poradil, nepotřebuji nikoho, koho bych se zeptal, ale já jsem tady ten nejchytřejší a nejlepší.“ Tak to vždycky špatně dopadne. Boží postoj k nám, i když jsme takhle paličatí, i když se takhle schováváme, i když dovedeme k sobě být takhle zlí, ten Boží postoj je velice krásný – Bůh člověka hledá. „Adame, kde jsi?“ „Já jsem se bál, tak jsem se schoval.“ Hřích, zlo, plodí strach. A Bůh říká: „Proč?“ Je to skutečně, jako když přijde rodič ke svému dítěti, ten rodič ví, že dítě něco provedlo, a snaží se tomu dítěti nějak pomoci. Ten rodič by chtěl slyšet od toho dítěte, že to dítě si uvědomuje, že něco udělalo špatně. Bůh přichází takhle: „Adame, co se stalo?“ A Adam místo toho, coby se k tomu postavil, obrazně řečeno, chlapsky a řekl: „Víš Bože, já jsem to zkazil“, tak udělá zase takovou další kličku a propadne se to zase o trochu hlouběji: „Žena, tu kterou tys mi dal, ona za to může.“ Bůh se otočí k ženě a říká: „A co ty na to říkáš?“ „Já? Já jsem neudělala nic špatně. To ten had. To tys přece stvořil Bože celou přírodu.“ Takhle si to háží jako horký brambor jeden druhému a ani jeden neuzná, že udělal něco špatně, že udělal chybu.

Bratři a sestry, když chceme napravit svou chybu, první věc je to, že si to musíme přiznat. Kdyby ti dva nebo jeden z nich se přiznal v tuhle chvíli, tak se to dalo ještě zastavit. Ale oni to

neudělali: „Já? No já ne, za to může ten druhý.“ Bratři a sestry, je to pohodlné najít důvod, proč za to může ten druhý, ale nevede to k ničemu. Tu spirálu zla to jenom a jenom prohloubí. Vlastně to zlo bylo tak veliké, že Bůh poslal svého Syna, aby to zastavil, aby řekl: „Už dost, je potřeba dělat něco jiného, je potřeba jednat jinak, neprohlubovat to, naopak začít hledat z toho cestu ven.“ Ta cesta ven, to je evangelium. V evangeliu najdeme spousty rad, hlavně v evangeliu svatého Matouše. V těch prvních kapitolách jsou jednotlivé výroky, kdy Ježíš říká, co člověk dělat má a co dělat nemá v konkrétních situacích života, jak to přichází, a je to tam proto, aby se právě neprohlubovalo zlo, ale naopak aby sílilo dobro.

Bratři a sestry, vždycky, když budeme mít třeba i vztek nebo když budeme mít chuť někomu něco udělat, nějak mu to oplatit, vzpomeňme si tady na ten příběh vyhnání z ráje a uvědomme si, že každé zlo je špatné a každé zlo se nakonec otočí proti tomu, kdo ho udělal, a vzpomeňme si na to, že aby se to zlo zastavilo, že kvůli tomu musel zemřít Boží Syn a řekněme si: „Tak to já tedy nechci, já chci něco jiného, naopak chci to zlo ve svém životě potlačovat a chci udělat co nejvíc dobrého.“

On je mi blízko

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sof 3,14–18a; 2. čtení Flp 4,4–7; evangelium Lk 3,10–18

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, takže jsme slyšeli výzvu apoštola Pavla, že se máme radovat, ale na to by asi většina nás řekla: „Pokud jde o mne, já bych se rád radoval, radovala, ale když na světě je tolik problémů, tolik úzkosti. Pustím televizi, rádio, otevřu noviny a už slyším, kolik neštěstí se stalo, kde zase byl jaký teroristický útok, že v naší zemi chybí 480 000 pracovních míst a já nevím co.“ Všechno jsou to zprávy, které jsou většinou znepokojivé. Jsou to zprávy, které nám berou klid a radost, a díváme se s obavami do budoucnosti. „Co tedy mám dělat, jak se mám k tomu všemu postavit?“ Apoštol Pavel tam říká jedno takové důležité slovíčko: „Radujte se v Pánu.“ To je to, to je ten pravý důvod. Jistě, všechny ty negativní zprávy nejsou žádným důvodem k jáso tu, ale když se na to podíváme z toho pohledu, že Pán je blízko každému z nás, že on přichází na pomoc právě v těchto špatných situacích, tak potom už vidíme, že na tom můžeme být úplně jinak. Kdybychom spoléhali na člověka, na to, že nás zachrání nějaký schopný člověk, tak bychom museli říct: „Ano, to je špatně. Každý člověk má nějakou chybu a každý člověk někdy zklame.“ Ale my nespolečáme na člověka, my nečekáme záchranu od člověka, ale od Božího Syna. A potom se mohu i v těch situacích, které nevypadají nijak růžově, radovat, protože to je důvod mé radosti, mého klidu a mé jistoty. On je mi blízko. Ale co on zase čeká na oplátku od nás? „Vaše ušlechtilost ať je známa všem lidem.“ Jan Křtitel to říká trochu jednodušším způsobem, když za ním přijdou a ptají se ho: „Co máme dělat?“ On jim na to odpovídá: „Kdo má něco navíc, rozdělte se. Neubližujte, nechtějte nic násilím, buďte spokojeni se svým žoldem, se svou výplatou, nepodvádějte, nevybírejte víc, než je stanoveno. Zkrátka a dobře, chovejte se k sobě dobře, projeďte lidskost jeden druhému.“

Bratři a sestry, náš Bůh nám přichází na pomoc a říká: „Neboj se, já jsem s tebou, ale čekám od tebe trochu aktivity. Čekám od tebe, že i ty se nějak zasadíš, aby na tomto světě to bylo lepší.“ To, co nám říká Jan Křtitel, to jsou jednoduché praktické kroky, takové úkony, kterými se má projevit naše víra. Je krásné, že jsme se tady dnes sešli, že slyšíme Boží slovo, že slavíme eucharistii. Je krásné a potřebné, že se zde modlíme, ale stejně tak potřebné je, až vyjdeme ze dveří tohoto kostela, abychom ukazovali, že jsme načerpali, abychom ukazovali, že věříme v Boha. Není třeba o tom nějak složitě mluvit, není třeba dělat nějaké dlouhé přednášky, ale je třeba projevit se tak, jak to radil Jan Křtitel svým současníkům. Platí to pořád stejně a bude to pořád stejné. Apoštol Pavel o tom řekne, že je to ušlechtilost. Jestliže takhle dokážeme svědčit, potom ten dnešní svět, který je plný úzkostí, tak se mu uleví, oddychne si. Jestliže ne, potom to uděláme ještě horší.

Bratři a sestry, naše víra musí být vidět. Můžeme dlouze o Pánu Ježíši mluvit, můžeme se vzdělávat, můžeme o něm diskutovat, ale to všechno by bylo málo, kdybychom potom nějakým jednoduchým způsobem neukázali, že v něho věříme, kdybychom si to nechali pro sebe. Tak, jako Jan Křtitel, i my máme hlásat evangelium, radostnou zvěst. Dělá se to velice jednoduše, není to nijak komplikované, ale je třeba do toho jít. A ještě, když se nakonec vrátím k té myšlence, že se máme radovat a nebát se, badatelé Písma svatého si dali tu práci, že spočítali, kolikrát je v Písmu svatém slovíčko „nebojte se“, tato výzva, a zjistili, že je tam 365krát. Někdo by mohl říct: „Náhoda.“ Ale my víme, že Písmo svaté je Boží slovo, takže to není náhoda. Takže

to není náhoda, že vlastně na každý den se mi připomíná právě tohle slovo: „Neboj se člověče. Neboj se, když vstáváš. Nevíš co ten den přinese, nevíš, kolik radostí a kolik těžkostí, ale neboj se, já jsem s tebou. Já jsem tvůj Bůh a já Tě neopustím. A od tebe čekám něco málo – že si svou víru nenecháš pro sebe, ale že to budeš ukazovat tím, že se budeš chovat lidsky k těm, kteří dnes za tebou přijdou, se kterými se setkáš.“ Kéž se nám toto všechno s Boží pomocí podaří.

Sdílejme svoji radost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení Mich 5,1–4a; 2. čtení Žid 10,5–10; evangelium Lk 1,39–45

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, když budeme hledat, tak najdeme v dnešních textech samozřejmě vícero myšlenek, ale je tam jedna, která spojuje všechna ta tři čtení a sice je to myšlenka pokory, kdy Bůh přichází na tento svět a vybírá si snad to nejzapadlejší místo, jaké si vybrat mohl, ty nejobyčejnější lidi, aby nám ukázal, že mu nejde o to, odkud kdo je, jaké má kdo postavení, ale že mu záleží na tom, jaký kdo je. Betlém – tady se říká, že je maličký mezi judskými městy, ale to, že je nazýván městem, to byla hodně velká nadsázka. Betlém byl známý tím, že to bylo rodiště krále Davida, ale jinak to byla maličká osada, která neležela ani na žádné hlavní cestě, tudíž se tam prostě nic nedělo, a když bychom to měli k něčemu přirovnat, jak to asi bylo velké v té době – tak asi jako Holasice. A v takovéhle maličkaté vesničce se narodil Vykupitel světa. Za svou matku si vybral čtrnáctiletou dívku, kterou vlastně nikdo neznal.

Maria i Josef byli z rodu Davidova, ale v té době už neměli žádnou politickou moc a neměli ani žádné bohatství, nic neznamenali pro tento svůj původ, ale před Bohem oba měli obrovskou cenu, protože se řídili tím, čím On chtěl – zachovávali zákon. Brali to vážně, ne po stránce vnější, ale po té stránce vnitřní, po stránce ducha. V evangeliu slyšíme o setkání Marie s Alžbětou. I to je záležitost pokory. Když odchází anděl od Panny Marie, tak jí dává takové znamení, protože pro ni bylo těžké uvěřit tomu všemu, co ten anděl jí říkal: „Budeš matkou Božího Syna ...“ A nakonec právě dává rozpoznávací znamení, kdy říká: „Tvoje příbuzná Alžběta ... i když je stará, bude mít syna, už je v šestém měsíci.“ Jinými slovy – už je to vidět, už se o tom můžeš přesvědčit. Když ten anděl odešel, tak Maria musela řešit otázku, jestli se jí to všechno nezdálo, jestli to nebyl nějaký prelud, nějaký sen, něco, co by si sama nějak vysnila, a proto se chytá té andělovy nabídky, aby se šla přesvědčit. Ale ona tam jde také proto, aby své příbuzné pomohla. Když tam přijde, tak se přesvědčí, že je pravda všechno to, co anděl říkal, že se to nezdálo, ale že je to skutečnost, a zůstává tam, aby pomáhala. Ona by měla důvod teď říct: „Aha, tak já budu matkou Božího Syna, tak se starejte vy o mě, co já se budu o někoho starat.“ Ona tam zůstala po celé tři měsíce až do doby narození Jana Křtitele aby pomáhala, aby sdílela radost, kterou měla Alžběta z očekávání a potom z narození syna.

Bratři a sestry, budeme slavit za pár dnů Vánoce. Vánoce jsou svátky, kdy máme sdílet radost. My jsme třeba zvyklí sdílet smutek – když někde někdo zemře nebo když je někdo nemocný, jdeme ho navštívit, abychom ho potěšili, abychom mu ukázali, že není sám, že jsme na něho nezapomněli, ale Vánoce nás vybízejí k tomu, abychom sdíleli radost. O Vánocích absolvujeme zpravidla hodně návštěv a v dnešním evangeliu jsme slyšeli takový návod, jak by ty návštěvy mohly vypadat. Ty ženy mají velkou radost, jedna druhou chválí. Ta radost vyústí v to, že se společně modlí, posilují jedna druhou, jedna druhé dodávají odvahu.

Bratři a sestry, když my jdeme někam na návštěvu nebo když se s někým setkáme, tak se někdy mluví o „něčem“, ale zpravidla se mluví o „někom“, a tady je takové velké nebezpečí, že to sklouzne na nějakou třetí osobu, která tam vůbec není a že to sklouzne ke kritice nebo i k nějakému třeba osočování nebo obviňování. To by byla veliká škoda, kdyby naše vánoční návštěvy proběhly v tomto duchu. Nechali bychom si ukrást nebo bychom se sami okradli o to

hlavní, co o Vánocích je – sdílet radost, projevit jeden druhému radost, jeden druhého povzbudit, jeden druhému dodat odvahu.

Bratři a sestry, Bůh s námi jedná úplně stejně, jako jednal s Marií. On, když po nás něco chce, když přijde nějaká zkouška nebo nějaká těžkost, On vždycky dá nějaké znamení, nějakou pomůcku, které se můžeme chytit, aby to pro nás bylo přijatelné, aby to pro nás bylo lehčí: „Tvoje příbuzná Alžběta – můžeš jít a můžeš se podívat.“ Je potřeba, abychom tady tu pomůcku, kterou nám Bůh dává, využili, protože když toho využijeme, tak potom zažijeme to, co zažili Maria s Alžbětou – obrovskou radost z toho, že náš Bůh drží slovo, že neříká nic do prázdna, ale že když něco slíbí, takže to taky splní, a to je ten největší důvod naší radosti. Když tedy budeme konat svoje vánoční návštěvy, vracejme se tady k tomuto, k této pravdě. Je to Bůh, který se o nás stará, je to Bůh, který nám pomáhá, a z toho se radujeme a z toho čerpáme sílu pro náš další život. Amen.

Betlém v našem srdci

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Narození Páně (v noci), půlnoční mše svatá

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 9,1-3.5-6; 2. čtení Tit 2,11-14; evangelium Lk 2,1-14

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, tuhle noc na celém světě asi zní nejčastěji tři slova: Ježíš Kristus a Betlém. A myslí tím Betlémem město, kde on se narodil. I dneska do toho města přišli lidé, kteří chtěli být co nejbliž tomu místu, kde se před dvěma tisíci lety Ježíš Kristus narodil, ale nepřišlo jich tam mnoho, protože v té zemi je v podstatě válka a není tam vůbec bezpečno. Betlém, to jsou také jesličky, to je místo v kostele, které nám připomíná tu událost narození Ježíše Krista, jesličky si stavíme taky doma, abychom si to připomínali i ve svých domovech a konečně Betlém bychom si měli odnést každý z nás po této mši svaté k sobě domů. Měli bychom si odnést v sobě jakési poselství, které nám přináší to dítě, které se před dvěma tisíci lety narodilo právě v tom maličkém městečku nebo spíš vesnici. O to dítě tady totiž běží. Kdyby nebylo tohoto dítěte, my bychom teď nebyli tady a my bychom si nic nepřipomínali, nebylo by co slavit, ale protože si lidé uvědomovali, že v tom dítěti jsme dostali veliký dar, tak na památku toho si o této noci dávají lidé dárky, projevují si náklonnost, projevují si lásku a chtějí říct: „Nejsi mi lhostejný, nejsi mi lhostejná.“ A to je právě to, co nám přišel sdělit Ježíš. Bůh říká: „Nejsi mi lhostejný, nejsi mi lhostejná, mám tě rád.“ To dítě, které se narodilo v Betlémě, byl člověk a byl Bůh. Jako člověk nám byl velice blízký: má rodiště – Betlém, narodil se v podstatě na vsi. Ať se nám to líbí nebo ne, většina lidí se narodila na vsi, na vesnici a na vesnici jsou také naše kořeny.

Tam je ten základ, kam se vracíme, je to místo, kam se sjíždí celá rodina – do rodiště, a kde si připomínáme, co jsme spolu prožili ve svém dětství. Kdyby v té době existovaly nějaké „občanské průkazy“ nebo jak by se to nazvalo, tak by tam Ježíš měl napsáno, že se narodil v Betlémě, bylo to někdy na podzim, zřejmě v roce 7 před Kristem, před naším letopočtem, ale to není důležité, ale co je důležitější, že byl z rodu Davidova, že to byl syn podle lidského mínění Josefa a Marie, že byl z kmene Juda, že byl Izraelita, Žid. Takhle by ho popsala politická moc. I v tomhle je nám blízký. Takhle se nechal zařadit, strpěl, aby takhle byl spočítaný. Ale on to byl zároveň Boží Syn. A co nám přinesl jako Boží Syn? Už jsem to říkal – poselství o tom, že Bůh říká: „Lidé, já na vás myslím, já vám chci pomoci, já chci být s vámi, já vás mám rád.“ Když se to takhle řekne, tak to zní jako fráze a je to potřeba něčím konkrétním naplnit.

Já jsem obcházel v minulém týdnu nemocné a staré lidi v našich farnostech. Setkal jsem se s jednou paní, ke které chodívám takhle dvakrát, třikrát za rok. Té paní je přes osmdesát, těžko chodí, ale ta paní moc ráda čte a spoustu toho přečetla. Neměli jsme moc času, ale ona říká: „Chci vám něco říct, co jsem četla.“ A já vám to teď řeknu, protože moc a moc mě to oslovilo a moc se mi to líbilo. Je to bajka o vlku, ovečkách, o pastýřích. O vlku, který hledá kořist, který se přiblížil ke stádu, aby něco urval, aby přežil, ale teď vidí něco zvláštního – pastýři jdou někam pryč a tak si říká: „Počkám.“ Pak mu to nedá a jde za těmi pastýři, protože ho táhne zvědavost, co kdyby tam byla ještě lepší kořist? A oni přijdou do Betléma a on vidí z povzdálí Ježíše, Ježíška v jesličkách, to dítě, a první, co ho napadne, tak si říká: „To bude snadná kořist. Ten je malý, ten se neumí bránit.“ Ale on se na něho podíval. Ježíšek se na něho podíval a pokynul mu a na to on nebyl zvyklý. On byl zvyklý na to, že ho odháněli, že mu říkali: „Běž pryč, nepřekázej tady, klid se.“ Ježíšek se na něho usmál a on byl zvyklý na to, že mu nadávali, že mu říkali: „Ty jsi škaradý.“ A když přišel k Ježíškovi, on ho pohladil. A on byl zvyklý na to, že ho bili, házeli

po něm kamení a tloukli holí. Ta bajka potom pokračuje, ale, bratři a sestry, je to o nás, protože je to bajka. Je to o nás, kteří celý rok jsme snášeli dobré i zlé. I my jsme zažili to, že nás někdo odehnal, že se na nás někdo rozkřiknul, že někdo říkal: „Nepřekážej tady.“ a „Já na tebe nemám čas.“ I my jsme zažili to, že jsme toužili po tom, aby nás někdo měl rád, aby se na nás usmál, pohladil, podržel nás a třeba místo toho jsme uslyšeli něco škaredého. Ale teď máme možnost to složit všechno u jesliček, protože on nás má rád.

Bratři a sestry, hodně z toho, co ve svém životě děláme, děláme proto, aby se nám dařilo, lépe řečeno, aby mě se dařilo. Abych přežil, ono to jinak nejde. Myslíme na sebe. Co dělá Ježíš? Celé to jeho poslání, celá ta akce, ta záchranná mise, která začíná být zjevná jeho narozením, je orientována na někoho jiného, na nás. Tam není ani kousíček, že on by z toho něco měl, že on by z toho měl nějaký prospěch. Všechno je vedené z lásky k nám a to není fráze, to není vůbec málo. Ta jeho láska je věrná, Boží láska je věrná. Bůh si vybral Adama a Evu a řekl: „Dávám vám svět a starejte se o něho. Dávám ho vám a vašim potomkům.“ Ale oni řekli Bohu: „My tě nechceme, my tě nepotřebujeme, my tě nebudeme poslouchat.“ A co Bůh? Bůh to strpěl, a protože jim jednou řekl: „Já s vámi počítám, já vás mám rád“, tak neodvolal své slovo, je věrný. Spasitel přišel k lidem, k potomkům Adama a Evy. Nás by to mělo dovést k myšlence, že když někomu dáme své slovo, tak bychom ho měli držet, ať už jde o životní stav anebo vůbec o to když někomu něco slíbím. Dodržet, co jsem slíbil, být věrný ve své lásce. A konečně, ta jeho láska, Boží láska, se projevuje. On si to nenechal pro sebe, on nám ukázal, že nás má rád a o Vánocích my to máme udělat jako on.

Bratři a sestry, každé dítě je plodem lásky, každé dítě je schopné dávat lásku dál třeba i jenom tím, že se usměje. Každé dítě nás učí důvěře, protože každé dítě bezmezně důvěřuje svému otci a své matce. Tohle jsou Vánoce, tohle je takové první kázání beze slov, které Ježíš učinil po svém narození, o tom, že na nás myslí a že co dělá, dělá pro nás. Chce nás vytrhnout z našeho sobectví, je věrný pořád až do konce a projevuje svou náklonnost, svou lásku.

Bratři a sestry, udělejme to taky tak a potom ten Betlém nebude už stát jenom někde v kostele nebo ho nebudeme mít postavený doma někde na stole, ale bude v našem srdci. Za čtrnáct dnů vánoční doba skončí, ale ten Betlém v našem srdci by skončit neměl. Z Betléma bychom měli načerpat sílu a odvalu a říct: „Já se to pokusím uskutečňovat. Víím, že budu všelijak padat a klopýtat, ale to nevadí. Ale vždycky se chci vrátit k tomu dítěti, podívat se na něho, nechat se od něho pohladit, u něho nabrat sílu a jít dál, aby Vánoce nebyly jenom těch čtrnáct dnů, ale aby to pravé poselství Vánoc bylo v mém životě vidět po celý rok. Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Bůh zůstal věrný

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Slavnost Narození Páně (ve dne), Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení Iz 52,7–10; 2. čtení Žid 1,1–6; evangelium Jan 1,1–18

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, slavíme to, že Bůh se stal člověkem, že Boží Syn přišel mezi nás. Určitě nás někdy napadlo položit si otázku: „A proč?“ Možností, jak odpovědět, by bylo více, ale jedna z těch možných odpovědí je ta, abychom byli lidmi, abychom byli více lidmi nebo můžeme říct, abychom byli lepšími lidmi. Někdo může namítnout: „Copak nejsme lidmi?“ Na světě je skutečně mnoho věcí, které lze označit za nelidské – životní podmínky některých lidí, jejich strádání, ale také nelidské je to, když jeden člověk bere druhému člověku život, nelidské je to, když jeden o druhém za jeho zády říkáme něco nepravdivého, nelidské je to, když pěstujeme to, čemu se říká intriky, zášť a nepřátelství. To všechno je nelidské a tenkrát přestáváme být lidmi, jak nás chtěl Bůh mít. Když Bůh stvořil svět a první lidi, tak je pozval a řekl jim: „Budte mým obrazem.“ Na prvních stránkách Bible čteme, že člověk byl stvořen k obrazu Božímu a v tom už je řečeno, jaký člověk měl být. V tom je ta náplň našeho lidství, našeho života. Jenže Adam s Evou řekli Bohu: „My tě nechceme, my tě nepotřebujeme, my si půjdeme svou cestou.“ V noci už jsme rozjímali o Boží velkorysosti, že Bůh neřekl: „Tak já vás vyměním“, ale zůstal věrný těm lidem, které stvořil. Nevyměnil nás, ale poslal svého syna, který tenhle zatemněný obraz našeho lidství přišel oprášit. Znovu ho přišel vynést na povrch a říct: „To je to, o co máte usilovat. Být víc lidmi, víc lidmi, jak vás chtěl mít Bůh.“ Ježíš přišel proto, aby nám zjednal jasno, aby nám zjednal světlo. Bylo toho potřeba v té době, kdy se narodil a je toho potřeba i dnes. I dnes v mnoha lidech je zmatek, v mnoha lidech je jakási tma. Podle statistik je bohužel nejvíce sebevražd o vánočních svátcích. Proč? Protože mnozí lidé jsou sami a nevědí, co tam dát. Nevědí, že do té samoty patří Bůh, že Bůh je ten, který může vyplnit tady to prázdné místo. Protože nevědí, kdo by to vyplnil, tak se rozhodnou radši z tohoto světa odejít.

Bratři a sestry, když jsme se připravovali na Vánoce a slavili jsme svátost smíření, tak v té adventní bohoslužbě jsem zmínil jednu takovou myšlenku, kterou bych teď chtěl zopakovat a sice, že Bůh se narodil ve chlévě, mnohokrát jsme to slyšeli, a zdůrazňuje se tam to, že Bůh se ponížil, že neměl nic, že se narodil velice chudý. Ale ten chlév je obrazem ještě i něčeho dalšího, ten je obrazem právě té naší nelidskosti. Chlév je místo, kde to nebývá zrovna upravené, kde to není nějak moc vábné, a ten chlév máme každý v sobě, všichni, někdo víc, někdo míň. Je to právě to, kde jsme nelidští, kde zapomínáme, že i ten druhý je obrazem Božím, kdy zapomínáme na důstojnost toho druhého. A Ježíš přichází do tohohle a co je na tom krásné je to, že on nepřichází, aby nám huboval, aby nám kvůli tomu, jak se říká lidově, vyčínil, ale on přichází, aby nám to pomohl uklidit, aby z toho pomohl vybudovat něco krásného, něco přitažlivého, víc lidského. Bratři a sestry a v tom je právě síla Vánoc, že on přichází, aby pozdvihl naše sebevědomí, naši důvěru v něho, naši odvahu. K tomu právě, abychom došli až k tomu dítěti v jeslích, potřebujeme dvě věci: pokoru a odvahu.

Takovou jakousi shodou okolností brána do chrámu Narození Páně v Betlémě se nazývá brána pokory. Jestli si vzpomínáte, už jsem vám to tady říkal loni. Původně ta brána byla velická, ale, protože se našli lidé, kteří byli jiného vyznání, byli to mohamedáni, a vjížděli tam při bohoslužbách na koních a tak ty bohoslužby rušili, tak to křesťané zazdili a má ta brána pouze metr třicet, takže každý, kdo tam chce vejít, tak se musí sehnout. Bylo to praktické opatření, ale

vyšlo z toho velice silné ponaučení pro duchovní život – nevejde tam nikdo, kdo by se nepokořil, kdo by se nesehnul. Jezuitský teolog Teilhard de Chardin říká: „Není už daleko den, kdy lidstvo bude muset volit, a to mezi sebezničením anebo kleknutím na kolena.“ On vyjádřil tu obavu, kam až by mohlo dojít všechno to nelidské v nás a kolem nás, ale vyjádřil také naději, že si to uvědomíme a že na ty kolena klekneme. Vánoce nás k tomu moc a moc vybízejí. A potom potřebujeme odvalu, odvahu jít za Ježíšem, řečeno slovy dnešního světa: „Vsadit na Ježíše, vsadit na něj všechno.“ Určitě nás teď napadne otázka: „No jo, ale jakou mám záruku, že to bude dobře, jakou jistotu mi nabídne Bůh, že jsem vsadil dobře.“ Hmatatelnou žádnou. Bratři a sestry, vzpomeňme teď na všechny ty „jistoty“, které už jsme měli a které zklamaly a vsadíme všechno na Ježíše, na jeho narození, život i smrt. Ježíš se stal člověkem pro každého z nás, pro tebe, pro mě a vyzývá nás: „Staneš se i ty člověkem pro druhé?“ Na to si odpovíme teď během eucharistické oběti.

Štěpán je příkladem svatosti

*P. ICLic. Karel Orlita, student kanonického práva na Papežské Lateránské univerzitě v Římě
26.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie*

Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka

příslušné slovo Boží: 1. čtení Sk 6,8–10;7,54–60; evangelium Mt 10,17–22

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Moji drazí bratři a sestry, všechny vás ještě jednou srdečně vítám při této bohoslužbě. Včera jsme oslavovali narození našeho Spasitele. Dívali jsme se s úžasem a ohromením do Betléma, kde se Ježíš jako dítě v chudobě narodil pro nás, abychom my zbohatli jeho chudobou, jak napíše později apoštol. A dnes vidíme jinou scénu, vidíme jáhna Štěpána, jehož jméno znamená koruna nebo věnec a můžeme přidat také věnec vítězství. Vidíme Štěpána, který je kamenován, který je pronásledován, který umírá za Krista, proto je prvním mučedníkem. Od koho je tento Štěpán pronásledován? Od těch nepřátel, od kterých byl pronásledován a zabit na kříži také sám Ježíš. Je to od farizeů, od předáků, od zákoníků, od těch je kamenován. A tak nás má vést dnešní rozjímání i to dnešní evangelium, které jsme slyšeli, nad úvahou, co je vlastně farizejství, abychom my nebyli jako ti, kteří zabíjejí Ježíše, jako ti, kteří kamenují Štěpána, jako ti, kteří uvedou v mučednictví mnoho dalších a dalších mučedníků až do dnešních dnů. Ježíš říká farizeům, že oni jsou slepí, že je to slepec, který vede slepého. Ano, farizejství a slepota jdou ruku v ruce. Proč ten, kdo je pokrytec, je slepý? Proto, protože nevidí, slepý přece nevidí. A co nevidí pokrytec? Když máme vidění očí, vidění rozumu, tedy intelektu, tak máme také vidění víry. A pokrytec farizeus je ten, kdo nevidí ve víře, nevidí nadpřirozenou realitu, nevidí nadpřirozené věci. Ale tato slepota, kterou trpí pokrytci a farizeové, není slepota absolutní, tedy to znamená, že je to slepota pouze relativní. On je slepý, ale ne ke všem věcem, pouze k věcem víry. Naopak on je velmi pozorný (ten, kdo je pokrytec) sám k sobě, k svému já, k svým libostem, které má, k potěšením, které si chová. Kdo je slepý ve víře, nezůstane pouze u slepoty víry, ale jeho slepota sestupuje i k jeho rozumu a potom i k slepotě jeho očí. Tak říká Ježíš farizeům: „Když nevěříte pro slova, která jsem vám řekl, věřte pro skutky, které dělá můj Otec.“ Ale farizeové ani tyto skutky nedokázali dobře posoudit, protože byli opravdu slepí. Když přišli za Ježíšem a ptali se: „Jakou mocí děláš tyto skutky?“ Ježíš jim položil také otázku: „Od koho byl Jan Křtitel, od Boha nebo od lidí?“ Oni mu nedokázali nebo nechtěli odpovědět, protože si říkali: „Řekneme-li, že byl od Boha, tak nám řekne ‚Proč jste neposlechli?‘ a řekneme-li, že byl od lidí, tak nás ostatní odsoudí, protože lid věří, že byl od Boha.“ Tak mu řekli: „Nevíme, za jaké moci to udělal, z jaké moci on přišel.“ A Ježíš řekl: „Ani já vám to neřeknu.“ Ježíš nejprve chtěl, aby uviděli svými očima, chtěl otevřít nejprve jejich rozum, aby poznali, aby mohli přijmout Ježíše Spasitele a obrácení člověka spočívá právě v tom, že lituje svých hříchů, že tedy se zřekne své slepoty, svého farizejství a přijme Ježíše Krista, že se mu otevřou oči. Farizeus nevidí druhé, ale velmi dobře a pozorně vidí sám sebe a tak jeho jednání je opředeno mnoha výmluvami, mnoha omluvami, protože ve všem hledá sám sebe. A kolikrát ten, kdo upadl to tohoto ducha farizejského, sám pořádně neví ani co mluví, protože se stále omlouvá. On se stal synem toho, jež je otcem lži, a to víte, že to je ďábel. On je jeho služebník.

A nyní, moji drazí bratři a sestry, my musíme vyjít a vycházet denně z této slepoty, protože jsme povinni denně dělat obrácení se k Ježíši. My se musíme spojit s vůlí Boží, ne s vůlí toho, který ukřižoval Ježíše, ne s vůlí toho, který kamenoval Štěpána, ne s vůlí toho, který dnes svádí svět, ale spojit se s Ježíšem, který vítězí.

Víte, ten, kdo má tohoto ducha, nutně musí dělat skupiny, protože ti, kteří jsou svatí a jdou po cestě svatosti, mu činí výčitky. Tyto posouvá dozadu a ty, kteří spolupracují s farizejstvím, podporuje, protože kryjí jeho samého. Tak to vždycky bylo a tak to stále bude. Zřekněme se této obojetnosti života, která nás může provázet. Jestliže kritizuješ druhého, jestliže druhého odsuzuješ, jestliže na něm vidíš jenom chyby, dej si pozor, dobře zpytuj svědomí, protože platí, že čím více já vidím chyby na druhých, čím více já jsem upadl do této slabosti, tím méně vidím chyby sám na sobě - a už jsi v této slepotě. Je snad nějaká věc v tvém životě, kterou se stydíš říct knězi? Tak to je už kvas tohoto farizejství. My máme jít po cestě svatosti. Štěpán je pro nás velkým příkladem této svatosti. A nenechme se nikdy svádět, stůjme pevně na této cestě, protože Bůh je to, který posílá svého Ducha. On přece říká, že nám pošle v tu hodinu svého Ducha: „Až vás vydají soudu, nedělejte si starosti jak nebo co máte mluvit, protože v tu chvíli vám bude dáno, co máte mluvit, neboť pak už nemluvíte vy, ale mluví skrze vás Duch vašeho Otce.“ Ano, Ježíš sám řekl svým učedníkům, že přijde přímluvce a až tento přímluvce přijde, Duch, který vychází od Otce, všemu je naučí, naučí je pevně stát a vidět slova pravdy.

Vyjděme na cestě všech pravých svědků víry, protože jenom tito budou zpívat před tváří Beránkovou jeho slávu, jenom ti ho budou oslavovat. Nestůjme s těmi, kteří kamenovali Štěpána, kteří si za velkého křiku zacpávali uši a kteří se zuřivě vrhli na něho, protože my máme být synové našeho Pána, bratry našeho Pána. Máme být plni Ducha svatého tak, jako byl Štěpán, máme hledět a spatřit Boží slávu, hledět denně v modlitbě na Pána, jak on stojí po Boží pravici. Bůh nedá svého Ducha svému nepříteli, ale dá to svým synům. Jak by Bůh nám mohl něco odepřít? Vzpomeňte si, jak Ježíš jednou říká takové podobenství o otci a synu, že syn prosí otce, aby mu dal rybu a Ježíš říká: „Copak mu ten otec dá místo ryby kámen nebo štíra, když ho prosí o něco dobrého?“ A váš Otec přece ví, že to potřebujete a to, co my nejvíce potřebujeme ve svém životě, je Duch Páně, Duch, kterým žil svatý Štěpán, Duch, kterým on sloužil církevní obci, té první, Duch, s kterým můžeme jít jako poslové, jako andělé Božího světla, kterým je Kristus, do celého světa. Ať nám Bůh k tomu žehná. Amen.

Bůh nám dal také dar humoru

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.12.2003, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce, homilie

Konec občanského roku

příslušné slovo Boží: 1. čtení Gn 1,14-18; 2. čtení Jak 3,13-15; evangelium Mt 6,31-34

(zvukový záznam a přepis záznamu)

Bratři a sestry, když se odvolám na větu dnešního evangelia, že máme nejdříve hledat Boží království a všechno ostatní nám bude přidáno, tak si troufám říct, že o tom vám tady vykládám každou neděli nebo každou mši svatou způsobem myslím velice vážným a tak dneska uděláme výjimku. Budeme taky mluvit o hledání Božího království, ale z jiného pohledu. Já jsem si doma našel takový cyklostylovaný spisek, který vyšel v takzvaném samizdatu ještě před revolucí a jmenuje se „Církev se směje“. Je to překlad z němčiny a jsou tam samé anekdoty. Dneska vám budu číst samé vtipy z církevního prostředí, protože i tady v tomhle, když se nad tím člověk zamyslí, tak je tam vždycky takové to jádro, které člověku říká: „A ono na tom kus pravdy je.“ Není to myšleno proti nikomu, nikoho se tím nechci dotknout, chci přispět tady tím k tomu, že jsou Vánoce, že děkujeme Bohu za všechny dary, které jsme dostali a jeden z těch darů je dar smíchu, dar humoru, takže pokud se vám to bude líbit a bude vám to připadat směšné, nebojte se zasmát, i v kostele se to může.

Na úvod bych řekl, že mottem té knížky je taková příhoda, kterou o sobě napsal papež Jan XXIII. Píše: „Když mi v prvních dnech papežství myšlenky na tíhu odpovědnosti nedaly dobře spát, zdálo se mi, že se mi zjevil můj anděl strážný a řekl mi: „Jeníku, neber se tak vážně.““

Jako první jsem vybral jednu anekdotu, která se týká Vánoc. Všichni víme, že do Betléma k jesličkám přišli pastýři, ale přišli tam také zástupci jednotlivých řádů, aby se poklonili narozenému Spasiteli.

Přišel dominikán a říká: „Pane, přináším zlato vědy.“

Potom přišel benediktýn a říká: „Zde je kadidlo našich motliteb.“

Předposlední přišel františkán a říká: „Tady je pane myrha naší chudoby.“

Poslední přišel jezuita a mezitím, co tam ti tři tak mudrovali, tak jezuita si vzal stranou svatého Josefa a říká: „A až půjde kluk do školy, tak ho dejte k nám do internátu a my už z něho něco uděláme.“

Jedna z fary:

Panu děkanovi je zle, vyhledá lékaře a stěžuje si na neustálé bolesti hlavy. Lékař ho prohlédne a říká: „Pane děkane, možná, že příliš mnoho jíte a možná taky příliš dobře.“

„Ale kdepak“, říká děkan, „já dokonce držím dietu“.

„A nejste silný kuřák?“

„Naopak, za celý život jsem nevykouřil jedinou cigaretu.“

„A co spánek? Nechodíte spát příliš pozdě?“

„Ani to ne, můj denní režim je přesně určen.“

Lékař spekuluje, zamýšlí se a nakonec říká: „No tak pak už je jedno jediné vysvětlení. Pane děkane, vás tlačí svatozář.“

Jedna z náboženství:

Při výkladu o ráji vysvětluje pan farář, že Bůh je vševědoucí. Aby se přesvědčil, že mu děti rozuměly, zeptá se: „Děti, jak mohl Pán Bůh vědět, že Adam a Eva jedli zakázané ovoce?“

Trvá to chvíli, než se někdo přihlásí, pak se přihlásí jedna malá holčička a říká: „No, asi Pán Bůh našel ohryzek.“

Jedna taková pracovní z všedního života:

Pan farář si oblíkne staré šaty a jde opravovat plot kolem farní zahrady. Přijde chlapec a se zájmem se dívá, jak farář mohutnými údery zatlouká hřebíky do latěk plotu.

„Ty mi jdeš asi pomoci, že?“ začne hovor pan farář.

„Ale kdepak“, říká kluk, „já jsem jenom zvědav, co říkají faráři, když se bouchnou kladívkem do prstu.“

Ráno po snídani čte farář noviny. Při čtení novin nalistuje inzertní stranu a docela zbledne. Velkými písmeny a v černém orámování je tam jeho jméno mezi oznámeními o zesnulých. Napadne ho, že zavolá biskupovi, aby předešel nedorozumění. Biskup ho chvíli poslouchá a pak se ho zdrženlivě zeptá: „No ano, noviny jsem právě taky četl. Odpovězte mi tedy, prosím vás, na jednu otázku, odkud to vlastně voláte?“

Taková jedna, když se střídají faráři:

Farář se loučí se svou farností. Některým z jeho oveček stojí slzy v očích, tak farář řekne: „Brzy určitě dostanete nového duchovního správce a ten je určitě mnohem lepší, než já.“

„To neříkejte“, brání se lidé, „to váš předchůdce taky sliboval.“

Maminka loupe brambory. Najednou ji napadne, že by potřebovala přinést ze sklepa třešňový kompot, tak řekne svému synkovi.

„Ale ve sklepě je taková hrozná tma“, namítá šestiletý Jeník.

„Pojď raději se mnou, mami.“

„Ty jsi takový velký chlapec, přece by ses nebál“, dodává mu maminka odvalu. „Podívej, já musím rychle postavit brambory na plotnu a mimoto přece víš, že tvůj anděl strážný je pořád s tebou.“

„Jistě mami, ale raději pojď se mnou.“ A najednou malému svítne: „Víš co, mami? Mezitím může škrábat brambory můj anděl strážný.“

Muž říká v rozhovoru svému faráři: „A taky jsem řekl tchýni, co si myslím.“

Pan farář jej přeruší: „Synu, v tomto okamžiku mluvíme o tvých chybách a ne o tvých hrdinských činech.“

Jedna vánoční:

Pan Novák jde jednou za rok na mši, na půlnoční. Tentokrát přišel pozdě a musí celou dobu stát. Když je zase doma, padne do křesla a ulehčí si: „To je mi ale společnost. Jednou jedinkrát v roce jdu do kostela a ty lidi, kteří mohou všechny neděle pěkně sedět, vůbec nenapadne, aby člověku udělali místo.“

Tři Skotové sedí v kostele. Kostelník se blíží s košíčkem, mince cinkají. V posledním okamžiku jeden ze Skotů omdlí. Druzí dva jej popadnou a odnášejí ven.

Několik holek a kluků si pochutnává na jablkách z farní zahrady. Farář, který to náhodně zjistí, spěchá do zahrady. Zlodějíčci už jsou dávno pryč, proto farář připevní na jabloň velkou ceduli: „Pán Bůh vidí všechno.“ Příští den je na ceduli připsáno: „Ale on to na nás nepoví.“

Pak je tady ještě jeden pěkný o penězích:

Mezi cestujícími dopravního letadla je rozruch. Kolem oken se totiž od jisté chvíle vznášejí temné oblaky dýmu. Tu zazní z mikrofону hlas pilota: „Dámy a pánové, zachovejte prosím klid. Požár motoru budeme mít brzy pod kontrolou.“

Oblaka dýmu jsou však hustší a hustší. Opět se ozve hlas pilota: „V několika minutách se pokusíme o nouzové přistání. Je-li mezi cestujícími kněz, prosím, aby se okamžitě přihlásil.“

Nastane ohromující ticho a znovu hlas pilota: „Je mezi cestujícími alespoň někdo, kdo zná jakýkoliv náboženský úkon?“

Po malé chvíli se jeden pán zvedne, vezme klobouk a začne vybírat.

Jedna z náboženství:

„Co udělali pastýři, když se vrátili od jeslí?“, ptá se pan kaplan o Vánocích dětí.

A Zuzanka odpoví: „Spěchali domů ozdobit si stromeček.“

Ještě jedna o penězích, ta je moc krásná:

V kostele byla vyloupena pokladnička. Po několika dnech obdržel farář obálku s dvacetikorunou. Na přiloženém lístku bylo: „Ukradl jsem ve vašem kostele stokorunu. Protože mě trápí svědomí, posílám vám tímto dvacet korun zpět. Bude-li mě svědomí trápit dál, můžete počítat s dalšími splátkami.“

Tímto bych to zakončil, ten má, mě napadlo, vztah k Bítýšce:

Pepíček chodí do katolické mateřské školky. (Já bych podotknul, že ta knížka byla přeložená z němčiny a v Německu jsou státní, katolické a evangelické školky.)

Jednoho dne dá řádová sestra dětem hádanku: „Co je to? Je to červenohnědé, má to ocásek, kterým se přidržuje větví a skáče to v lese ze stromu na strom?“

Pepíček se přihlásí: „Sestřičko, normálně by to byla veverka, ale jak to tu znám, tak to zase bude určitě Ježíšek.“

A teď je pod tím připsaná taková poznámka, jako pokračování, že tuhle anekdotu vykládal někdo na faře a jedna stará farní hospodyně pokývala hlavou a řekla: „Jak zbožné dítě.“

Takže, bratři a sestry, poděkujme Pánu Bohu skutečně za všechno, co jsme dostali, poděkujme mu za to, že nám dal smích, že nám dal vtíp a buďme si vědomi, že od nás čeká, že i tohle nějak bude přispívat k tomu, abychom my dokázali druhým vracet chuť do života. Víte, když si někdo neumí udělat srandu sám ze sebe, tak to je vážný problém a v podstatě to vždycky ukazuje, že ten člověk je nějakým způsobem postižený. Naopak, jestliže jsme schopni takhle i strpět to, když si z nás někdo udělá vtípnou, dobrou legraci, ukazuje to na to, že máme v sobě dost pokory, dost jakési zdravé sebekritičnosti.

Rejstřík

Cikrle, Vojtěch	<i>str. 43</i>
Hlávka, Marek	<i>str. 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 77, 79, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 106</i>
Orlita, Karel	<i>str. 104</i>
Rychlý, Václav	<i>str. 61</i>